UNIV. OF
TORONTO
LIBRARY

LL
C7941kz

[Giulio Cesare Cordara]

L. SECTANI Q. FIL. [pseud.]

AD

GAJUM SALMORIUM

Sermo Quintus.

Adceſſere M. Philocardii

ENARRATIONES.

CORYTHI.

SUPERIORUM PERMISSU.

TYPIS

ETRUSCAE SOCIETATIS.

[1738]

CAROLO PRINCIPI
A LOTHARINGIA

M. Philocardius F.

La Sectani, praeſtantiſſimi poetae, ſermonem quintum in publicum, quò eum omnium Eruditorum vota jampridem vocabant, prodire quodammodo verecundantem, ac certe multum timentem, quod atrociſſimas injurias, quas quattuor ante ſe fratres ab inhumanis hominibus, nullo eorum merito, recèns adcoeperant, meminiſſet; ſimul atque ei tuum,

Princeps Celsissime nomen ac patrocinium objeci, ſic alacrem fidentemque reddidi, ut, qui modò lucem adſpicere non audebat, is in ſolem procedere ac publicum ſine cunctatione geſtiret. Delegi autem Te potiſſimum illi Patronum, quòd cauſam, quam ille agit, ſcirem tibi eſſe gratiſſimam. Neque enim aut mihi aut cuiquam ignotum eſt, quàm ſingulari ac prope fraterna benivolentia Societatis Jeſu homines, quorum ſuſcipitur hoc ſermone ab clariſſimo auctore defenſio, complectaris, quàmque eos non modò incolumes eſſe, verùm etiam florentes velis. Cuius quidem ſtudii Regium Fratrem habes Socium: uterque verò majores veſtros duces habetis. Ut enim reliquos omittam: non ne gentilis ille tuus Carolus a Lotharingia oblatam a Gregorio XV. P. M. romanam purpuram conſtantiſſimè repudiavit, & tanti honoris loco ab eodem ſummi inſtar beneficii impetravit, ſibi ut Virdunenſium ampliſſimo Epiſcopatu ſeſe abdicare liceret (*a*), quò liberius celeriusque nomen huic Societati daret? in qua ita ſancte jucundeque vixit, ut non multis ante obitum annis, quum de ejus in propoſito conſtantia quidam nonnulla vererentur, interpoſita jurisjurandi religione adfirmarit (*b*): *Se, ſi nondum e Societate eſſet, nec eſſe aliter, quam ad Japones usque adeundo, poſſet, tantum illud iter pedibus ſuſcipere, quo voti*

com-

compos fieret, *nequaquam dubitaturum*. At verò Henricus a Lotharingia, Caroli patruus, quum & ipſe eodem Virdunenſium Pontificatu fungeretur, Romam ante contenderat, ut ab Clemente VIII. P. M. in eamdem Societatem ingreſſum impetraret [*c*]: id quod ob eam rem non eſt perfectum, quòd monitus a Claudio Aquaviva, Praepoſito tum Ordinis Generali, Pontifex, quanti publicae rei intereſſet, ut tantus vir a commiſſo ſibi Grege calamitoſis temporibus non recederet, juſſit conſiſtere hominem in ſtatione, & ſuis ovibus ſalubriter paſcendis tutandisque operam dare. Qua tum ille depulſus ſpe, agere eadem de re cum Cardinali Bellarmino rurſus aliquot poſt annis, at non meliore ſucceſſu, coepit (*d*): nec verò viſus eſt umquam animo conquieſcere, quoad Carolum, ſuum in Epiſcopatu ſucceſſorem, triginta ferme poſt annis, eo, quo ipſe non potuerat, perveniſſe intellexit [*e*]. Atque hi quidem alter ſe Societati devovere concupivit, alter devovit. Tertius verò ille ante hos Carolus Cardinalis a Lotharingia ſub Sixto V. ſuum ſtudium ſuamque operam eidem Societati peramanter detulerat: aedesque magnificentiſſimas Pontemuſſii excitandas curaverat. Sed nimius ſim, tibique moleſtus, ſi velim de ſingulis Lotharingicae Gentis Principibus, qui mirifice de Societate Jeſu ſunt meriti, commemorare. Quò

ma-

magis mirandum eſt, reperiri in Etruria potuiſſe, qui adeo inluſtri Coetui, quem tanti veſtra Gens fecit, hodieque facit, tam libere maledixerit: gratiusque tibi adcidere exiſtimandum eſt, cum homines ipſos, tum veſtra de iis veſtrorumque judicia defendi. Perge tuo patrocinio, quos coepiſti, fovere; & hoc opus eorumdem cauſa inſtitutum tutare. Sic Deus Opt. Max. egregia multiplicique prole familiam veſtram auctet: invictoque Fratri tuo ad Taurunum fulminaturo, quos omnes boni optamus, ſuſcoepti contra hoſtes Chriſtiani nominis belli ſucceſſus concedat: Teque diutiſſime ſoſpitet. Ex Inſubria. Kalendis Majis MDCCXXXVIII.

(a) Petitam facultatem conceſſit SS. Pontifex litteris, quarum praecipua quaedam capita adſcribemus:

Venerabili Fratri Carolo Epiſcopo Virdunenſi
Gregorius XV. Venerabilis Frater.

Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! . . . Neque deſunt hac aetate Principes Viri, qui id intelligentes patrias aulas prae arctis Religioſorum coenobiis contemnant, ſapientique divitiarum neglectu beatiorem indicis opibus paupertatem emant. Id autem divinae benevolentiae adeo certum argumentum eſt, ut nos plane earum Animarum ſtatum Regibus invidendum arbitremur . . . . . Agnoſce, Venerabilis Frater, in his verbis foelicitatem tuam. Nos quidem in tuis litteris coeleſtem S. Spiritus lucem contemplati ſumus: gratias autem Deo agimus, qui te, divitiarum bonorumque contemtorem, Lotharingiae Domui augere vult ſanctarum animarum, Chriſtianorumque triumphorum exempla. Triumphat plane de humanis cupiditatibus, & diabolicis inſidiis Fraternitas tua: cum opulentiam atque Epiſcopatus dignitatem, quam mortales tanto ſtudio atque contentione petere ſolent, ab apoſtolica authoritate demiſſe flagitas ut tibi relinquere liceat, ſub vexillo nominis Je-

ſu

ſu in S. Ignatii caſtris militaturo . . . Quod igitur Chriſtianae Reipublicae bono fiat, abjectis humanarum curarum opumque impedimentis, proficiſcere ad eam ſacrae militiae Societatem, Catholici nominis defenſione, & Haereticorum excidiis clariſsimam: quam quidem quanti nos faciamus, duo illi Chriſtiani Imperii propagatores Ignatius & Xaverius, Sanctorum cognomento nuper a nobis aucti, cunctis Terrarum provinciis, ſaeculorumque aetatibus declarabunt. Scuto divinae veritatis circumdatus, ac Fidei lorica munitus, diſtringe ardentem charitatis gladium: non minores catholicae Religioni victorias comparaturus, quàm Lotharingiae Principes, majores tui, in caſtris pepererunt. Ut Virdunenſem Eccleſiam optimus Epiſcopus hactenus ſalutaribus conſiliis inſtruxiſti, & moribus lectiſsimis ornaſti, eam deinde accuratiſsimis precibus juva . . . Datum Romae apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die XXII *Aprilis* MDCXXII. *Pontificatus noſtri anno II.*

Quo eodem die dedit Sanctiſſimus Pontifex Henrico a Lotharingia, Caroli patruo, haſce litteras in eamdem rem: *Dignum ſe Lotharingia nobilitate, ac Fraternitatis tuae inſtitutione praebet Venerabilis Frater Carolus Epiſcopus Virdunenſis, dum eligit abjectus eſſe in domo Dei, magis quàm in aulis principum, Gentilium ſuorum, triumphare. Ad Deum enim propius accedimus humanarum rerum deſpicientia, quàm poſſeſsione regnorum. Quare nihil eidem Venerabili Fratri impedimenti per nos afferetur, quo minus ex caducarum divitiarum & humanarum curarum ſyrtibus enavigans in Religionis portum ſe recipiat: praeſertim cum ſe in Societatem Jeſu aggregari cupiat; cui omnium Pontificum Maximorum patrocinium Sapientia & Pietas conciliabunt, &c.*

(b) Videatur Hiſtoria P. Caroli a Lotharingia, Auctore Franciſco Galluzzio, cap. VI. Romae 1725. edita typis RR. PP. Scholarum Piarum Collegii S. Michaëlis ad Ripam.

(c) Vid. Hiſt. Societatis Jeſu Part. v. lib. xxv. §. 54.

(d) Epiſtolae Ven. Card. Bellarmini exemplum in laudatae Hiſtoriae citato proxime loco exſtat: ex qua nonnulla capita recitabimus.

Henrico a Lotharingia, Epiſcopo Virdunenſi. Illuſtriſsime & Reverendiſsime Domine. Binas uno tempore ab Illuſtriſsima Dominatione Veſtra litteras accepi; quibus mihi duo negotia commendabantur; & praeterea deſiderium ſanctae animae veſtrae aperiebatur, veniendi ad urbem, dimittendae curae paſtoralis, & collocandi in tuto ſalutem ſempiternam. Quod ad negotia attinet, faciam omnino, quod potero . . . . Quod verò ad pium deſiderium pertinet adipiſcendi pennas columbarum, & volandi ad locum dulciſsimae quietis: dicam Illuſtriſsimae D. V. quod mihi occurrit. Non exiſtimo ſolidiorem quietem, & veriorem ſalutis ſecuritatem in ulla re poſse reperiri, quam in Dei voluntate, tota animi devotione perficienda . . . Dum nobis conſcientia noſtra vere renunciet, nos non quaeſiviſſe, non optaſse, non elegiſse locum altiorem; nunc etiam honorem temporalem nobis cordi non eſſe, hunc libentiſsime depoſituris, ſi liceret: non video, cur in Dei voluntate, per imperium Vicarii ſui nobis expreſſe propoſita, acquieſcere non debea-

beamus . . . . . Illuſtriſsime & amantiſsime Domine, ſi ulla ſpes eſset, ut cum Dei beneplacito, & Vicarii ipſius benedictione ad quietem Religionis Dominatio Veſtra venire, & ego redire poſſemus; id certe omnino eligendum eſſet. Sed quia ſpes ejusmodi nulla affulget, propterea ſcripſi quod ſcripſi: &, quod mihi frequenter dico, ſanctae animae veſtrae, quam propter onus paſtorale angi video, dicere volui . . . . Romae die VI. *Novembris* 1601.

(e) Quantopere gaviſus ſit Sanctiſſimus atque optimus Praeſul Henricus, ubi de Caroli, fratris filii, in Societatem Jeſu cooptatione cognovit, licet ex litteris, quas ad Patrem Mutium Vitelleſcum, Praepoſitum per ea tempora Generalem, dedit, intelligere.

Felix, inquit, *nuncium, quod hodie eſt a Sua Sanctitate, & a Paternitate V. delatum, a quo intelleximus, non minus probari iſthic vobis, Dei interpretibus, religioſam vocationem Nepotis noſtri Caroli, Verdunenſis Epiſcopi, quam nobis: quanto me gaudio affecerit, non valeo Paternitati Veſtrae aperire. Etenim, cum ſemper mihi propoſuerim, id unum eſse ſummum bonum, quod poſsit mortalibus dari, uni Deo penitus adhaerere, ſeque totum divinae Providentiae committere: ſatis intelligo, illud non niſi a Religioſis obtineri . . . . . Utinam & mihi daretur eadem ſorte frui, & priſtini renovarentur cum animo anni. Tantam usque adhuc expertus ſum Societatis charitatem, ut me ut filium complexa ſemper ſit: ego viciſsim ut Matrem chariſsimam ſemper colui, & intimo affectu proſecutus ſum. Accedit nunc pro mutui amoris confirmatione novum ejud, & quidem arctiſsimum vinculum, ut, cum Paternitas V. alterum me, Nepotem videlicet meum, mihi prae ceteris chariſsimum, in Societatem recipiat, ego me totum in ipſo offeram Societati, ac Paternitati V. quam rogo atque obteſtor, ut dignetur per ſuos Patres in his partibus mihi eamdem ſuppeditare opem & conſolationem, quam ab ipſis huc uſque percepi: prout occaſio & neceſsitas noſtra requirebat. Ego ipſis mea omnia, meque totum ex animo totisque viribus libens impendam. Augebit ſummorum erga me meritorum cumulum, ſi, Reverendiſs. Deo in ſuis ſuorumque Sacrificiis commendare dignetur. Ego Paternitati V. ac toti Societati fauſtiſsima omnia precor. Nanceii* 10. *Maji* 1622.

Servus & Filius in Chriſto

HENRICUS A LOTHARINGIA.

Nec mirum ſane, optimum ſanctiſſimumque Senem tantopere laetatum eſſe eo impetrato, quod vehementer ante enixeque contenderat. Audiendus ipſe in his litteris, quas ad eumdem Vitellescum pridie Kal. Apriles ejusdem anni dederat.

Non poſsum Paternitati V. non ſignificare, maximo me affectum cumulatumque gaudio, cum aliquot abhinc hebdomadis ex Nepote meo, Virdunenſi Antiſtite, cognovi, quam incenſo teneatur Societatis Veſtrae ineundae deſiderio . . . . . Occurrit ſtatim illa cogitatio, Deum Opt. Max. hanc mihi veluti prolem ſuſcitare, quae in Sancta Filii ſui Societate occupet, quem alios ambivi, locum; quo tamen frui numquam licuit. Utinam ea ſorte etiam nunc frui mihi contingeret; &, juxta animi ſenſus ac deſideria, vires cor-

poris

poris renovarentur ad omnia Religionis onera ſuſtinenda. Nihil ſane potius, nihil honorificentius ducerem Sancta Chriſti Servatoris humilitate, & integra Mundi atque omnium, quae in eo ſunt, deſpectione. Sed, quoniam tanto bono mea me peccata, & certa Dei voluntas indignum reddiderunt: Societati & Paternitati V. offero Nepotem meum Carolum, Virdunenſem Epiſcopum, inter omnes mortales longe mihi chariſſimum, & proxima ſanguinis conjunctione, intimaque charitate, veluti alterum me: quem, ob inſignes animi dotes, ubi verum & genuinum Societatis veſtrae ſpiritum hauſerit, non inutilem Operarium in vinea Domini futurum opinor, & vero cum pleriſque veſtrum pro certo habeo. Adhibui multos in conſilium; & piarum Animarum precibus Deum ſollicite conſului pro re tanti momenti diſcutienda, qualis eſt hujuſmodi abdicatio. Nulla ſuccurrit ratio dubitandi, quin ad arctius vitae genus amplectendum divino agatur ſpiritu. Pii, ferventes, perpetuique, ſed diſcreti, animi impetus, quibus totus fertur ad ſollicitam tanti boni disquiſitionem, mihi aliisque perſuadent, non vulgari eum gratiae vocationis ad perfectam rerum omnium abdicationem continuo impelli. Quapropter Paternitatem V. obnixe rogo & obteſtor, ut pro ſua charitate dignetur non tantum ipſi aditum ad Societatem patefacere, ſed etiam pro ſua prudentia ſtudeat objices omnes apud ſanctiſſimum removere; &, qua pollet apud omnes auctoritate, cauſam ipſius ſuſcipere, ut, quam citiſſime fieri poterit, liber ab omnibus, votis ſuis potiri valeat. Qua in re novo, & quidem maximo, me ſibi & Societati, quam ego ſemper unice amavi, & ſingulari obſervantia colui, vinculo obſtringet, & ad majora ſemper ipſis officia, obſequiaque praeſtanda provocabit. Ut omnia Deus fortunet, Paternitatemque V. incolumem ſervet, etiam atque etiam rogo, ſuis ſanctiſſimis Sacrificiis, utpote devotum Societatis filium, me commendans. Nancaei ultimo Martii 1622. Veſtrae Paternitatis

Filius & Servus

HENRICUS A LOTHARINGIA.

Eodem vero die ipſe Carolus ineundae Societatis Jeſu facultatem ab eodem Vitelleſco hiſce litteris petivit.

Reverendiſſime in Chriſto Pater.

Quam vere dixerit S. Leo, naturam Dei bonitatem eſse, & ejus opus Miſericordiam, experior in me ipſo; quem Saeculi, ſupra quam credi poteſt, amatorem, & vanitatis ſectatorem, ad ſuſcipiendum humilitatis ſtatum in Religioſo Societatis Veſtrae Inſtituto, vehementius in dies accendit. Exploro dudum Dei in me voluntatem, & per qualeſcumque precatiunculas meas, devotiones & ſacrificia, & ex veſtrorum conſilio, tum demum ex omnium Religioſarum Familiarum, quae ſunt in mea Dioeceſi, intercesſione, nihil in me, niſi ſuccreſcentis in dies deſiderii augmentum perſentiſco. Ex quo, vocanti Deo cum diutius reſiſtere nefas putem, ad SS. Dominum Noſtrum ſcribendum putavi, quo mihi poteſtas a Sanctitate Sua fieret abdicandi me Epiſcopatu meo, & ceteris beneficiis, quae Dei & Apoſtolicae Sedis gratia huc uſque poſsideo. Sed, quia mihi facultas illa parum eſt profutura, niſi

votis meis Paternitas V. pro ſua charitate annuat, ejus obteſtor pietatem, & Animarum Chriſti ſanguine redemptarum Zelum, ut me, indignum licet, a Deo tamen per ſummam clementiam in Societatem Veſtram vocatum admittere, & ſic ab Inferis praeſervare dignetur. Confirmabit, quod in me Deus per gratiam ſuam operatus eſt, perficiet, ſolidabitque, ut ſpero; ſi Paternitas Veſtra, animae meae miſerta, me in ſuorum numerum heic, aut ubicumque gentium, adſcripſerit. Neque eſt, quod quisquam cujusquam meorum offenſionem pertimeſcat. Ego enim cum ſingulis eorum, qui mihi poterant obſiſtere, egi; &, Dei beneficio peregi, ut, ſuperatis difficultatibus, quae aliquos permovere poterant, jam mihi hortatores cum gratulatione ad perſeverantiam exſiſtant. Cui ego me, ſub omnimoda Paternitatis Veſtrae obedientia & obſervantia, pro minimo ejus, & ſuorum mercenario, ex animo & intimo animi mei ſenſu, devoveo: Deum precatus, ut R. P. V. in gratia ſua conſervet, & eam mihi pro mea neceſſitate & ſalute propitiam reddat. Virduni pridie Kal. Apriles 1622.

Reverendiſſimae Paternitatis Veſtrae

Humillimus & Addictiſſimus Servus

CAROLUS A LOTHARINGIA EPISC. VIRDUN.

Facultate autem impetrata has ad eumdem Vitelleſcum admirandus Antiſtes litteras dedit.

Benedictus Deus, qui, ſicut praevenit me in benedictionibus, ita & nunc coronare pergit in miſericordia & miſerationibus, tam foelicem praebens vocationi meae progreſſum, ut, praeter multorum ſpem & opinionem, peroptatum & vere mihi jucundiſſimum acceperim a Sua Sanctitate nuncium; quo, pro ſua clementia (quae profecto ſumma eſt erga me Dei benignitas) non tantum annuit votis meis, verum etiam animum addit ad voluntatis Divinae, per vocationem ad Societatem mihi abunde declaratae, proſecutionem & exſecutionem, non ſine perhonorifica ſignificatione paternae ſuae benevolentiae erga Societatem Jeſu: in quam cum Paternitas V. me, licet immerentem, recipere dignata ſit; ego in intimo cordis mei Sacrario, coram Deo continenter provolutus, divinae Majeſtati majori in dies affectu, & ſuaviori ſenſu me totum offero dicoque, diem illam avidiſſime praeſtolans, qua valeam reipſa in eam a Paternitate V. admitti. Accingo me proxime ad iter. Rebus omnibus, quae ad Epiſcopatum Virdunenſem ſpectant, quantum licuit, bene compoſitis, ſpero intra quatriduum me hinc migraturum. Animus eſt in itinere non niſi pro neceſſitate ſubſiſtere, &, quamcitiſſime potero, Paternitati V. me ſiſtere: ut ſtatim potiar bono illo, quod unum in praeſentia animo verſo, complector, & totis medullis concupiſco: quippe quo ſimul & Mundum & Veterem hominem deponam; &, totus Dei gratia, atque Paternitatis V. beneficio, renovatus, alius evadam, Deoque uno fruar. Quod ut e votis noſtris, nec non ad Majorem Dei Gloriam ſuccedat, Paternitatis V. ſanctiſſima Sacrificia, & Benedictionem, tamquam Filius ipſius, ſupplex provolutus depoſco atque efflagito. Nancaei VI. Maji 1622.

V. P. *Humillimus Filius & Servus*

CAROLUS A LOTHARINGIA EPISC. VIRD.

M. PHI-

M. PHILOCARDIUS
LECTORI S.

SErmonum quattuor, qui ſub exitum ſuperioris anni, Auctore L. Sectano Q. Fil. Genevae primum prodierunt, quantum ſit pretium, fortaſſe non tam Litterati homines, quorum eſt ſanè graviſſimum judicium, qui negant quidquam illis par aut ſecundum poſt reſtitutas Latio litteras in eodem ſcribendi genere extitiſſe, quam Typographi, qui intra paucos hoſce menſes quinquies jam eos edere in Italia coacti ſunt, intelligere poſſunt. Verùm, ut ſunt praeſtantiſſima quaeque invidiae maxime obtrectationique obnoxia, inventus eſt Litterator quidam, alpha Graeculorum, ac plane ille ipſe, ut puto, Rullus, quem ab Lucio lepidiſſime inluſum, noſſe omnes vehementer cupiebamus: qui, quum nec ſermonum ſententiam adſequutus eſſet (in quo, vere ut dicam, non ipſius, ſed Lucii, quod bona tanti viri venia dictum velim, culpa nonnulla eſt, qui latine, quam italice ſcribere ſua illa maluiſſet): nec, quorum hominum in iis ſermonibus levitas, nec a quo traduceretur, ſciret; tamen reſpondendi provinciam audacter ſuſcoepit: &, poſt longam plurimorum dierum commentationem, mole quidem exiguum, ſed odii acerbitate, ſed maledicendi licentia, ſed obſcaenitate verborum immanem libellum italico ſermone, ſub Ceſellii nomine, vulgavit. Negant peritiores, quidquam ad hanc diem aut contumelioſius, aut impudentius, aut impurius, aut omnino tenebris dignius in lucem prodiiſſe. Primum quidem ſuſpicionibus neſcio quibus ſuis, certe inanibus ac falſis, effrons conviciator inductus, ſtatuit, Lucii ſermones non ad Graeculorum levitatem generatim exagitandam, ſed ad certorum quorumdam hominum, quorum eſt magnum in litteris nomen, dignitatem atque exiſtimationem minuendam, fuiſſe compoſitos: tum deinde, Lucium ipſum Sectanum, non unum quemdam hominem ſibi ignotum, ſed duos, plane notiſſimos, ac tantum non contubernales ſuos, qui ſermones illos conlato ſtudio conſcripſiſſent, ſibi tamquam exploratiſſimum perſuaſit. Homo, qui ſe non modo criticae artis peritum in ſuo illo miſero ac miſerando libello, ſed prope patronum ac vindicem venditat, non animadvertit, in graviſſimis rebus, in quibusque honeſtiſſimorum hominum fama atque exiſtimatio ageretur, non vulgi circumforaneos rumuſculos captandos, nec ſuis ſuſpicionibus eſſe fidendum; ſed certiſſimis ac plane perſpicuis argumentis, non dico ſapientem, ſed ſanum duci oportere. Quod ipſum ubi contingit, ut certo perſonam crimenque teneamus, videndum tamen eſſe etiam atque etiam, quo usque progredi nobis in jure noſtro repetendo liceat: ne forte, dum injuriam propulſare volumus, inferamus.

Haec ſcilicet critico nota eſſe debebant: neque enim ego ab homine, qui Chriſti miniſtris horribile ac nefarium bellum indixit, Chriſtiani viri rationem atque inſtituta flagitabo. Verùm ille, qui Criticen eſſe artem maledicendi putaret, quique ſemel temere ſuſpicari inſtituiſſet, licere ſibi ſine modo aut more maledicere exiſtimavit. Itaque prolatis atque editis Patrum Pompeji Venturi, atque Hieronymi Lagomarſini, inclytae Societatis Jeſu ſodalium, & in Florentino ejusdem Societatis Collegio Rhetoricae Poëticaeque inſignium Doctorum, nominibus, in utrumque, tamquam in certiſſimos ſermonum auctores, ac bonarum litterarum non ignaros modò, verùm etiam corruptores, nec Graeculorum, qui ubique terrarum ſunt, ſed hominum verè Litteratorum, quibus refertam eſſe Florentinam civitatem nos etiam externi homines atque abſentes novimus & gratulamur, contemtores, homo odio, ira, furore caecus ac praeceps omni contumeliarum maledictorumque genere invectus eſt. Nec verò ſatis credidit, ſe viſum iri maledicum, niſi non modò duobus illis clariſſimis viris, verùm etiam univerſo eorum ampliſſimo ſanctiſſimoque Coetui, ore impuriſſimo, malediceret: eoque amentiae atque furoris progreſſus eſt, ut neque qua in urbe, neque quo Principe talia ſcriberet, recordatus, Florentinum Populum ad nefariam ſeditionem, & ad incredibile atque inauditum facinus cohortari, eumque in Chriſtos Domini ſacrilega oratione armare non dubitaverit. Ait enim:

Ah date un maglio ai briſcialdoni in teſta,
E sradicate pur l' empia genía
Nemica di virtù; che ſola è queſta
Di gloria e di valor vero la via.

Quod unum tetrastichon, quo nefarium carmen concluditur, quamdiu exſtabit, tamdiu ſingularis odii, acerbiſſimae contumeliae, atrociſſimi ſceleris monumentum manebit.

Verùm in tanta injuriae atrocitate habebant tamen ampliſſimi Patres, quo ſe non mediocriter conſolarentur. Ita enim in eos ſcelerati hominis intemperantia ac furor exarſerat, ut a Florentinis primariis quibusque familiis non abſtineret. Etenim non contentus ingenuis adoleſcentibus, qui ad Societatis Jeſu gymnaſia ſtudiorum cauſa confluunt, ipſorumque adeo ſpectatiſſimis parentibus obſcaeniſſimo turpiſſimoque jurgii genere maledicere:

Che da per voi tirar la concluſione
Potete: fiorirà così mia ſcuola,
E a voi ſolo verrà qualche co. . .
Che a genitor ſimil rapiſce e invola
La voſtra ipocriſia:

Negavit praeterea, quemquam ad eorum limen adcedere, cum iisque agere, niſi ſtolidos quoſdam, omnisque doctrinae, atque adeo communis ſenſus expertes:

So-

Solo ſi vede queſto e quel cotale,
Stolido, diſsenſato e ignorantello,
Starvi appreſſo, e tenervi l' orinale.

O! hominem nequam! o! hominis vocem carnificis flagello compeſcendam! Tales ne ergo putabat impuriſſimus ſycophanta, atque adpellare non verebatur, ut e multis paucos quosdam nominem, Alexandrios, Bardios, Capponios, Cerchios, Compagnios, Covonios, Curſios, Ferronios, Gaddios, Gerinios, Gherardeſcas, Gianfigliazzios, Ginoros, Giraldos, Gondios, Guadagnios, Guicciardinios, Guidios, Incontrios, Junios, Nerlios, Martellios, Marzimedicos, Maccinghios, Malaspinas, Montacutos, Pandolfinios, Quarateſios, Ricaſolos, Riccardios, Riccios, Rinuccinios, Rondinellios, Salviatos, Samminiatos, Scarlattos, Segnios, Stufas, Strozzios, Tornaquincios, Ughios, Vitellios, Ximenezios, innumerabilesque alios; quos omnes non longum ſed infinitum eſſet percenſere, delibatum Florentinae nobilitatis florem, lumina civitatis, probitate, doctrina, ſapientia principes? quorum ſplendore atque frequentia Florentinum Societatis Jeſu Collegium ita celebrari audio, ut plerique eorum non alieni aut hospites, ſed domeſtici ac familiares, ac prope Patrum ſodales eſſe videantur. Sed jam ad inſtitutum revertar meum, totiusque rei ſeriem narrare pergam: quò tandem ad Lucii ſermonem quintum hunc, quem damus, devenire poſſimus.

Ut primum venire in manus hominum Ceſellii libellus coepit, non id illi contigit, quod nulli fere hac quidem tempeſtate non contingit, ut, ſi non omnes, at certe aliquos benignos Lectores nanciſceretur. Incredibile eſt enim, quam fuerit ſtatim ab omnibus uno conſenſu atque una prope voce repudiatus. Omnibus petulantia, contumelia, obſcaenitas, calumnia, intemperantia, denique impietas non ferenda videbatur. Quin adeo plurimos extitiſſe conſtat, qui non niſi aliquot perlectis verſibus, rerum ac verborum indignitate nimio opere commoti, non paſſi ſint diutius apud ſe tantam peſtem malumque verſari, atque in ignem continuo nefaſtas chartas conjicerent. Ipſi illi, qui vulgi ſermonibus atque opinione decepti, in ſolidam Litteraturam, ac in Florentinos Litteratos fuiſſe compoſitos Lucii ſermones rebantur, illisque propterea contradicendum, & ſuorum civium cauſam ſuſcipiendam fuiſſe cenſebant, tamen multis in Ceſellii libello offendebantur. Primum, quod italice latinis elegantiſſimis ſermonibus reſponſum eſſet; quaſi tam litterata in civitate nemo latinis eruditus litteris inveniretur: deinde quod eruditae ac certe honeſtiſſimae lucubrationi, nihil praeter mera convicia, eaque ipſa e triviis ac fornicibus deſumpta, redderentur; id quod cauſae ſane malae ac minime probandae ſuſpicionem dabat: denique (quam rem minime omnium ferendam, atque adeo etiam vindicandam ducebant) quod privata cum L. Sectano controverſia ad univerſum hominum honeſtiſſimorum ordinem esſet translata; quumque ille neminem Florentinorum viventium, niſi summa

ma cum laude in ſuis ſermonibus nominaſſet, contra ab Ceſellio non modo duo illi, quibus vulgo auctoribus ſermones tribuerentur, verum etiam eorum ſplendidiſſimus Coetus, certe hujusce ſive criminis, ſive ſuspicionis neque particeps neque vero conſcius, nominatim, contumelioſiſſimeque adpellaretur. Erat illud extremum, ut dicerent: multo fuiſſe ſatius nihil omnino responderi, quam tam aliena, tamque ſine ratione ac modo responderi: nihil de Lucii Sermonum aut praeſtantia aut exiſtimatione eſſe deperditum; nihil de Auctorum, eorumque ampliſſimi Ordinis dignitate imminutum; Litteratorum vero Florentinorum cauſam, ſiquidem eorum res agebatur, valde eſſe, Ceſellio actore, deteriorem factam: vereri propterea ſe, ne exteris nationibus praepoſterus hic defenſor univerſos cives ſuos [quorum tamquam nomine ac propemodum rogatu ſuſcepiſſe cauſam illam videbatur], ſi forte Lucii Sermones aut non eorum, qui auctores dicebantur, aut non contra eos, contra quos ſcripti ferebantur, fuiſſent, inridendos; qui ſibi hoſtem, quem peterent, inconsulto finxiſſent, adſeſeque, quod non de ſe dictum eſſet, rapuiſſent: ſi vero utrumque aliter eſſet, non minus exſibilandos praebuiſſent, quod tam malo in bona cauſa patrono uſi eſſent. Non falſo autem veritos iſta eſſe prudentes homines, res ipſa declaravit. Etenim, ut de hac civitate, in qua nunc verſor, potiſſimum loquar, cujus ſunt mihi penitus ſenſus omnes perſpecti, nemo paullo aequior rerum aeſtimator inveniri adhuc potuit, qui, ut nihil gravius dicam, non vehementer miraretur, Florentinos Litteratos homines, qui tam multi tamque excellentes ſunt, aut non aliquid erudito atque uſitato more Lucii Sermonibus, ſiquidem his ipſorum Litteratura fuerat adpetita, respondiſſe, aut, ſi nihil ipſis erat cum Lucio controverſiae, tam praepoſtere tamque perverſe ab Ceſellio reſponderi ſiviſſe: nec, hominis furioſi ſtultiſſimam defenſionem illam neque ſe mandaſſe ut ſuſciperetur, neque ſuſceptam probaſſe umquam, publice etiam eſſe teſtatos.

Interea ad L. Sectanum Ceſellianae Dirae perferuntur. Adcoeperat ille quidem jam ante multorum & litteris & ſermonibus, prodiiſſe italicum neſcio quod contra latinos ſermones ſuos valde inelegans atque inliberale carmen. Verum, quamquam nihil lectione magnopere dignum exſpectabat, tamen tam indignum reſponſione fore opus nequaquam ſuſpicabatur. Legere ipſe totum non ſuſtinuit: usque adeo non modo Litterati atque honeſti hominis, ſed ne hominis quidem ſcriptum eſſe illud judicabat. Itaque libellum cum respondendi cogitatione ſimul abjecit. Negabat autem, alia ulla ratione ejuſmodi eſſe ſcriptis reſpondendum, quam neglectu atque contemtu: id quod ſummorum virorum, ſibique amiciſſimorum, Scipionis Maffeji, atque Antonii Muratorii, contra quos prope paria vulgata non ſemel fuiſſent, auctoritate, ſive exemplo potius confirmabat: nihil citius maledicto emitti; ſed ſi idem in eximia ac ſingulari dignitate viros confertur, ut ignem in aquam conjectum refrigerari ſua ſponte atque reſtingui: quid autem magis incredibile, quam quae de Patribus Venturio atque Lagomarſino, deque eorum ampliſſimo

Coe-

Coetu ſcurra nequiſſimus calumniaretur; quum hominum doctrina & ſanctitas non Florentinos modo teſtes, ſed univerſos mortales haberet? neque tamen exiſtimare ſe, Ceſellium impune intemperantiam ſuam ferre convenire; verùm has eſſe non Scriptoris partes, ſed Praetoris: quae jure civili, quae Caeſareo, quae Pontificio contra famoſorum libellorum auctores atque editores ſtatuta ac ſancta eſſent, ea ſe putare Florentiae non eſſe abrogata: non ſecum propterea Ceſellio eſſe, ſed cum legibus, cum judiciis, cum magiſtratibus agendum.

His ille cauſis atque argumentis adductus non modo nihil reſpondere conſtituerat, in eoque diu perſeveravit, ſed orationem etiam amicorum de reſponſione aliquando cum ipſo agentium repudiabat. Nos vero novo tanti ingenii ac recenti monumento careremus, niſi ſummi viri, & humanarum divinarumque rerum conſultiſſimi, opportune interceſſiſſet auctoritas: a quo Lucii mens atque conſilium totum illud de non reſpondendo repente eſt immutatum. Injecta eſt illi ab homine religio, ne, ſi probos atque innocentes viros, quibus & ipſius ſermones & certorum eruditorum contumelia atque irriſio, Ceſellio calumniae atque turbarum principe, adſcriberentur, diutius hac tamquam invidiae flamma conflagrare ſineret, ſcelere ſe graviſſimo obſtringeret: duo propterea praeſtare illum, idque quamprimum, niſi ſceleſtus eſſe vellet, oportere; primum, ut ſermones illos ſuos ab ſubpoſitis auctoribus abjudicaret: deinde (quamquam alterum hoc ab priore illo conſequutionis quadam neceſſitate penderet: omnis enim invidia ac criminatio ex falſa perſuaſione illa, tamquam e fonte, manarat) ſed tamen ut publice, neque ſolidam Litteraturam, cui impenſius, ſi quisquam alius, ſtuderet, neque Litteratos ullos, quos vehementer, quamquam ſibi ignotos, ſuſpiceret, fuiſſe umquam ſibi ad irridendum propoſitos, teſtaretur: denique concludebant, potuiſſe illum quidem ab ſcribendis edendisque ſuperioribus ſermonibus primò abſtinere; nunc vero, quoniam tot offenſionum occaſionem, obtrectationumque cauſam, licet imprudens atque adeo invitus, praebuiſſet, ab novo aliquo ſermone ſcribendo edendoque, ſine ſcelere, atque innocentium maximo damno ſuperſedere non poſſe.

Haec quum ille veriſſime dicta intelligeret, nihil cunctatus animum ad ſcribendum adplicuit, brevique quintum hunc, quem tibi cum enarrationibus noſtris, amice Lector, obferimus, ſermonem abſolvit. Neque tamen dubito fore nonnullos, qui, quum ſe tam turpiter in ſuis ſuſpicionibus decoeptos ſenſerint; meminerintque, quam non humane cum ſermonum, quos temere ſibi ipſi finxerant, auctoribus egerint: aegre ferant temeritatem atque incogitantiam ſuam tam manifeſto coargui. Sed eſſet profecto iniquiſſimum ſinere innocentiam obprimi, ne calumnia detegatur, & majorem calumniatorum, quam innocentium rationem haberi.

L. SE-

L. SECTANI Q. FIL.

SERMO QUINTUS

FOELICITER INCIPIT.

MEns erat arcadio [a] ſuſpendere ſpicula trunco,
Spicula, victoremque arcum, ſatiataque multo
Vulnere (b), adhuc tepidis & tincta cruoribus arma,
Optime Salmori. Sed inermi vivere dextra
Non ſinit etruſco veniens a littore clamor
Aſperior ſolito (c): quin inde emiſſa ſagitta,
Quamquam incerta volat, ſolas & verberat auras,
Intento monet eſſe animo, torquendaque rurſum
Stringere tela jubet. Nec me diſcedere campo
Adspiciet quiſquam, dignus modo provocet hoſtis,
Quemque pudor non ſit facili viciſſe triumpho.
En adſum: nec enim totam conſumſimus iram,
Nec pharetra exhauſta eſt; & adhuc mihi numine fervent
Corda; Lycambaei ſupereſt quoque portio fellis

In promptu. Sed quem petimus? Ceſellius hercle;
Indignum caput, aonio quod concidat ictu,
Me numquam trahet in pugnam; convicia quamvis
Multa vomat: fiet nec me feriente ſuperbus.
Oſſifrago (d) *melius baculo manſueſcere poſſet*
Scurra procax, ſacris non caſtigandus iambis;
Scilicet ut curem hunc, qui paucula verba latine
Reddere non valuit? Quid? quod fanaticus iſte
Mecum non agit? & ſatyras ulturus acutas
Incurſat quoſcumque poteſt; primoſque laceſſit (e),
Ut ſors obtulerit, multum & despumat in illos
Ira amens caeca, rabidoque ſimillimus angui.
At miſer inſanis lunam latratibus urget,
Nec grandes animas, magno jam nomine tutas (f),
Percutiunt voces immane rudentis aſelli (g).
Ille etiam de me praeclare ſentit; amicus
Nec mihi blandiri plus poſſet: carmina quando
Talibus adtribuit noſtra, & ſibi fingit in illis
Sectanum ignotum. Quo gratus honore viciſſim
Illi ego nec famam renuo, nec fine carentem

Vi-

Vitam elargiri. Maneat Ceſellius ergo
Additus huc, longum & noſtro cum carmine vivat (h):
Seraque poſteritas nomen balatronis inepti
Audiat. Hoc a me miſer impetraverit unum
Carmine pro tuſco, caecis, ſi forte, probando,
Perque vias urbis, vetula nubente, canendo
Discordem ad cytharam. Sed nil jam poſtulet ultra,
Nec reſponſa petat. Sperni ſua jurgia, ſeque
Sentiat, & doleat. Nam quid, ſi denique vellem,
Reſpondere queam? quom, praeter rancida quaedam,
Spurcicias audire meras, inhoneſtaque cogor
Propudia, ecfrontes factura rubeſcere maechas;
Quaelibet & foedis ſtupratur pagina verbis?
His me reſpondere neſas; quae ſcilicet uſus
Urbanus vetat, & pudor, & reverentia. Vos o
Linguaces ſervi, Lictores, Furciferique,
Cauponesque mali, Lixae, Lanii, Cerdones,
Venales Mimi, & Praedones ſandapilarum,
Mulorumque duces, carrucarumque magiſtri,
Quique tabernarum ſemper de rore madetis,

Vos illi, noviſtis enim, per mutua pro me
Ferte vicem ſermone pari; dominoque priori
Hoc agite ut redeant tituli, quos perdidit omnes;
Et ſua ſpurciloquo dicteria reddite vati.
Poſt haec erumpat furioſius, & ſine lege
Saeviat, aut proſa aut numeris, impune licebit;
Clamet & exclamet, vocem quantumlibet inflet
Faucibus ex imis, media inter verba reſolvens
Municipes flatus. Faciendaque, factaque eodem
Metiri cubito certum eſt. Obprobria ſurdus
Qualiacumque feram: donec ſermone latino
Exſiſtat quiddam meliori numine cuſum.
Sin minus, immundae damnabimus omnia ſellae:
Atque hunc cum ſociis Ceſellius ibit in uſum (i).

Quanto rectius hic (k), *latio qui ſcripta colore*
Divulgare timet, nonum & maturat in annum?
Conſilium laudo artificis. Maledicta pudenti
Ignoſco miſerans: iratum nec tamen odi
Hactenus. Id miror: ſtomachi quae cauſa? quid illi
Diſplicuit? tanti ne fuit dementia Rulli?

Dic,

Dic, o quicumque es, perituri carminis auctor,
Comis & impavidus namque inſto, & utroque paratus,
Seu certare odiis poſthac, ſeu jungere dextram (l),
Quid tibi cum Rullo? quid cum bucconibus illis,
Quorum ego luſtravi latebras, & facta momordi?
Te ne ego pingebam nolens [m]? Non, arbitror, iſtuc
De te ultro dices; coram & tortore negares,
Si quid habes cordis. Quorſum ergo clamor & irae?
At ſtrident multi. Si de grege curculionum,
Vox quibus in cenſu eſt, ſola & mendacia proſunt:
Hoc volui. Menſam conſulto ſartor opacam
Percutit, ut ſaliens prodat ſe tinnula forfex.
Sin alii: immerito flagrant, feriuntque ſuo ſe
Judicio. Eſſe aliquos verae virtutis alumnos (n),
Qui grajo de fonte bibant; qui mucida ſaxa
Non fruſtra, & ſenio detrita numismata verſent;
Intima qui penetrent naturae arcana, Matheſi
Auspice; qui critices taeda nitantur ad aſtra,
Scimus: & hanc illis laurum concedimus ultro,
Gratamurque datam, & taciti veneramur adeptos.

Illis iraſcor , vacuo qui cortice laeti
Talia praetendunt ; pluma vitulantur & alba
Interius corvi , aut majori nomine galli (o):
Larvati heroes , nil verae laudis habentes .
Haec veteratorum pigmenta , hunc denique fucum
Odi ego & inſector . Nec jam lectore benigno
Eſt opus ; aſt aequae mentis , minimeque ſupino ,
Sinceris nolit qui cruſtam inducere . Sed ne
Sit locus errori , noſtram tandem adcipe mentem .
Nam juvat ingenuos animi depromere ſenſus ,
Et non ambigue dictis lucem addere . Poſthac ,
Quos deſignarim , indiciis cognoſcere certis
Fas erit : & satyram capies interprete nullo .
Putidius nihil eſt illis . Si cetera deſint ,
Asperiore ſupercilio , rugaque minaci [p]
Adcuſant ſeſe . Sed quanta cucurbita collo
Haereat , oſtendit vocalis Graeculus ; & ſe
Prodit hians tantum . Quam multa negotia ! quales
Deblaterat curas , nullis poſcentibus ! Horam
Reſpirare nefas . *Quid enim ?* Hinc formoſa puella

Sacris induitur vittis, hinc altera nubit.
Carmen utrique paro. quid vis? debetur utrique:
Nolentem vicere preces. Sed preſſius urget,
Quod jubeor quaedam Zetetica cernere curſim (q),
Judiciumque dare. Et nuper liber editus, a me
Cenſuram expectat. Redeuntia ſabbata poſt haec,
Et ſcribenda frequens de rebus epiſtola noſtris
Paene adimunt animam. *Quis talia ſcire laborat?*
Sed fucum faciunt: ideoque alpha ardelionum
Nusquam non recitat cunctis, atque obgerit ultro.
Quid ſi doctum aliquid mediis ſermonibus, ut fit,
Incidat? Heic partes Rhadamanthi adſumit & urnam,
Ac tripode e ſacro judex oracula rumpit.
Aſtronomus non eſt: caeli tamen impiger orbes
Adgreditur, ſolisque vias, & cornua lunae.
Quomque parallaxin, quantum pote, dixerit, actum eſt:
Jam Siculo mundum non invidet armillatum (r).
Non eſt Cauſidicus, Medicorum aut unus: at illi
Languidius cauſas, morborum & nomina tractant.
Ecquid Muſicus eſt? vario de chromate velox

Dicere? Ne multis. Si duceris ore loquentis,
Quidlibet eſt: elegans Pictor, generoſus Equiſo,
Navita, Venator, Miles, Faber, Archimagirus:
Haec leviora tamen. Tunc prae Nili cataractis
Perſtrepit, & ſpiſſam calido jacit ore ſalivam,
Quom divina movet. Timide quae tangit Aquinas,
Et quae barbati trepidant verſare magiſtri,
Expedit ut digitos. Tanti eſt componere litem
Ac ſpuere: Heus tu, inquit, labium compeſce, Molina [s];
Gratia Lemoſio victrix actore triumphat.
Atque ea ſaepe audis, quae non deferre Minervae [t]
Relligio eſt. Si quis forte audeat hiſcere contra,
Concinit ad lapidem, contraque tonitrua pedit.
Oſſeus ingenio, conchas atque oſtrea vincens
Duritie mentis, citius, quam dicta recantet,
Amittat corium; &, fracto quoque crure, reſiſtat
Indocilis vinci: fortaſſe & beſtia calces
Pro ſtimulo dabit. Eſt, qui ſolvit labra cachinnis,
Si quando haeret aqua; & ſimulans immane tacendi
Propoſitum, quom jam nec vox nec verba ſequantur

Co-

Conanti, litem riſu concludit equino.
Sed liber in pluteo. Viſa ſe Graeculus eſca
Non tenet: in titulum ruit ocyus, atque voraci
Lnmine obit totum. Sed nondum pagina verſa eſt,
Jam crispat buccas, jam naſum ducit aduncum:
Jejunat, modo viſus edax, alioque reflectit
Jam ſaturos oculos. Unde haec faſtidia, quaeris,
Tam ſubita? In cauſa eſt Sadoleto ſerior annus (u);
Qui jacet ad calcem. Meliora opſonia, ſodes,
Porrige, *ait*, ſi me pulchre graecarier optas.
Ut lubet: en alius codex. Hanc tu mihi peſtem?
Tolle, rogo, ex oculis, habeatque Salarius, aut qui
E lacera fingunt ridenda ſigilla papyro.
Cur hoc tam ſubito? num pridem cognitus auctor?
Nunc primum tetigit. Sed in ipſa fronte repertum
Neſcio quod Jeſu nomen facit eſſe pigendum (x).
Haec ſumma eſt culpae, damnari ut debeat inſons,
Indicta cauſa. Jam quiddam exſiſtat ab illo
Tempore, Borbonio ceſſit quom Roma furenti (y),
Altaque ſacrilegis patuerunt Templa caballis.

Quidquid id eſt, ſummum, admirabile, Caelicolarum
Sympoſio dignum eſt. Olidae mille oſcula libat
Membranae, rorem ex oculis demittit amicis,
Inrequietus agens nimia tentigine clunes.
Nunc age: Scriptorum mutentur nomina tantum.
Lemenis [z] *ſi quid recitas; praemittito Bembum:*
Bembi ſi quid habes; illum mentire priorem.
Quid fiet? Mera facta cano. Tolletur ad aſtra
Junior immodico plauſu: nec tota vetuſtas
Proteget a ſannis & amaro ſcommate Bembum.
Haec ego manſuete ut videam? me parcere flagris
Sorte datis? Malo gelidas ſorbere cicutas,
Quam fieri ſtipes. Doleat, fremat, atque labellum
Dente premat, merito quisquis ſub verbere livet:
Nec ſileat, quantiſque poteſt ululatibus auras
Impleat. Haud parcam. Durum eſt, quod vapulat, illi?
Aſt aliis durum inludi. Si plangere non vult,
Idque cupit, ferulam ſcapulis arcere ſonantem:
Quur non vipeream diſcit compeſcere linguam,
Seque ſuam intra pelliculam tenuiſſe pudenter,

Con-

Conſilia in melius vertens? Non omnibus omnis
Improbus eſt aeque inviſus. Metuendus adulter
Zelotypis tantum; ſed & his queis contigit uxor
Foeda parum. Locuples timet uncum furis & odit:
Prodigus heredem; natas contriſtat Avarus:
Solos Delator ſontes: Falſarius omnes.
Cui non indignum eſt, bardum ſtolidumque putari?
Atqui hoc de nobis ſentit, qui imponere certat
Graeculus, & noſtra ſe credulitate tuetur.
At, ſi cui dederunt longum bona numina naſum;
Imponi ſibi non vult. Artes bambalionum
Ridet, & ignavo caput ecfert nobile vulgo.
Et, cuicumque tepent generoſo ſanguine venae;
Devovet, & merito, hos. Tuſſim, laterumque dolorem,
Et cancrum, & ſcabiem, nodoſae & vincla podagrae,
Pallentemque gonorrhoeam, tumidasque mariſcas,
Herniam, & eſuriem, & cimices, & carceris umbram,
Et ſi quid miſerabilius, quis perferat aeque:
Nemo impoſtores. Idem calor incitat omnes,
Mens eadem: haec abolenda hominum contagia; & igni

Privandos & aqua, ſi fas, & lumine ſolis;
Rem tractandam armis, & aperto marte gerundam:
Et quamquam in mediam deſcendi ſolus arenam,
Solus & incurſum glomeratae huc usque phalangis
Suſtineo: mecum meditantur foedera multi [aa]
Jungere; pugnantique favent clamore ſecundo
Interea, & laeto nobis acroamate plaudunt.
Attamen haec tu monſtra bonus mitisque patronus
Defendenda putas? Cave, ſis, defendere cauſam
Ne videare tuam. Sed nondum ponimus iſto
Te numero; & de te melior ſententia ſurgit.
Suspicor invitum, & multis gannitibus actum
Adpoſuiſſe manum tabulae; factique pigere
Internis actum ſtimulis. Defendere malo,
Quam cito damnare. At vetus eſt fortaſſe ſimultas;
Quae te praecipitem in ſaevos inmiſit iambos,
Recto poſthabito, vetus atque injuria. Nam quur
Sectano infenſus, tantum baccharis in illos,
Una quibus cura eſt Pietatis jura tueri,
Virtutisque viam docili monſtrare Juventae:

Qui

Qui ſemper vigilant in publica commoda: quorum eſt
Nobilitas minimus, rerum obſcuriſſime, ſplendor?
Quur transfers iram? Pullo Sectanus amictu
Scilicet incedit, quadramque adrodit eamdem.
Quid ſi deciperis? Quid agam, quo litore vivam;
Quae me lana tegat, num pulla, an candida, qui ſim,
Non facile invenies, Cereris ſi lampade quaeras:
Quidquid fama canat; quidquid vulgaverit, acta
Publica quae perfert, mentiri adſueta papyrus.
Quem me cumque tamen fingas: num vertere in omnes
Unius culpam decuit? Tu bella movere
Tot Patribus ſimul, & tantum inritare Senatum!
Nil metuis? Toto nec corpore contremuiſti,
Nec coma diriguit, nec vox tibi faucibus haeſit;
Nec periere intus braccae; quom plena furoris
Carmina ructares, tot circumſtantibus illic
Teſtibus? O miſerum! ſi paullo grandior eſſes!
Sed tua te macies a magno protegit hoſte.
Agnoſce hoc ſaltem, quod dentes perdere tendis,
Decoquis & vocem. Quos Reges atque Tetrarchae [bb]

Con-

Conſiliis adhibent, ſummo & dignantur honore,
Quippe movebuntur, ſi Rana infenſa coaxet,
Vanaque limoſo mittat convicia fundo.
Libera ſed tandem vox exeat. Haec mihi virtus
Non placet [cc]. *Admiror generoſa ſilentia: & idem*
Indignor. Vellent ſi quando obvertere frontem,
Et contra audaces ſancto ſe jure tueri;
Obtrectatorum populus decreſceret & frons;
Et fierent mutae, poſt prima pericla, cicadae.
Nunc autem cui non haec ſurda modeſtia linguam
Exacuit? cui non animos dat mortua virtus?
Quem metus inſtantis virgae? quem poena coercet
Deſcenſura? Ferit, gingivam quisquis inermem
Non habet. Excuſſi prohibent ſi rodere dentes,
Latratur. Bonus eſt, ſola & virtute movetur
Harpocrates. Chartae volitant impune loquaces:
Rari conventus, rarae ſine verbere menſae.
Quodque magis coquit, implumes etiamque recentes
A ſcamno & ſcutica hoc audent: qui nec tria norunt
Steſichori [dd], *quibus & non tangit poenula talos* (ee).

Nul-

Nulla ne projecto fraena injicienda furori?
Si ceſſant illi, palmae melioris amore,
Quorum res agitur: ſaltem intercedat amicus,
Et ſi quis pulchro eſt qui delectetur honeſto,
Juris amans, rectique tenax; ſeque obſerat ultro
Aequi adſertorem, defenſoremque Tacentum.
Cauſa bona eſt; & qua poſſit ſibi quisque placere.
Hoc ego conſilio, & ſtimulis praeſtantibus actus
Jam ſemel ad partes veni; turbamque repreſſi
Exultantem animis, nec quid jam tale timentem;
Majoresque pati docui, & non tollere criſtas.
Illa quidem ſpumas agit ore, & ſidera pulſat
Stridore ingenti. Sed vox eſt iſta gementum,
Haeſuram perhibens alte ſubiiſſe ſagittam.
Quo laetor magis, & pulchro mihi gratulor ictu.
At tandem ſiluiſſe volent: pruritus abibit
E jecore: & plagas forſan meminiſſe juvabit.
Venerat extremos jam tandem Hispanus ad Indos,
Orbem alium quaerens. Sed quom jam victa carinis
Ceſſiſſent maria, & palmas daret incola nudus,

Totaque victori tellus inventa pateret:
Praebebat longam, nugari certa, querelam
Bellua. Cognati nimirum gentibus illis,
Diſſimilesque parum, vexabant hospitis aedes
Simioli; & denſis miſcebant omnia turmis,
Pejores mutilis cantoribus, & paraſitis.
Quid fieret? Nugas & ludicra ferret Iberus?
Sed non ad caedem viſum eſt ſaevire. Quid ergo?
Quom primum incauti redeunt, & nota reviſunt
Tecta, rapit velox & inobſervatus ibidem
Ignivomam cannam; globulis ut forte minutis
Mitis erat: laxatque rotam. Tremefacta repente
Fulmine turba levis, liquidique adſpergine plumbi
Mille locis terebrata cutim, fugit ocyor euris;
Et ſua praecipiti repetit nemora avia ſaltu,
Ales facta metu. Maeſtis cum matribus illic
Ringantur multum; properantque ſubinde rubentes
Scalpere cluniculas. Sed, ubi nil vociferando
Profeciſſe vident, facto jam fine quiescunt
Inter ſe: & memores hominum commercia vitant;
Ingenium mutantque ferae, TERRORE MAGISTRO.

L. Sectani Q. fil. Sermo Quintus explicit foeliciter.

M. Philocardii Enarrationes in eumdem ſermonem foeliciter incipiunt.

℣. 1. [a] *Arcadio ſuſpendere ſpicula trunco*. Cur *Arcadio*? Certe ut ſignificaret Poëta, Paſtorem eſſe ſe Arcadem.

℣. 2. [b] *Satiataque multo vulnere*. Graeculorum nationem, ab ſe ſuperioribus ſermonibus profligatam, intelligit. Sed, ne quidquam diſſimulem, vereor, ne non fuerit tam cruenta haec pugna, quam putatur. Sic enim cenſeo: Graeculos usque adeo nondum fuſos eſſe ac profligatos, ut diu victuri ſint hilares, atque adeo regnaturi. Illi enim, quum 'ne de ſe quidem dici in Lucii ſermonibus vulgo putarent, nec ad ſe pertinere quidquam eorum arbitrarentur, petitiones omnes effugerunt. Contra e veris Litteratis nonnulli, ſe peti exiſtimantes, quum emiſſa volarent ſpicula, temere intercurrerunt; ſuoque ſe corpore excoepiſſe vulnera conqueſti ſunt. Sed & hi pauci quidam fuerunt: & certiores facti nihil hoſtile aut inimicum contra ſe cogitaſſe Lucium, facile vulneribus ſuis, ut arbitror, medebuntur.

℣. 6. (c) *Aſperior ſolito*. Leniſſimus eſt Florentinorum ſermo, leniſſima litterarum adpellatio, leniſſimi, praeter ceteras nationes, mores. Miratus eſt itaque Lucius, a tam leni mitique natione potuiſſe tam aſperum praeter conſuetudinem, atque abſonum, tamque inhumanum ſermonem, qualis ad ipſum vulgi rumore perlatus eſt, perfici potuiſſe.

℣. 19. [d] *Oſſifrago melius baculo manſueſcere poſſet Scurra procax*. Hoc ego adciderit ne adhuc Ceſellio, neſcio: ſed certe valde verendum eſt, ne adcidat. Quod equidem magis improbare queam, ſi fiat, quam factum mirari. Quum enim ille non modo in Patres Pompejum Venturium & Hieronymum Lagomarſinum contumelioſiſſime invectus ſit, verum etiam univerſo Jeſuitarum Coetui homo obſcuriſſimus ac plane plebejus in ipſa Florentina urbe maledixerit: Florentini autem Jeſuitae ſpectatiſſima, ut audio, patriae ſuae primariaque nobilitate floreant, ſintque plerique e familiis Altovitis, Antinoriis, Arrighettis, Averrazzaniis, Bagneſiis, Bartoliniis, Carneſecchiis, Ilciis, Jacominiis, Manettiis, Mediceis, Narvaeziis, Portinariis, Ptolemaeis, Rotiis, Seriis, Strozziis, Vitelliis, aliisque compluribus: minime mirandum eſſet, ſi quis eorum aut conſanguineus, aut adfinis, aut propinquus aliquid de hoc oſſifragio, ad familiae contumeliam vindicandam, cogitaret. Certe ſi quando ejusmodi familiarum vel ipſos pediſequos aut aurigas contumelioſius tractari contingit, quam non id leviter feratur, quantoque opere ab dominis, ſibi ut ſatisfiat, laboretur, haud ignoramus. Si igitur, in atrociſſimis ſuorum propinquorum contumeliis, aliquid gravioris animadverſionis a tam potentibus familiis ſtatueretur, num eſſet mirandum? Quod ſi horum ſeveritatem Ceſellius evaſerit, num nihil veretur, ne reliquorum, qui Jeſuitarum opera atque conſiliis multum utuntur, cum iisque ſunt eorum me-

rito conjunctiſſimi, indignationem non poſſit effugere: quum ne his quidem, ut in Prologo demonſtratum eſt, parcendum ſibi eſſe homo impudentiſſimus duxerit? Verum ego ab omni ejusmodi conſilio, quod a Chriſtiana moderatione abhorreat, abſtinendum omnibus cenſeo: hortorque omnes potius, quorum eſt nomen ac dignitas ab Ceſellio violata, ut, voluntaria generoſaque praeteritorum oblivione, cunctas offenſiones oblitterent: imitenturque ipſum illum, quo nemo atrocius ab eodem illo obtrectatore violatus eſt, Patrem Hieronymum Lagomarſinum: cujus hominis inauditam manſuetudinem prodi a me hoc loco litteris, poſteritatique mandari, gratum certe bonis omnibus, praeter quam ipſi, futurum eſt. Verum ego neque fidem a me umquam, neque amicitiam, neque aliam virtutem ullam violari arbitrabor, ſi hominis eximium ac ſingulare facinus, multisque mortalibus imitandi ſtudio ac laude profuturum, illo etiam invito ac repugnante, vulgaro. Fecit autem caſus quidam, ut epiſtolae quoddam exemplum, quam clariſſimo Abrahamo Gronovio, Lugduno-Batavi Gymnaſii Profeſſori primario, & paternae avitaeque doctrinae atque eruditionis heredi, familiariſſimo ſuo, Lagomarſinus idem idibus Martiis anno 1738, dederat (qua in epiſtola multa ſane erudite de litteris disputabantur) ab amico communi, ne non ego quoque aliquid diſcerem, mitteretur. Nihil non in ea epiſtola cognitione ſtudiisque hominum dignisſimum reperitur. Sed nos, quod ſuscoepimus, id unum hoc tempore agentes, poſtremum modo litterarum caput adſcribemus. Eſt autem hujusmodi. *Abſoluta jam epiſtola, ac tantum non obſignata, venit mihi in mentem quiddam adſcribere, de quo te fieri certiorem oportere cenſeo. Id autem tale eſt. Prodiit nuper heic Florentiae libellus, iſtic apud vos, ut mendax prae ſe titulus fert, editus: quo in libello meum, totiusque Societatis meae nomen admodum contumelioſe traducitur. Illi occaſionem ſermones, ſeu Satyrae quattuor elegantiſſimae, quae, ſub L. Sectani Q. filii nomine in hujus aetatis Graeculorum litteraturam generatim ſcriptae, circumferri paullo ante coeperant, praebuerunt: quas Satyras & a me, & contra hujus Urbis Litteratos conſcriptas, neſcio quibus argumentis adducti, nonnulli ſuſpicati ſunt. Eae vero tanta ſunt non modo elegantia, ſed etiam honeſtate, ſine cujusquam Florentini docti hominis contumelia, ſcriptae, ut, ſi meae eſſent, pudere me certe earum non deberet. Sed ſancte Deum teſtor, meas non eſſe: id quod brevi, quemadmodum quidem ſpero, omnibus innoteſcet. Tu vero, ſi libellus famoſus ille eſt umquam in tuas manus perventurus, mirari non debebis, potuiſſe quemquam iracundia praecipitem ſic agi, ut in innocentes tam atrociter inveheretur: ſed cogitabis, talia a Deo non ſine conſilio permitti, ut conformes imaginis filii ejus Jeſu Chriſti, patienter ea ferendo, evadamus. Peto autem a te majorem in modum, ut eumdem Jeſum Chriſtum meo etiam nomine roges, ne quidquam gravius contra auctorem talis libelli ſtatuat; ſed illi, quae contra veritatem, contraque charitatem admiſit, benigne condonet; tantumque illi tribuat boni, quantum ille mihi, meaeque exiſtimationi mali exoptavit; tandemque in caelis utrumque per-*

petua

petua in pace conjungat. Iterum vale. O hominem ſuſpiciendum! O hominis ſingularem ac prope divinam virtutem! Quam haec non modo ſanctiſſime, verum etiam prudentiſſime ſcripta ſunt! Quum enim Ceſellii, Itali hominis, in Italiaeque tamquam meditullio ſcribentis, libellus, propter liberrimam in Dei, Apoſtolicaeque Sedis Miniſtros intemperantiam, injicere illis Gentibus minime bonam de Italorum pietate ac religione opinionem facili negotio poſſet; easque magis magisque ſua in haereſi confirmare, & a catholica veritate amplectenda [de qua Italorum nonnullos, quos & facere & ſentire tam aliena ab officio atque ratione quotidie animadvertunt, dubitare prope jure ſuſpicantur] abſterrere: ſummae profecto providentiae fuit curare atque efficere, ut, quo venenum pervadere potuiſſet, eodem quoque antidotus perveniret: ne plus apud exteros unius Itali improbitas atque intemperantia ad Italiae dedecus, quam alterius virtus ac moderatio ad decus ac dignitatem valeret. Ego vero cum Gronovium ipſum, tum reliquos Litteratos illos, aliam ab Romana ſequutos ſectam, quibus quidem Lagomarſini epiſtolam legere, ſenſusque praeclaros, ad Evangeliique normam mire exactos cognoſcere licuerit; vehementer tantae virtutis admiratione captos, ſimiliter exclamaſſe cenſeo, ac celeberrimus ille Angliae Cancellarius Franciſcus Baccon a Verulamio in eruditiſſimo de *Augmentis Scientiarum* opere [*lib.* 1, *pag.* 2, *edit. Amſtelaed.* 1662.] Jeſuitarum in Juventute inſtituenda ſedulam atque utilem operam contemplatus exclamat: *Quae nobiliſſima pars*, inquit, *priſcae diſciplinae revocata eſt aliquatenus quaſi poſtliminio in Jeſuitarum collegiis: quorum quum intueor induſtriam ſollertiamque tam in doctrina excolenda, quam in moribus informandis, illud occurrit Ageſilai de Pharnabazo: TALIS QUUM SIS, UTINAM NOSTER ESSES.*

V. 24 (*e*) *Primosque laceſſit*, *Ut ſors obtulerit.* In Patres Pompejum Venturium, atque Hieronymum Lagomarſinum inruiſſe Ceſellium, ſatis in Prologo dictum eſt. Cur autem hos potiſſimum delegerit, in quos tam furialiter incurreret, is demum poſſit quaerere, qui neſciat, ab iis, qui cupiditatum impetu in agendo, non conſilio feruntur, rationem ſuorum factorum non eſſe repetendam. Sed aliquid eum tamen ſequutum puto. Sermonum, quos ipſe non intelligebat, praeſtantiam ubique ferri celebrarique audiebat: quanta autem in exiſtimatione apud omnes, qui de litteris judicare poſſunt, uterque illorum, Venturius praeſertim, excellentiſſimus poëticorum operum artifex, eſſent, non ignorabat. Itaque quum videret, poſſe eos auctores eſſe, omnino quin eſſent non dubitavit. Id ſatis habuit: nihil expiscatus eſt: viſus eſt ſibi bonus eſſe dialecticus, qui ex facultate factum legitima conſequutione deduceret. Invaſit in utrumque, dejecit, adflixit, contudit, conculcavit, raptavit. Quid aliud exspectes a furioſo? Cur vero aut in ſolidam Litteraturam, aut in Florentinos Litteratos eſſe ſcriptos ſermones credidit? quum utriusque rei nulla in iis ſignificatio detur: quin immo, quod quidem ad alterum illorum pertinet, quaevis civitas potius, quam Florentina, ſignificari, nobis

externis hominibus perſpicuum videatur? Nempe id ex eo factum eſſe non ſemel jam indicavimus, quod Ceſellius & latinae linguae rudis eſſet, & furore in agendo non ratione uteretur. Verum, ne latinae linguae ignoratione, aut ille aut quisquam illius ſimilis latinos Lucii ſermones criminari poſthac queat, italicam eorum interpretationem ab homine Florentino elegantiſſime perfectam, quae ad nos miſſa haud ita pridem eſt, edendam quamprimum curabimus: unaque ſermones Lucii omnes cum editos tum ineditos cum noſtris uberioribus enarrationibus, Deo favente, vulgabimus.

℣. 28. (*f*) *Nec grandes animas, magno jam nomine tutas, &c.* Honorificentiſſima eorumdem Patrum, debitaque laudatio: quibus jucundius multo eſſe debet ita ſeſe ab laudato viro laudari, quam moleſtum fortaſſe fuit ab vituperando homine Ceſellio vituperari. Suſpicor autem, conſulto fuiſſe ab Lucio dictum, *magno jam nomine* TUTAS, ut clariſſimi illius viri Jacobi Facciolati judicium ſententia ſua confirmaret: qui in epiſtola nuncupatoria, Acroaſi de Electra, quam habitam in Gymnaſio Patavino ad inſtauranda Logica ſtudia menſe Novembri an. 1736, proximoque anno Patavii editam, Patri Lagomarſino inſcripſit, praefixa, ſic eum adloquitur: *Hoc quidquid eſt, tua cauſſa edo, tibique dicatum volo, veteri amico, de me ſtudiisque meis praeclare merito.... Noſtra haec* (litteraria exercitatio) *zothecülam quaerit, ubi ſit, qui ingenio & doctrina valeat; qui graece latineque ſciat; qui ea, quae ſunt, ab iis, quae videntur, ratione & judicio diſtinguat. Vides igitur, cur ad te veniat, praeſtanti natura & ſapientia virum*, IN TUTO *latentem: cui nec dare verba auſim, nec omnino poſsim, &c.* Quo loco mirari ſubit Ceſellianam ſive ignorantiam ſive impudentiam, ſive utramque potius: qui, quod Sermone III, verſ. 240, praeſtantes quosdam viros, quos inter hunc ipſum Jacobum Facciolatum, honorifice adpellari ab Lagomarſino & Venturio, quemadmodum ipſe quidem arbitrabatur, animadvertiſſet; id homini ſtultiſſimo usque adeo indignum eſſe viſum eſt, ut, quaſi ne nominare quidem tales viros ſine piaculo utrique fas eſſet, ſumma cum utriusque contumelia exclamarit:

O reo Venturi! o reo Lagomarſini!
E come ardiſte di citar coloro,
Che venerate quali eroi divini,
Quaſi voi foſte del lor conciſtoro?
Io dico il Muratori, e l' Averani,
Ed il Maffei, e l' Altro, che il lavoro
Del nuovo Calepino ebbe alle mani?

Videat, ſi caecus ac phreneticus videre quidquam poteſt, quo jure, ſiquidem illos citaſſent, citare potuiſſent: jure amicitiae, jure doctrinae, jure ſapientiae, jure meritorum. Videat, inquam; livescat miſer, atque intabeſcat.

℣. 29. (*g*) *Voces immane rudentis aſelli.* Italicum proverbium eſt: *Raglio d' aſino mai non giunſe in Cielo*: ut item illud, quo proxime Poëta reſpexerat: *Abbajare alla luna.*

℣. 36.

℣. 36. [b] *Longum & noſtro cum carmine vivat*. Eamdem nominis immortalitatem Philodemo illi ſuo, quam Ceſellio Lucius, pollicitus fuerat Quintus Pater, Satyra 6.

Interea grates quas tu, Philodeme, rependes
Ingenio Auctoris; dum nec mercede coëmtus,
Nec ſtudio famae, fecit tibi nomen in aevum?
Nam periturus eras foedo cum corpore, nec te
Aetas vividior, quam fungi vita, manebat.
At nunc ignarus fati, buſtoque ſuperſtes
Temporis invidiam ſuperas; &, in ore virorum
Plurimus, immitis contemnis vulnera Parcae.

℣. 68. (i) *Atque hunc cum Sociis Ceſellius ibit in uſum*. Ideo *cum ſociis* dixit, ut ſignificaret, ſe non modo nihil italicum aut etiam latinum, verumtamen non liberaliter honeſteque ſcriptum, Ceſellii, ſed ne cujusquam quidem, qui Ceſellianam aut inſcitiam aut impudentiam imitetur, poſthac curaturum.

℣. 69. [k] *Quanto rectius hic, latio qui ſcripta colore Divulgare timet?* Hactenus quidem de Ceſellio: nec de eo, tamquam de depoſito, meminit amplius usquam Poëta. Deinceps ſermo illi ac res eſt cum alio quodam: de quo diu equidem dubitavi; neque vero certus animi adhuc ſum. Fuit quum exiſtimarem, ſignificari ab eo Eruditum quemdam Etruſcum, cujus nomen ita Patris Venturi nomini obponitur, ut praeteritum verbum futuro: a quo latinam quattuor Lucii ſermonum confutationem adornari, ab amico, qui ad nos ex Etruria nuper advenit, cognovimus. Sed minime credibile eſt, rem paucis quibuſdam in Etruria notam, ad Lucium, qui longiſſime abeſt, jam tum quum haec ſcriberet, fuiſſe perlatam. Adcedit, quod Eruditus ille & nobili genere natus, & liberaliter educatus eſt, & rationem urbanorum hominum atque inſtituta ſectatur: ut propterea nihil Ceſellianorum ſimile in illius ſcriptis futurum ſit. Non eſt autem is Lucius, qui a committenda ſecum litteraria pugna quemquam, Ceſellii genere, vita, eruditione diſſimilem, dehortari atque avocare queat. Denique ea & hoc loco & reliquo deinceps in ſermone ab Lucio commemorantur, ut omnino ſignificare aliquem videatur, qui & jam ſcripſiſſet, & impudenter, hoc eſt, Ceſelliano more, ſcripſiſſet, & in publico hominum conventu ſcripta ſua recitaſſet. Ait enim, ℣. 71. *Maledicta pudenti Ignoſco miſerans*. Maledixiſſe eum adfirmat: ſed, quum maledicta ſua ſubpreſſerit, hoc eſt, nondum typis famoſum carmen vulgaverit, puduiſſe eum ſui putat; illique miſerans ignoscit. Verſu autem 231.

. . . . *Nam quur*
Sectano infenſus tantum baccharis in illos,
Una quibus cura eſt Pietatis jura tueri,
Virtutisque viam docili monſtrare Juventae:
Qui ſemper vigilant in publica commoda: quorum eſt
Nobilitas minimus, rerum obſcuriſſime, ſplendor?
Quur transfers iram?

Lati-

Latinum hunc vatem Itali Ceſellii rationem imitatum conqueritur, qui Sectano iratus in Societatis Jeſu univerſum Ordinem iram ac virus evomuerit. Quid illa?

. . . . Tu bella movere
Tot Patribus ſimul, & tantum inritare Senatum
Nil metuis? toto nec corpore contremuiſti?
Nec coma diriguit? . . . . - quom plena furoris
Carmina ructares, tot circumſtantibus illic
Teſtibus?

En eſt apertius, quam ut commonitione mea indigeat, de Carmine agere Lucium, quod, multis audientibus, contra honeſtiſſimos homines publice recitatum eſt. Jam haec Etruſco illi Erudito convenire non poſſe perſpicuum eſt. Quem ergo Sectanus deſignat? Quid tanta cum conqueſtione deplorat? Vel neſcio, vel certe neſcire exiſtimari malo, quam rem tam nefariam atque inauditam vulgare. Equidem quamquam plurimorum litteris, atque adeo rumore ipſo ad me perlata fuerit, tamen nondum ſatis adducor, ut contigiſſe eam credam. In eadem dubitatione reliqui cives, addo etiam, univerſae gentes verſantur: usque adeo omnibus incredibile videtur, aut tanti flagitii immanitatem exſiſtere usquam potuiſſe, aut non ita fuiſſe vindicatam, ut animadverſionis ſeveritatem nos etiam longinqui exaudierimus. Sed nimirum latini illius carminis auctorem talem & eſſe & haberi audio, ut ſummae ſtultitiae excuſatione ſummas ſummorum ſcelerum poenas deprecetur.

V. 77. (*l*) *Sex jungere dextram*. O miram Lucii aequitatem ac moderationem! Nemo, praeter ipsum, ut opinor, reperiretur, qui non illius inquinatiſſimae dextrae, quae ſcribere tantum flagitium potuit, contactu contaminari ſuam inexpiabiliter arbitraretur.

V. 80. [*m*] *Te ne ego pingebam nolens*? Adpoſite *nolens* dixit Poëta. Namque aliud eſt, aliqua vitia ex iis, quae a Satyrico reprehenduntur, ad certos quoſdam pertinere, aliud voluiſſe Satyricum eoſdem illos deſcribere ac deſignare. Illud quidem uſque adeo a ſatyrae vel honeſtiſſimae ratione atque indole non abhorret, ut, niſi vitia ipſa, quae ſunt in hominum vita ac moribus, reprehenderentur, non ſapientis hominis vitiisque infeſti carmen illud, ſed inepti declamatoris haberetur. Quod idem in Comoediis licet animadvertamus: quae niſi in humanis rebus, atque in media hominum vita ac moribus verſarentur, omnino eas repudiandas cenſeremus. Eſt igitur Satyrici non culpa, ſed laus, ea in vitiorum reprehenſione commemorare, quae non a vitioſorum moribus abhorreant, quaeque propterea in vitioſos aliquos cadant. Itaque iraſci vitiis ſuis, non autem Satyrico, convenit, ſi quis in Satyris vitia ſua tamquam in ſpeculo intuetur: neque ab Satyrarum Scriptore eſt poſtulandum, ut contra artem ſuam ac profeſſionem peccet, ne quis ſua peccata deſcribi moleſte ferat. Solebat inſignis ille, idemque acerrimus apud Florentinos ſaeculo XV. exeunte Concionator Hieronymus Savonarola, ſimilem ſe gran-

dinis

dinis dicere: quae incautos, ſub dioque deprehenſos verberaret. Itaque monebat, ut ſi quis effugere vim ſuam caſtigationemque vellet, ſub tecta ſeſe reciperet; ne, ſi aliter fieret, non grandinis fuiſſe culpa, ſed ejus qui ſe depluenti grandini objeciſſet, videretur. Similiter Satyricus, qui ſe incurſurum in vitia profitetur, vitioſis omnibus quodam modo ante denunciat, ut, niſi vapulare velint, ſeſe ad virtutem referant. Si quis nihilo ſecius in vitiis perſtat, ſe debet, non Satyricum adcuſare: qui quidem recte poteſt Ovidianum illud [*lib.* 4. *Triſt. El.* 4. *v.* 9.] paullum immutatum, uſurpare:

Nil ego peccavi: tua te mala cognita produnt:
Si quod es adpares, culpa ſoluta mea eſt.

Atqui nonnulli ſunt tam ridiculi atque perverſi, ut ſe vel non vitioſos, ſed vitia ipſa putent, ſiquidem de ſe dici, quidquid de vitiis a quoquam dicitur, arbitrantur; vel vitioſos quidem, ſed ſolos vitioſos eſſe fateantur: qui ſe reprehendi, ſi qui aliquando vitioſi reprehenduntur, cenſent. In quo bifariam ſtultos eos eſſe adparet: primum, quod ultro indicant ipſi ſeſe, nec nominatim adpellati, quodammodo reſpondent, & reos ſe ante nominis delationem ſiſtunt: deinde quod eorum, quibus de arguuntur, verentur propemodum ne qua pars criminis ad alios pertinere videatur: ita ſibi omnia tribuunt atque adſcribunt; nec aut alios potius quàm ſe, aut alios ſecum, notari teſtificantur. Quorum utrumque contra fieri oportebat. Etenim & Florentiae, & heic apud nos, &, ut breviter dicam, nulla non in Italiae civitate, quae quidem paullo ſit excultior atque humanior, multi hodie ſunt eximii Litterati, qui veteribus ſive numis ſive codicibus, qui graecis, geometricis, criticis ſtudiis delectentur, qui libros edant, qui bibliothecas inſtruant, qui denique aliquid eorum adtingunt, quorum fucum atque abuſum eſt L. Sectanus inſectatus. Num quis igitur ex his pertinere ad ſe illius ſive querelas ſive cavillationes exiſtimare debet? Nemo, niſi ſi quis eſt, qui aut ita his rebus ſtudeat, ut abhorrere ab iiſdem ſtudiis reliquos omnes mortales arbitretur; aut de ſuis in eodem genere vitiis ac levitate ante voluerit confiteri. At vero Litteratiſſimus quisque, quo magis ſaeculi fucatam litteraturam traduci a Poëta, acriuſque reprehendi Graeculos videt, eo ſe magis ab ejus petitione abeſſe plagaque intelligit. Quod ſi in plurimarum rerum reprehenſione aliquid tamen commemorari animadvertit, quod a ſuis moribus ac conſuetudine non abhorreat; ut ſua ſibi vitia demonſtrari non gaudeat, tamen ſeſe vulgo indicatum, traductumque non dolet: & certe quidvis potius, quam de ſe Satyricum, illa quum ſcriberet, cogitaſſe ſuſpicatur. Et merito. Cur enim potius, quae cum vituperatione, quam quae cum laude a Poëta generatim dicuntur, ad ſe quis rapiat, & de ſe proprie dicta arbitretur? Hoc quantum valeat, operae pretium eſſe arbitror paullo pluribus verbis, adhibitoque exemplo declarare. In Sermone Lucii IV, illa fuerant ad Rullum, in Invidos ſuae exiſtimationis damna conferentem:

Quid

. . . . . . Quid tamen invideant tibi, nullae
Quem comitantur opes, tenui, rerum omnium egeno;
Inluſtres Heroum animae, rectique tenaces
Ventidius, Rufus, Peribonius? Et tamen illi
Illi etiam tua concordes deliria rident.
Invidia eſt, iterum ingeminat, quae regnat, & ipſos
Transvertit ſaepe Heroes. Tota invidet illi
Gens hominum: Cithiſum dumtaxat & excipe Gallum.
Nempe illae pecudes, cerebri quibus uncia non eſt,
Rulli admirantur crepitus, & ſtercora lambunt.

Inventi ſunt, quemadmodum mihi per litteras ſignificatum eſt, qui ſe Rullos, qui Cithiſos, qui Gallos illos eoſdem eſſe crederent, ac prope ſacramento confirmarent, quos Lucius confictis illis nominibus deſignare voluiſſet. Proh Deus immortalis! Cur non iſti potius ſe Ventidios, Rufos, Peribonios, *Inluſtres Heroum animas*, *rectique tenaces*, eſſe, illisque ſignificari nominibus crediderunt? Quod tantum eſt iſtorum cum Virtute diſſidium, ut, quae de Virtute dicuntur, cadere in eos non poſſe videantur? Dicent, ut opinor, virtuti ſe quidem non eſſe inimicos, eamque adeo colere; neque tamen continuo, ſi Virtus ſine perſonarum deſignatione laudetur, laudari ſuam quemquam exiſtimare oportere: nihil impedire, quo minus Poëta, Ventidium, Rufum, Peribonium adpellans, de certis perſonis cogitarit; verum in his latere ſe nominibus, praeſtare neminem poſſe. Si gratiam inire ab aliquibus Lucius voluiſſet, debuiſſe eum ſuis quemque nominibus adpellare (id quod in Averanio, Facciolato, Maffejo, Muratorio, aliisque feciſſet): nunc, quod neminem nominarit, neminem quidquam illi debere. Haec qui loquuntur, iidemque ſeſe ab Lucio violatos ſub fictis illis aliisve nominibus queruntur, mira judicii, ſententiarum, ſermonisque inconſtantia laborant: neque aliter conſtare ſibi poſſunt, niſi illud concedant: neque de ſe, neque de quoquam, quem non ſuo nomine adpellarit atque deſcripſerit, male eſſe L. Sectanum meritum: quamquam ex iis aliquem animo tacitisque cogitationibus [quod ne ipſum quidem ita eſſe cenſendum eſt] ſcribens illa de fucata Litteratura ſpectavit. Ceterum, ſi quos ſibi Lucius palam irridendos traducendosque Graeculos propoſuiſſet; credant iſti mihi, mihi, inquam, credant; inſignes cujusque ac propriae notae, quibus unumquemque deſcriberet, ac tamquam digito oſtenderet, homini minime bardo non defuiſſent. Caveant, ſi qui ab eo ſuperioribus ſermonibus fuiſſe deſcriptos injuria conqueſti ſunt (quos ille ne natos quidem fortaſſe ſuſpicabatur) ne, ſi moleſti atque importuni eſſe perrexerint, ſuo malo diſcant, quantum inter vitii, & vitioſorum deſcriptionem atque exagitationem interſit.

℣. 88. (*n*) *Eſſe aliquos verae virtutis alumnos*, &c. Quid de bonis Litteris, quid de veris Litteratis Lucius ſentiat, non modo ex hac hujus loci teſtificatione, verum etiam ex prioribus ſermonibus intelligere potue-

potuerunt, qui modo aliquid intelligunt. Sed, cur aliter nonnullis viſum ſit, infra ex ipſo Lucio audiemus. Quod autem Litteras modò ac Litteratos laudarit, nec quanto opere iisdem Litteris ipſe ſtudeat, quantoque jure poſſit ſummis aetatis noſtrae Doctoribus adcenſeri, commemorarit: id hominis eſt ſingulari modeſtiae tribuendum. Ceterum ita ille fucatam in ſuis ſermonibus Litteraturam exagitavit, ut veris Litteratis eſſe ipſe Litteratiſſimus videretur: ea autem phyſica ac mathematica habet in manibus, ut, quum primum lucem adspexerint, nova ſit lux iisdem disciplinis oboritura. Vere-ne an ſecus haec pollicear atque recipiam, brevi litteratus Orbis judicabit. Sed ſunt aliqui ita perverſe de poëtica arte de Muſisque ſentientes, ut Poëtam non niſi verſiculos facere poſſe putent: quum contra Poëta nemo eſſe poſſit, qui non niſi verſiculos faciat.

℣. 97. (o) *Majori nomine galli*. Aves cohortales ſignificare voluit, quas Itali adpellant *Gallinacci*.

℣. 109. [p] *Asperiore ſupercilio rugaque minaci*. Niſi Lucium de Ceſellio jamdiu non cogitare intelligerem, de illo haec dicta arbitrarer. An non is talem ſeſe ipſe in ſuis Diris depinxit?

> *Ebbi ragion, ſe la dipinta eſterna*
> *Santità ne fuggii. Non ſono amico*
> *Di chi furtivo in mal' oprar s' interna.*
> *E mi ſpogliai del mio contegno antico,*
> *FECI IL VOLTO SEVERO E TORVO IL GUARDO:*
> *Che con gente ribalda io non m' intrico.*

Mitto intemperantiſſimam inauditamque maledicentiam. Negat homo nequiſſimus, humani generis odium, καθαρμα & περίψημα, Jeſuitis eſſe ſe amicum: quibus quidem nihil turpius poſſet adcidere, quàm tam maculoſi hominis amicitia implicari. Quorum ſane ego tacitorum nomine fidenter illi denunciare queam; non modò ejus amicitiam ab ſeſe, ſed ne mercenariam quidem operam curari: ut, ſi ad domeſtica inter eos miniſteria, culinaeque adeo munia obeunda admitti infimis precibus poſtularet, & ipſe & ejus poſteri ad quintamdecimam generationem, tamquam mortalium adrogantiſſimi, ac nimis alta petentes, rejicerentur. Ego verò non modò eum cum Jeſuitis aut egiſſe antea, aut agere nunc illi adfirmanti facile credo: ſed illud etiam vereor ne umquam miſer non ſit acturus. Etenim ipſe & malus eſt, nec, ut arbitror, bonus futurus eſt umquam. Qui autem cum Jeſuitis agunt, vel boni ſunt, vel deſinunt eſſe mali.

℣. 118. [q] *Quaedam Zetetica cernere curſim*. Multa quum poſſet, maluit Zetetica nominare Poëta, quo magis Graeculorum conſuetudinem imitaretur, qui, quae minus intelligi vulgo putant, ea magis in ſermonibus etiam familiaribus uſurpant. *Zetetica* autem ſunt, ad ſcholam Zeteticam pertinentia. Porro Zetetica ſchola cenſetur omnium eſſe antiquiſſima, ab ipſoque adeo Moſe inſtituta; divinarumque atque humanarum rerum ſcientiam profitetur. Cujus ſcholae originem ac rationem Dominicus Auliſius *lib.* I *de ſcholis ſacris* tradidit: placita vero atque doctri-

nam Janus Toſcaninus Florentinus, Theologiae conſultiſſimus, linguarumque ebraeae graecaeque peritiſſimus, egregio opere, quod *Scholae Zeteticae Metaphyſica* inſcripſit, Romaeque ex Typographia Rochi Bernabò anno 1725 vulgavit, complexus eſt.

℣. 131. (*r*) *Siculo mundum non invidet armillatum*. Syracuſius *Archimedes lunae, ſolis, quinque errantium motus in ſphaeram illigavit:* ait Cicero Tuſcul. Quaeſt. lib. 1, c. 63. Hanc ſphaeram, quod multiplici circulo, tamquam quibusdam armillis, conſtat, *armillarem* minus latino vocabulo vulgus vocat, *armillatam* maxime latino Poëta dixit.

℣. 143. (*s*) *Labium compeſce, Molina*, &c. Quum Ludovici Molinae, praeſtantiſſimi Theologi, de auxiliis divinae Gratiae doctrina in invidiam a nonnullis vocaretur: eam Societatis Jeſu Doctores coram tribus Summis Pontificibus Sixto V, Clemente VIII, Paullo V, accuſante potiſſimum Thoma de Lemos, acriter vereque defenderunt; hodieque, paucis quibusdam Catholicis invitis, Lutherianis Janſenianisque multum frementibus, defendunt. At vero quidam e Graeculorum numero, a controverſia, cujus genus plane non intelligunt, ut eſt eorum conſuetudo, non abſtinentes, de re, de qua ſummi Judices ampliandum cenſuerunt, immo vero ſecundum quam ſaepiſſime judicarunt, ſententiam ſine ulla dubitatione ferunt. Ii nempe, quum aliquot mendoſiſſimae Hiſtoriae de Auxiliis, quae ſub nomine Auguſtini le Blanc circumfertur, capita perlegerunt, putant, ſe auctorem ſatis idoneum ſequutos, de re tota ſine ullo errore cognoviſſe. Qui ſi ejusmodi Hiſtoriae invictam confutationem, quam Theodorus Eleutherius duobus tomis comprehenſam edidit, legerent & intelligerent, nae illi minus profecto illius fabulatoris auctoritati tribuerent. Illud interea ignorare eos nolim, inter cetera crimina, quibus ille majorum gentium Haereticus Paſchalis Queſnellus ab Archiepiſcopo Mechlinienſe, Belgii Primate, legitimo ſollemnique more die x Nov. 1704, damnatus eſt, hoc etiam recenſeri, quod *concurrerit ad impreſſionem Bruxellis factam Hiſtoriae Congregationum de Auxiliis, ſine ulla approbatione Cenſoris Ordinarii, & non expectata Archiepiſcopi cenſura; ad quam tamen per apoſtillam, datam in ſupremo Concilio Brabantiae, fuerat remiſſa*. Quid de opere a tali homine clanculum vulgato, &, id quod etiam ex ipſius Haeretici litteris conſtat, magnam partem conſarcinato, exiſtimandum ſit, hinc licet intelligere.

℣. 145. (*t*) *Quae non deferre Minervae Relligio eſt*. Templum Romae RR. PP. Dominicanorum, Deo in honorem Deiparae Virginis dicatum, *S. Mariae ſupra Minervam* nuncupatum eſt. At vero Romanum vulgus, brevitatem ſequens, & Templum ipſum, & conjunctas ampliſſimorum Patrum aedes *Minervam* adpellat. In his aedibus SS. Officii contra haereticam pravitatem Quaeſitores conventus ſuos ſtatis diebus agunt. Ea autem excidere ſaepe Graeculis in ſermonibus, de gratia, de Purgatorio, de Indulgentiis, de Auctoritate Summi Pontificis, de aliisque compluribus, quae haereſin plusquam ſapiant, quaeque propterea ad SS. illud

tri-

tribunal deferenda ſint, utinam falſo Poëta conquereretur!

℣. 162. (u) *Sadoleto ſerior annus*. Saeculo XVI floruit Sadoletus: cujus ſaeculi ſcriptores ita Graeculi ſuſpiciunt, ut, quotquot, eo exacto, ſcripſerunt, ſine exceptione deſpiciant.

℣. 170. (x) *Jeſu nomen facit eſſe pigendum*. Non tam Graeculos heic, quam neſcioquam hominum bonis omnibus valde ſuſpectam Sectam, ſignificari arbitror. Hanc ex Anglia Galliaque legum ſeveritate, ſuppliciorumque metu detruſam, rerum ſuarum myſteriorumque ſedes conlocare in Italia jampridem coepiſſe plurimi, nec temere, ſuſpicantur. Sed errant, ſi qui putant, vigilantiſſimo Sanctiſſimoque Pontifice reipublicae Chriſtianae moderante, diutius eam apud Italos poſſe conſiſtere. Sunt ejus quidem Sectae initia Eleuſinae Cereris ſacris occultiora; quo etiam majorem ſuſpicandi verendique anſam cordatis viris praebent: veruntamen non ſic omnia occultari, praeſertim in magno Sectatorum numero, poſſunt, ut non quaedam effluant, ad auresque hominum permanent. Feruntur autem duo illa eſſe Sectae non poſtrema decreta, ut & Jeſuitarum libri nulli penes Initiatos ſint, &, contra Jeſuitas quicumque ad hanc diem prodierunt, nulli non ſint: *Provinciales* praeſertim quae inſcribuntur *litterae*, & *Tuba magna*: quorum librorum alter Veteris Teſtamenti, alter Novi apud eos paene auctoritatem obtineat. Vere-ne haec an falſo ferantur, neſcio; feruntur tamen: omninoque reſpexiſſe ad ea Poëtam autumo.

℣. 173. (y) *Borbonio ceſſit quom Roma furenti*. Ne infandum dolorem memorando renovemus, integram rem ad eos Hiſtoricos remittimus, qui de rebus Romanis anni MDXXVII ſcripſerunt.

℣. 180. (z) *Lemenis ſi quid recitas*. Franciſcus Lemenes Laudenſis, celeberrimus proximae memoriae Poëta; qui vix ulli ſaeculi XVI a Doctis jure exiſtimatur concedere.

℣. 219. [aa] *Mecum meditantur foedera multi Jungere*. Immo junxiſſe jam plurimos ex tam multis, qui quotidie in L. Sectani Sermonumque ejus laudem prodeunt, libellis videmus.

℣. 254. [bb] *Quos Reges atque Tetrarchae Conſiliis adhibent*. Haec quam vere dicantur, ſcire Rana Etruſca certe non poteſt, quae numquam e ſua palude emerſit, nec, niſi R. P. Ignatium Jacominium adeſſe illi noſtrae aetatis Heroidi Annae Aloyſiae Mediceae, Electrici Viduae Palatinae, ſuſpicatur. Qui vero pedem domo aliquando extulerunt, ii ſciunt, vere nullum hominum genus tanto in honore apud *Reges atque Tetrarchas* eſſe, quanto Jeſuitas. Id ego adfirmare non auderem, niſi ita plane ſe rem habere, in itinere, quod per Europam haud ita pridem, animi cauſa cognoſcendique ſtudio, habui, cognoſſem atque ſenſiſſem. Quo in itinere cum alia multa, quae meminiſſe non nollem, tum homines ex hac Societate, quorum opera adſidua fidelique omnes fere Europae *Reges atque Tetrarchae* multum utuntur, in ephemeridas diligentius curioſiusque meas retuli. Sane miratus ſum, tantam animorum conſpirationem in magnifa-

ciendo hoc coetu ornandoque, ac conſenſum exiſtere: gaviſusque vehementer ſum, mea praeclara de ſumma hominum dignitate judicia, non vulgi atque imperitorum opinionibus, ſed eorum, qui & honore & ſapientia ceteris mortalibus antecellunt, ſententiis confirmari. Placet autem hoc tamquam munuſculum ex peregrinatione mea deportatum, Ceſellio, novo amico, exhibere, ne nullum ſibi pro ſuis illis, quibus Jeſuitas, veteres amicos meos, muneratus eſt, reddi ἀντίδωρον queratur.

Solo ſi vede QUESTO E QUEL cotale
Stolido, diſſenſato e ignorantello
Starvi appreſſo, e tenervi l' orinale . . . . .
Credete: il Geſuita è perſo e eſtinto,
Se non trova tra' goſſi, e tra' balordi
QUALCUN, che ſia nella ſua rete avvinto.

Hunc igitur, quem ſubjiciam, habeat a me pro tam prolixa liberalitate Indicem nomenclatorem, ex meis ephemeridibus ſumma fide depromptum: ad quem identidem revertatur, ſi quando volet ſtolidorum, ut ipſe putat, atque adpellat, non *hunc et illum* aut *aliquem*, ſed ingentem numerum recognoſcere.

Caroli VI Auguſtiſſimi Imperatoris Confeſſarius, *Rev. P. Vitus Tonnemannus Societatis Jeſu.*

Eliſabethae Chriſtinae Auguſtiſſimae Imperatricis Confeſs. *R. P. Franciſcus Goggerus S. J.*

Guilielminae Amaliae Auguſtiſs. Imperator. Viduae Conf. *R. P. Carolus Granellus S. J.*

Mariae Magdalenae Sereniſſimæ Archiducis Leopoldinæ Conf. *R. P. Joſephus Karnerus S. J.*

Franciſci III a Lotharingia Sereniſſimi Etruriae Magni Ducis Conf. *R. P. Udalricus Aſſelus S. J.*

Mariae Tereſiae Sereniſs. Conjugis Conf. *R. P. Ignatius Kampmillerus S. J.*

Caroli Sereniſs. Principis a Lotharingia Conf. *R. P. Weichardus Hallerſteinus S. J.*

Friderici III Sereniſs. Regis Poloniae, & Electoris Saxoniae Conf. *R. P. Ludovicus Ligeritzus S. J.*

Mariae Joſephae Auſtriacae Sereniſs. Conjugis Conf. *R. P. Antonius Steuererus S. J.*

Annae Mariae Sereniſs. Principis Saxoniae Conf. *R. P. Joſephus Reichenaus S. J.*

Friderici Chriſtiani Sereniſs. Regii & Electoralis Saxoniae Principis Conf. & Inſtructor *R. P. Wunibaldus Bremelus S. J.*

Mariae Eliſabethae Sereniſs. Archiducis Regentis Belgii Conf. *R. P. Stephanus Amiodlus S. J.*

Annae Chriſtinae Sereniſs. Principis Saxe--Weiſenfelſſianae Conf. *R. P. Gabriel Rackeus S. J.*

Stanislai Sereniſs. Regis, Lotharingiae & Barri Ducis Conf. *R. P. Johannes Radominskius S. J.*

Ma-

Mariae Auguſtae Serenifs. Principis Wirtembergicae a Turre & Taxis Conf. *R. P. Conradus Hertenbergerus S. J.*
Clementis Auguſti a Bavaria Serenifs. Electoris Colonienſis Conf. *R. P. Fridericus Maraldus S. J.*
Caroli Serenifs. Electoris Palatini & Principis Sulzbacenſis Conf. *R. P. Franciſcus Scedorſus S. J.*
N. N. Serenifs. Principis Fuſtenbergici Conf. *R. P. Maximilianus Dufreneus S. J.*
Caroli Alberti Serenifs. Electoris Bavari Conf. *R. P. Franciſcus Xaverius Hallaverus S. J.*
Mariae Amaliae Serenifs. Conjugis Conf. *R. P. Albertus VVeinpergerus S. J.*
Maximiliani Joſephi Serenifs. Principis Electoralis Bavari Inſtructor *Idem.*
Mariae Antoniae Walburgae, & Tereſiae Serenifs. Filiarum Electoris Bavariæ Conf. & Inſtructor *R. P. Antonius Lieupureus S. J.*
Clementis Serenifs. Principis Bavariæ Conf. & Inſtructor *R. P. Ignatius Egizus S. J.*
Sereniſſimarum Principum, Sereniſſimi Ferdinandi Bavari filiarum Conf. & Inſtructor *R. P. Johannes Evang. Zinnenbergus S. J.*
Ludovici XV Chriſtianiſſimi Regis Conf. *R. P. Claudius Bertrandus de Linyeres S. J.*
Philippi V Catholici Regis Conf. *R. P. Guilielmus Clerkus S. J.*
Ferdinandi Serenifs. Aſturiæ Principis Conf. *Idem.*
Mariae Magdalenae Serenifs. Conjugis Conf. *Idem.*
Ludovici Antonii Serenifs. Cardinalis Infantis Praeceptores *RR. PP. Armandus Nyelus, & Jacobus Ant. Febureus S. J.*
Annae Joſephae Serenifs. Reginae Luſitaniae Conf. *R. P. Carolus Gallenfelſus S. J.*
Joſephi Ludovici Serenifs. Braſiliae Principis Conf. *R. P. Henricus Carvaglius S. J.*
Mariae Annae Serenifs. Conjugis Conf. *R. P. Emmanuel Alvareſius S. J.*
Antonii Franciſci Serenifs. Infantis, Regis Luſitaniae fratris, Conf. *R. P. Aloyſius Alvareſius S. J.*
Petri Serenifs. Infantis, Regis Luſit. filii, Conf. *R. P. Ignatius Vieyra S. J.*

His adcenſendus Mariae Amaliae Walburgae Serenifs. utriusque Siciliae Reginae (cuius inclytae Heroidis adventum Italia cuncta, ſed nos praeſertim Inſubres incenſis ſtudiis exspectamus) Confeſſarius *R. P. Johannes Hillebrandtus S. J.* Is quidem in noſtras ephemerides relatus non erat, quod, quum Europaeum iter haberem, nondum illa regium erat nomen adepta, tantaeque fortunae deſtinata. Praeterquamquòd id mihi unum propoſueram, ut, Italiae Principibus prætermiſſis, de tranſalpinis, transmarinisque, quorum erga hanc illuſtriſſimam Societatem ſtudia eſſent Italis ignotiora, dumtaxat dicerem. Quin nihil de innumerabilibus tota Europa Dynaſtis, tum quos Eccleſiaſticos, tum quos Saeculares vocant, commemoravi; qui Patribus ſuarum rerum maximarum, ac ſuorum moderatori-

 bus,

bus, ac tamquam arbitris utuntur. *De Regibus* dumtaxat, *atque Tetrarchis*, quandoquidem hos adpellarat ſolos Poeta, mihi dicendum exiſtimavi: vixque ab uno Confeſſariorum receſſi genere; ne, ſi reliquos, qui ad conſilia, graviſſimaque Reipublicae adhibentur negotia, recenſere voluiſſem, & nullum exitum, & invidiae fortaſſe nonnihil habitura eſſet oratio. Sed profecto nulla culpa eſt aut R. P. Ignatii Guarini, Dresdam ab Serenisſimo Friderico Poloniae Rege arceſſiti, aut RR. PP. Johannis Baptiſtae Carbonis, & Aloyſii Gonzagae, Olyſſipone Sereniſſimi Johannis Luſitaniae Regis juſſu commorantium, aut vero aliorum ex eadem Societate plurimorum, ſi ſuam prudentiam, doctrinam ac ſanctitatem *Regibus* ſapientiſſimis *atque Tetrarchis* adprobarint: quum praeſertim quidquid vel auctoritate vel gratia poſſunt, id omne ad aliorum, non vero ad ſuas utilitates conferant. Qui quidem usque adeo potentia non abutuntur, ut ne atrociſſimis quidem contumeliis atque injuriis a contemtiſſimis hominibus adfecti, querantur, minentur, expoſtulent: ita denique ſe gerant, perinde ac ſi nihil omnino poſſent. Cujus quidem rei Ceſellius noſter, Italus Poëta, cum ſocio latino vate, quisquis is eſt, impuniti adhuc atque incolumes, eſſe teſtes ſatis luculenti poſſunt.

(*cc*) Ṿ. 258. *Hæc mihi virtus Non placet*. Nec mihi hercule! ideoque nec ſilui, nec, niſi ante obtrectatorum levis atque importuna turba ſiluerit, umquam ſilebo.

(*dd*) Ṿ. 237. *Nec tria norunt Steſichori*. De hoc proverbio ita Adagiographus: -- *De vehementer indocto & imperito dici ſolitum. Adagium ſumptum hinc exiſtimant, quod pleraque Steſichori poëmata Epodica ſunt, quæ tribus conſtant*, στροφῇ, ἀντιστρόφῳ, καὶ ἐπῳδῷ. *Strophe eſt prima ſeries, variis metrorum generibus incedens. Antiſtrophus eſt iteratus per eadem ferme genera recurſus. Epodus eſt diverſi carminis accenſio. His & alii tragici poëtae nonnumquam utuntur, potiſſimum in choris.*

[*ee*] Ṿ. 274. *Quibus nec tangit paenula talos*. Vel ſacris non initiatos, vel eos, qui nondum ad Rempublicam adceſſerunt, quorum utrique non talaribus togis ferme, ſed brevioribus utuntur, ſuntque vulgo indoctiores, intellige.

M. Philocardii Enarrationes foeliciter expliciunt.

TY-

TYPOGRAPHUS LECTORI S.

QUum Auctori innotuiſſet, novam a me priorum quattuor Sermonum, quos cum quinto hoc, quem dedimus, conjungerem, editionem adornari, mecum ut ſedulo ageretur, ſtatim curavit, ne quid tale ſuſciperem: neque enim potuiſſe ſe per occupationes ſuas omnia, quae in ſuperioribus editionibus fuiſſent ab operis, praeſertim in nominibus propriis, peccata, corrigere; neque adhuc M. Philocardium uberiores ſuas in eoſdem Sermones enarrationes, quas habebat in manibus, ex Inſubria miſiſſe. Interea quidem jubebat, de uno modo loco corrigendo Lectores admoneri. Is eſt Serm. IV. verſu 140, in quo non *Rufus*, *Peribonius*, ſed *Grandus*, *Valſecbius* legendum eſt. Reliquas autem, nominum praesertim, correctiones ad proximae editionis tempus reſervabat.

Quum autem in Ceſellii famoſo libello de quadam Leydenſium Theologorum, etiam Haereticorum (quaſi id, ubi de maledicendo Jeſuitis agitur, ſummae rei pondus adferret: quum nemo neſciat, Theatinis ac Jeſuitis, ut dicere Cardinalis Bona ſolebat, ſolos eſſe ſive Acatholicos, ſive Cacocatholicos infenſos) Deciſione ſit ſermo, quos libelli editor, ſeu verius actor, quo ſuæ conſcientiæ, homo ſcilicet religioſus, tranquillitati proſpiceret, dicitur conſuluiſſe: placuit quibusdam graviſſimis viris de Ceſellii eodem facto celeberrimam Europae Univerſitatem conſulere: a qua id judicium, quod ſubjiciam, unanimi omnium Doctorum, quibus illa & multis & ſapientiſſimis abundat, conſenſu prolatum, & ſingulorum chirographo firmatum, nuperrime retulerunt. Ne autem Lector deſiderare quicquam poſſit: Leydenſium Theologorum Catholicorum & Acatholicorum deciſionem, ſatis in Ceſelliani operis praefatione declaratam, exponemus, praefationem ipſam totidem verbis deſcribentes: tum facti ſeriem, de eoque dubitationes ſuas, Univerſitati illi celeberrimae a graviſſimis, quos dixi, viris propoſitas adferemus: denique Theologorum illorum, quorum nemo Communionis catholicae non eſt, ſententiam, definitionemque ſubdemus.

§ I. Avvertimento a chi legge. (*ex editione Leydenſi Ceſelliani libelli.*)

Ho creduto, amico Lettore, di farti coſa utile e grata, con dare alla luce queſto Ragionamento poetico: eſſendomi ſtato comunicato da un ricco Mercante Italiano in Amſterdam, e avendo ſentito il parere di alcuni de' più ſaggi Profeſſori di queſta illuſtre Univerſità, mi animai a ſperare, quanto ho detto. Ma poichè vedeva in eſſo contenerſi una difeſa,

ſeſa, benchè oneſta, col meritato gaſtigo degl' ingiurioſi Avverſarj, mi piacque per tranquillità del mio ſpirito di conſultare alcuni Maeſtri in Divinità: i quali unanimemente (e la maggior parte erano della Comunione Romana) mi aſſicurarono, che niuno trasporto ſi ritrovava nel riſentimento del Dicitore Toſcano. Il motivo fu, perchè trattandoſi del bene pubblico, della buona educazione della Gioventù, degli avanzamenti della ſcienza, dell' onore di molti Letterati, del decoro di una intera famoſa Città, quale è Fiorenza, niuna pena può eſſere eccesſiva a quelli, che ſi sforzano di diſtruggere i migliori preſidj del vivere civile, col diſpregiare e sbeffare le belle arti. Oſſervarono poi, che uno de' maggiori pregj dell' opera, era l' eſſervi nominati i nimici della vera ſcienza, e della buona Letteratura; acciò ognuno ſia acccorto per l' avvenire a non conſegnare a ſimil Gente i ſuoi Giovinetti per l' ammaeſtramento nella Dottrina, e ne' buoni coſtumi; avendo eſſi dimoſtrato nelle loro indegne Satire, quanto poco abbiano di ſapere, e di coſcienza. Quando il Lupo ſotto pelle di Agnello vuol fare ſtrage delle Pecore, ſi dee ſcoprire, sgridare, inſeguire, e roveſciare ſovra di eſſo quel male, che altrui ne proccurava. Serviti dell' avviſo, e vivi felice.

§. II. Facti ſeries, & ſuper eo dubitationes Almae Univerſitati N.N. propoſitae.

Sempronius, falſis quibusdam ſuspicionibus ſuis inductus, putavit, ſe ſuosque cives a Cajo & Titio quodam latino carmine violatos; quum neque Cajus neque Titius auctores eſſent ejusmodi Carminis, neque ipſe aut ſui cives vero auctori cogniti, nedum adpetiti eſſent, & certe non nominati neque deſcripti ita, ut, quæ dici de ſe ſuisque Sempronius credidit, non innumeris aliis convenirent. Attamen falſa illa ſua opinione perſuaſus, libellum famoſum compoſuit, & typis editum ubique vulgavit: quo in libello quidquid contumeliae, convicii, atque calumniae tum in ingenium, tum in doctrinam, tum in mores alicuius excogitari poteſt, non modò in Cajum ac Titium, ipſorum nominibus expreſſis, effudit, verùm etiam in honeſtiſſimorum hominum, Deo Sacrorum, certum quemdam coetum, maledicentiſſime congeſſit: Populi ſeditionem extremo libello concitare conatus, hortatusque omnes, ut mortem & Cajo & Titio, & univerſo illorum Coetui ſine dubitatione quamprimum inferrent.

Quaeritur primo: An graviter peccarit Sempronius, qui famam atque adeo vitam, quantum in ipſo fuit, adimere Innocentibus concupierit & contenderit.

Quaeritur ſecundo: Quid Sempronium praeſtare neceſſe ſit, ut famae Innocentium, tam atrociter ubique violatae, proſpiciat, & ſuae Animae vulneribus medeatur, veniamque a Deo atque aeternam ſalutem conſequatur.

§. III.

§. III. Almae Univerſitatis N.N. ad ſupradictas dubitationes Reſponſio.

Quum ad Almam Univerſitatem quaedam morales Dubitationes adlatae ſint, ut ſuum de iis judicium interponere dignaretur; ita cenſuit reſpondendum: Multa peccaſſe Sempronium. Primum in eo, quod de Cajo Titioque temere in re graviſſima judicarit. Judicavit enim, commiſiſſe eos tantum flagitium, quantum eſt, non unum aut alterum, ſed univerſam civitatem carminibus infamare. Quod quidem flagitium usque adeo immane vel ipſi Sempronio viſum eſt, ut, ad id vindicandum, putarit, licere ſibi atrociter in ſuppoſitos Auctores invehi, & Populi in eos, eorumque Coetum ſeditionem concitare. Quo certe ſibi progredi, ſi levem Caji Titiique culpam exiſtimaſſet, eſſe nefas duxiſſet. Igitur de Cajo Titioque temere in re graviſſima judicavit, futilibus conjecturis falſisque adſentiens, & incognita pro cognitis habens: quod ad peccandum graviter ſatis ſuperque eſt. Gravis enim infertur injuria, quum improbi ſine iuſtiſſima cauſsa cenſentur ii, qui jus ad bonam famam, & ad ſuæ integritatis exiſtimationem ſartam tectam ab omni detrimento conſervandam tamdiu retinent, quamdiu improbi non manifeſto probentur. Nec enim ſolùm prohibemur jure naturae falſum alteri crimen palam imponere, verùm etiam clam de ejus improbitate, indicta ac non penitus perſpecta cauſſa, judicare.

II. Flagitii etiam gravioris reus Sempronius arguitur, quod de illis Innocentibus, de quibus temere judicarat, tam libere deinde contumelioſeque detraxerit. Quae quidem alienae famae violatio quum ſit vel ipſo furto longe iniquior (ſpoliat enim bonis longe praeſtabilioribus: nam praeſtat opes maximas atque optime conſtitutas, quàm bonam famam dignitatemque ſtatus, legibus ac moribus comprobatam, amittere: juxta illud Proverbiorum c. 21: *Melius eſt bonum nomen, quàm divitiæ multæ*: & illud Eccleſiaſtici c. 41: *Curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quàm multi theſauri magni & pretioſi*) manifeſtum eſt, a Sempronio peccatum furto longe gravius eſſe commiſſum.

III. Auget verò majorem in modum peccati gravitatem, quod Sempronius minime contentus Caji ac Titii famam voce proſcindere, libellum etiam famoſum conſcripſit, edidit, longe lateque vulgavit: ut veluti publicis tabulis utriusque ignominia conſignata cum longinquis tum poſteris innoteſceret. Multo eſt autem haec boni nominis violatio, quæ ſcripto perficitur, quàm quæ voce, damnoſior. Vox enim & ſolos praeſentes adficit, nec diutiùs perſeverat. At vero ſcripta & ad abſentes perveniunt, & in poſteritatem perennant. Quam eamdem ob rem ſapientiſſime ab utroque jure adverſus hujuſmodi libellorum Auctores vulgatoresque tanto dignae flagitio conſtitutae ſunt poenae: quum a Canonico quidem excommunicatione maiori, *c. qui alterius S. q.* 11. a Civili autem capitali ſententia *l. un. C. de famoſis libellis*, ejuſmodi crimen vindicetur.

IV.

IV. Momentum ſceleri ingens adcedit ex eo, quod non modò Cajo ac Titio Conviciator, ſed universo etiam hominum honeſtiſſimorum, Deoque Sacrorum Coetui intemperanter maledixerit. Quo enim major eſt universi Ordinis, quàm ſingulorum hominum dignitas, & quo pluribus bonae exiſtimationis labes atque jactura comparatur, eo gravius Maledici, immo Malefici peccatum eſt.

V. Atque haec quidem omnia firma eſſent ac rata, etiamſi Sempronius vera dumtaxat in Caji, Titiique, eorumque Coetus infamiam protuliſſet atque vulgaſſet; ſed plerisque tamen nec nota, nec credita. Quum vero ad maledicentiam calumnia etiam adceſſerit, cumulus quoque ad flagitium adcedat neceſſe eſt. Neque verum eſt, calumnia, tamquam telo, uti ad ſui defenſionem licere. Licita enim defenſio illa ſola eſt, quae a moderamine inculpatae tutelae non recedit. Qui autem calumniatur, longius provehitur, quàm quantum ſimplex defenſionis ratio requirit: nec propulſat, ſed facit injuriam. Hinc merito a SS. DD. Papa Innocentio XI. proſcripta illa ſententia eſt; -- *Probabile eſt non peccare mortaliter, qui imponit falſum crimen alicui, ut ſuam juſtitiam & honorem defendat.*

VI. Hactenus ad primam Dubitationem: nunc ad alteram respondendum: Quid nempe praeſtare Sempronium oporteat, ut famae tot Innocentium, tam atrociter ubique gentium ſuo libello famoſo violatae, atque Animae ſuae ſaluti illo, quo debet ac decet, modo proſpiciat? Neceſſe eſt, praeter ſinceram facti ſui coram Deo poenitentiam, ea, quæ in honeſtos viros, Deo Sacros, crimina contulit, revocare eum, contrariisque ſcriptis mendacia ſua, ac maledica ſcripta refellere ac refutare; & se falſum dixiſſe, atque adeo eſſe mentitum, jurejurando etiam, ſi opus fuerit, conteſtari: ita ut apud eos, ad quorum aures conflata ab ipſo calumnia pervenit [quae ſemper, niſi revocetur, exſtabit veluti quoddam falſorum criminum teſtimonium] omnis dictorum ſcriptorumque fides, quantum in ipſo eſt, abrogetur; nulla habita propriae famae ratione: quum juſtitia poſtulet, ut alteri reſtituatur quidquid ablatum per injuriam fuerit. Ex violatione quippe juſtitiae reſtitutionis conſequitur obligatio. Quamobrem ad canendam palinodiam divinis & humanis legibus, quibus eum relaxari nefas, Sempronius adſtringitur: atque hoc illi remedium, utpote neceſſarium, ſiquidem ſalvus eſſe vult, omnino adhibendum eſt. Sibi autem, ſuoque ſceleri adceptum referat, ſi pari vel majori etiam cum ſuae famae detrimento, aliorum ab ſe violatae exiſtimationi adigitur conſulere. Sciens enim ac volens hoc ſibi certe grave onus impoſuit.

VII. Quinimmo, licet Sempronii error ille, non ſcelus fuiſſet, eoque errore inductus Cajo ac Titio eorumque Coetui, purus ſceleris, detraxiſſet; ratus ſibi laceſſito licere, quae illi objecerant, liberius refutare, ut & ipſos injuriae ſuae poeniteret, & ne quid tale poſtea committerent, ceteri autem fierent ad injuriam tardiores: nihilo tamen minus ad famae reparationem teneretur. Ita, ſi quis rem alienam abductam furto atque

abſtra-

abſtractam jure alteri ſeſe ademiſſe putaret, ut, ex. gr. quae ipſe paſſus ab altero eſſet incommoda rerum ſuarum, illius commodi adceſſione, veluti quadam compenſatione, leniret; quum idem poſtea non ab eo, cui rem ſubripuiſſet, ſed ab alio damnum ſibi fuiſſe inlatum malumque reſciret: cogeretur ſine controverſia priori eam reddere ac reſtituere; quam ſi retinere vellet, in eaque voluntate perſtaret, iniquus illico poſſeſſor evaderet. Itaque de ſui judicii errore certior factus Sempronius, ſeſeque neque a Cajo neque a Titio fuiſſe violatum intelligens, non poteſt jam ſine certiſſimo graviſſimoque ſcelere inlatum utriusque exiſtimationi Sociorumque damnum non reſarcire. Quod ſi praeſtare noluerit, de illius ſalute eſſe actum exiſtimandum eſt.

VIII. Nec ab hujusmodi obligatione eximendus eſt, quod hominum, quibus maledixit, vita perſpecta ſit atque probata; nec propterea eos re atque effectu infamaſſe videatur. Etenim apud imperitos, id eſt, apud pleroſque, aliquid certe ex exiſtimatione Caji atque Titii, eorumque Ordinis detractum eſſe multiplici liberaque Sempronii calumnia neceſſe eſt. Quin etiam aliqua fortaſſe minus commoda de doctrina ac probitate hominum vel prudentibus injecta eſſe, ſive opinio, ſive ſuſpicio poteſt. Neque enim longe aberrat atque abhorret a vero impium illud nequiſſimi hominis effatum: *Calumniare: ſemper enim aliquid remanet*, *quod nec facile retunditur*, *nec oblivione deletur*. Atque haec, quae de famae jactura ſunt dicta, de honoris quoque laeſione dicta exiſtimentur. Eodem enim ferme modo, ac pari ratione reparandus eſt honor, & aliqua exiſtimationis bonae ſignificatione, quae contumeliae prudentum judicio ex aequo reſpondeat, id quod fieri ex recepta conſuetudine vulgo ſolet, reſarciendus.

IX. Caeterum res omnes in Dubitationibus propoſitae adeo ſunt non obſcurae; Reſponſiones autem ad eas adeo obviae ac vulgo notae, ut vix videatur de iis Almam Univerſitatem conſuli oportuiſſe. Eadem enim totidem fere verbis apud omnes Doctores proſtant; praeſertim apud Angelicum Praeceptorem, 2. 2. q. 9. & 73. Card. de Lugo, diſt. 4. 14. 15. Bonacc. tomo 2. diſt. 2. q. 4. 6. 7. Fill. tomo 2. tract. 40. c. 1. 3. 4. Azz. tomo 3. l. 13. c. 6. 11. Leſs. l. 2. c. 10. 11 29 Laym. l. 3. tract. 3. p. 2. c. 3. Dian. p. 2. tract. 5. miſc. reſol. 29. & nuperum doctiſſimum Lucenſem Theologum Conſtantinum Roncagliam Vener. Congregationis Matris Dei Alumnum, tomo 1. tract. 13. q. 4. c. 2. &c. In Dei nomine Amen. &c.

FINIS.

[Giovanni Lami]

M. THYMOLEONTIS

ADVERSVS IMPROBOS

L I T T E R A R V M

BONARVMQVE ARTIVM OSORES

M E N I P P E A I.

A C C E S S E R V N T

SEX. PHILOMIDIS ENARRATIONES.

L O N D I N I MDCCXXXVIII

Apud Iacobum Tonſon

Cum Adprobatione, et Privilegio.

TYPOGRAPHUS CANDIDO LECTORI S.

QVum poematium quoddam Italicis rhythmis a Ceſellio Philomaſtige elegantiſſime modulatum, & e Batavia huc tranſmiſſum, V. Cl. Paull. Rullus mihi nuper oſtendiſſet; Statim me cupido inceſſivit Latinum aliquod eiusdem argumenti opus meis typis excudendi, quum Litterariam Remp. facile me eo nomine demeriturum intelligerem. Eapropter ipſum Paull. Rullum enixe inſtanterque obſecratus ſum, ut moram nullam innectens huiuſmodi operi manus pro ſua eruditione, & poetica facultate, admoveret. Sed ille, multa negocia, quibus obruitur, cauſſatus, laudatiſſimam provinciam ſuſcipere detrectavit; promiſit tamen ſe ab amico viro, Poeta noſtrae aetatis egregio, & qui vix antiquis Latinis vatibus cedat, tale munus exacturum: in quo quidem praeſtando fidem ſuam liberavit, a M. THYMOLEONTE Satiram Menippeam dudum ſcriptam, quam in vulgus nunc prodo, facillime conſequutus. Quamquam vero ſingularem THYMOLEONTIS doctrinam, elegantiam, & coniunctam cum incredibili ſuavitate facundiam, fama pridem accepiſſem; illud tamen novum mihi, aliiſque, & inauditum, & plane admirabile, contigit, ut, ſcilicet, Poeta hic eminentiſſimus, utpote divino Numine adflatus, futura quoque praeſenſerit, & perſpicue, diſtincteque, animo ea comprehenderit; adeoque non quatuor tantum L. Sectani Sermones iam vulgatos, talionis lege agens, luculentiſſime confutaverit; ſed quintum etiam quemdam eiusdem Sectani Sermonem olim edendum, aliiſque univerſis

ignotum, *coeleſti ſagacitate praeceperit*, *late refellerit*, *acriter & acute caſtigaverit*. *Quum tamen animadvertiſſem multa*, *quae in Etruſcis* Ceſellii Philomaſtigis *carminibus paullo obſcuriora ſunt*, *minime a quibusdam intellecta perceptaque fuiſſe* ; *ne idem in Menippea noſtra uſuveniret*, *operae pretium me facturum exiſtimavi*, *ſi ſcholia quaedam*, *& breves aptaſque locorum difficiliorum enarrationes*, *huic Satirae adiiciendas curaviſſem*. *Has igitur a me exoratus Vir ſummus*, *& acerrimus hypocritarum*, *falſorumque Sapientum*, *inimicus* Sex. Philomides, *gnaviter*, *adpoſiteque elaboravit* ; *& multum ſe Coeleſtibus debere profeſſus eſt*, *quod veram eruditionem tuendi*, *& lividos ejus obtrectatores traducendi*, *atque inſectandi*, *talem ei ac tantam occaſionem boni fauſtique praebuiſſent*. *Vale*. *Dabam Londini Kal. Maiis*.

ET

ET potero? [1] Et patiar, quem grus [2] proculcat iniqua, [3]
Immenſo Pigmaeum humilem certare Giganti?
Sordida ſcurrarum patiar collegia, dudum
Queis ſegnis poſuit turpes vecordia ſedes,
Exſultare animis, atque [4] offis ſcribere verſus
Obſcenis [5] gravidos? quos nolit Maevius ipſe,
Et Bavius? [6] Sigea [7] neget, neget ipſa Philaenis [8]
Eſſe ſuos, atque ille ſacerrumus, [9] Hermaphroditum

La-

SEX. PHILOMIDIS ENARRATIONES.

MEnippeam, Satiram hanc *M. Thymoleon* inſcripſit, quod fortaſſis poeticae Satirae legibus ſe continere noluerit, & per argumentum ampliſſimum carmine liberiore diſcurrat. Memoriae enim proditum eſt, a *M. Varrone* Satiras pedeſtri oratione ſcriptas fuiſſe, easque *Menippeas* adpellatas; quum id nominis illi Menippi Philoſophi dicacitas amarulenta ſuggereret; ad cuius imitationem Vir eruditiſsimus *Iſ. Cajaubenus* quoque „*Menippeam* aetate proximiore conſcripſit. Adpoſite igitur *M. Thymoleon* hoc nomine Satiram ſuam nuncupaverit; quemadmodum aptam ipſe & conſentaneam adpellationem praeſefert; quum, ſeu quae in hac Satira, ſeu adverſus quos, ſeu quomodo, dicat conſideraveris, generoſi Leonis animum & virtutem in eo, vere φερωνύμως, primore adſpectu deprehendas.

1 *Egregie dialogiſmum Poeta initio ſatirae inſtituit. Sic* Iuvenalis I.

Semper ego auditor tantum?

2 *Pigmaeos a gruibus infeſtari ſcribit* Plinius, Lib. VII. Cap. II.

3 *Inimica, adverſa. Sic* Virgilius AEneid. II.

Et iniquae Palladis arte.

4 *Offam translate quoque ſumit* Perſius Satir. V.

Quantas robuſti carminis offas Ingeris.

5 *In* L. Sectani *Sermonibus multa verborum obſcenitas exſtat. Quare eum inridens, vir longe doctiſſimus, & poeta elegantiſſimus*, Ceſellius Philomaſtix, *turpes illos verſiculos feſtive Italicis rhythmis expreſſit, & obſcenitatem impuro* Sectano *tacite exprobrans, eam imitari adfectavit in poematio, quod inſcribitur:* I Pifferi di Montagna.

6 *Maevius & Bavius peſſimi poetae, de quibus* Virgilius.

Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Maevi.

7 *Aloiſia Sigea, ſub cuius nomine libellus impuriſſimus circumfertur, cum titulo:* Elegantiae Latini ſermonis, *ſeu* De Arcanis amoris. *Hic libellus falſo* Io. Meurſio *tribuitur, ut* Io. Albertus Fabricius *in ſua* Biblioth. Graeca *indicat, aliique Viri docti adſerunt; & inter hos vir eruditiſſimus, & antiquitatis conſultiſſimus*, Baro Stoſchius.

8 *Non aliter ac ſub Aloiſiae Sigeae nomine, Philaenidis quoque, caſtiſſimae faeminae, Epigrammata obſcena edita fuerunt. Adi* Fabricium.

9 *Antonius Panormita obſceniſſima Epigrammata, quibus titulum fecit* Hermaphraditum, *ſcripſit: quae MSS. apud* Belinum *quemdam, formoſum iuvenem, & primarium Ieſuitarum exploratorem exſtant; quemadmodum & Panormitae debitum Epicedium a meretricibus*

Ti-

Laſcivo impurum cecinit qui carmine? Vatis
Mens ubi divina? [1] Aut ſervati iura pudoris?
Aut ubi ſub pullo praeſumta modeſtia panno?
Eſt ubi religio, & legum reverentia? mores, [2]
Et ſtudia, informet carmen tam turpe, iuventae?
Frons quorſum caperata riget, viliſque lacerna
Obvelat Curios, ſi Bacchanalia vivunt?
Fronti nulla fides: digna eſt perſona theatro,
Dum necat inſontes Cato, dum ſibi devorat orbem
Qui gemmas aurumque Crates vaſto aequore mergit. [3]
Aſt ita dat turba haec tunicato verba popello,
Quoque ſibi reparet * terreſtria, ſidera vendit [4]
Attonito, & nebulis deluſo Ixionis inſtar.
Tantum religio potuit ſuadere malorum?
Unde illa emerſit? Vel quod gens improba iactat
Grande magiſterium? ſtulta ſi gymnade captos
Exercet iuvenes, & dictis uſque cathedras
Inſanis frangit? Viden ut comitata cinaedis [5]
Mollibus incedit, viruſque inſtillat iniquae
Peſtiferum doctrinae? [6] Avida illud combibit aure
Puſio, concretae nullo poſiturus in aevo
Semina ſtultitiae: non, ſi taciturnus in antro [7]
Venetur ſecura ſilentia Pythagoreo,

Con-

Ticinenſibus, Latinis verſibus, compoſitum.

1 Horatius ad Piſones.
Cui mens divinior, atque os Magna
ſonaturum &c.

2 *Salutare Poetae monitum, ut omnes a ſuis filiis ad Magiſtros adeo turpes mittendis abſtineant.*

3 *Conſule* Diogenem Laertium, in Vita.

4 *Hypocritae, de quibus hic Poeta loquitur, pecuniae unice inhiant, & multa apte ſomnia ac deliramenta venditant: qua enim blandiendo, qua territando, pietatem ſemper, & ſalutis hominum aeternae deſiderium praetendentes, ut ſibi multa donent incautos adducunt. Quare feſtivus ac verax Poeta olim iis dixit:*
Infinocchiando le ammalate madri
Rubate le ſoſtanze a i figli eredi.
*Horatius: Vina Syra reparata merce.

5 *Mollius id nominis hic accipiendum: nam &* Ang. Mar. Riccius *Graecarum litterarum Profeſſor, in ſua* Calligraphia, *Cinaedum* Zerbino *Italice vertit.*

6 *Peſtiferam & exitialem horum doctrinam arguunt tot eorum Theologicae propoſitiones a Pontificibus Maximis reprobatae ac damnatae; & late oſtendit Vir praeſtantiſſimus* Blaſius Paſchalius *in* Epiſtolis ad Provincialem, *ſexcentique alii doctiſſimi Viri, qui hoc modo Chriſtianam Religionem, & ejus Moralis integritatem, beneficio maximo obligaverunt.*

7 *Solitudinem quamdam innuere videtur: niſi forte ad antrum Pythagorae, quod ad Cortonam eſſe quidam fabulantur, adludit.*

Contendens uſque indignum dediſcere dogma;
Non ſecus ac Lethes merſus qui flumina potat:
Haec aurita cohors, mundi exſaturanda ruinis,
Fataliſque bonis, (illam coaleſcere in unum
Vel maleſuada fames, vel dira coegit egeſtas,
Ventriſve ingluvies; vitae vel gurges inertis,
Abripuit, patulis inſignivitque galeris) [1]
Nocte dieque viros Graia Latiaque Minerva
Adgreditur claros, [2] quibus ora Etruſca ſuperbit;
Quoſque ardens meritos evexit ad aethera virtus.
Et licet incaſſum, tamen uſque ſonantia vibrat
Tela, nec infandis veſana recedit ab auſis.
Non aliter caeca demens agitetur Erinny,
Et Dis bella paret, ſaevoſque imitata Gigantes
Sacrilegis tentet manibus diſcindere coelum.
Iuppiter at iuſta in miſeros fera fulmina dextra
Torquebit, iam iam & coelum tonat omne fragore. [3]
Quin decus Auſonium temerat, [4] fineſque peroſa
Tyrrhenos ſuperat iuga celſa, retroque relinquit
Obiectas cautes, & nubiferum Apenninum.
Hinc Venetos premit, atque agrum exitialis oberrat;
Moenia quo Patavi ad coelum ſublimia ſurgunt,
Invidia rabieque furens. Nec parcere vivis
Stat, maneſque pios auſa exturbare ſepulcris

Soli-

1 *Id dicit, quod latos ingenteſque galeros geſtent.*

2 *Nempe ſub* L. Sectani *nomine ſatiras edentes,* Salvinios, Urſios, Corſinios, *alioſque Florentinos doctrina clariſſimos, mortalium nequiſſimi traducere conati ſunt; quumque res manifeſta & perſpectiſſima ſit, tamen impudentiſſimi homines id negare audent palmari mendacio. Audi* Lagomarſinium Prologo ſerm. V. *de* L. Sectano *loquentem:* Quumque ille neminem Florentinorum viventium niſi ſumma cum laude in ſuis ſermonibus nominaſſet. *Num mortuus eſt* Corſinius? *num* Vrſius? *num* Academici de la Cruſca? *Num ſexcenti alii, quos multimodis deſcribit & innuit?*

3 *Indicat Poeta optimi noſtri Principis Miniſtrorum iuſtam indignationem, qua famoſum carmen, auſumque nefarium, Sereniſſimo Carolo a Lotharingia invito, non ſine eius maieſtatis & ſanctitudinis contemtu, ab impudentiſſimis audaciſſimiſque hypocritis dedicatum fuiſſe non ſubſtinent; & qua exempla facturi immiſſo ſatellitio infames libellos Bibliopolis abſtulerunt, & vendere amplius iuſtiſſime vetuere.*

4 *Forte Ioſ. Auguſtinum Vrſium virum doctiſſimum, qui licet Florentinus, Romae in Collegio Caſanatenſi Theologiam profitetur, hic vates innuit.*

Solicitat, [1] cineri poſt ultima fata quietem
Non ceſſura ſacro, quam det Culicamus, & ipſe
Barbarus Odryſiis miſcens fera praelia caudis.
Id ſceleris Tuſcas prius eſt tamen auſa per oras
Invadens tumulum lauris, hederaque, virentem,
Vellereque aeternos fruſtra conata amarantos,
Salvinus [2] quorum Dis par requieſcit in umbra,
Et quos ſeverunt ſolventes iuſta Camoenae.
Gens inimica bonis, nigriſque ſimillima corvis
Veſte, animo, ingenio, liventis tabida morbo
Invidiae, nulli ſtudio eſt addicta ſevero;
Sed Tricis, Apiniſque, vacans, riſu excipit altos
Heroum ſenſus, praeclaraque dicta ſophorum; [3]
Libere ut ignorans de lana ſaepe caprina
Rixetur, ſpeciem praebens ſcurrantis, & expers
Ingenio, eloquio, & doctrina, ludibria aevo
Debeat inſtanti, celebranda nepotibus olim.
Adſpicis ut vento gravidus, vacuuſque cerebro,
Contemeret caſtas Muſas, & ſorde latrinae [4]
Inceſtet fatuos verſus Sectanus? An ullus
Verpa, ſub aeſtivo dum hirſuta axilla calore
Ebullit, madidique fluunt ex inguine teſtes,
Sic olet hircinam per lurida membra mephitim,
Lucius [5] ut petulans tam ſordida verba loquutus?
O vates matulae pluvia, atque adſpergine dignus,
Qui faeda, & ſpurco late graveolentia caeno

Eru-

1 *Hic* Dom. Lazarinius *litterator eruditiſſimus indicatur, qui licet vita functus ab iniuſtis, & inhumanis hypocritis impetitus eſt: ſed qua gloria?*

Sic caesi luce leonis
Depilant barbam vel timidi lepores.

Andreas Alciatus *inquiebat*.

2 Ant Maria Salvinius, *vir eximia eruditione praeſtantiſſimus, Graecarum litterarum cognitione mirabilis, humanitate & morum candore ſpectatiſſimus, fama per univerſum terrarum orbem longe celeberrimus.*

3 *Mirum eſt & incredibile quanta ſuperbia omnes alios ſcriptores prae ſuis Ieſuitae contemnant: quam tamen exploratae fidei ſit, eorum ſcriptores fere omnes, & innumerabiles prope ſunt, inſulſos eſſe, ineptos, indoctos, barbaros, incultos, & futilibus inaniſque nugis refertos, ſeu Grammaticam, ſeu Poeticam, ſeu Oratoriam, ſeu Philoſophicam, ſeu Theologicam facultatem reſpexeris.*

4 L. Sectani *in ore ſtercus paſſim, & faeda excrementa ſunt, & quidem ut decet; quod in eius ſermonibus videre eſt.*

5 *Hoc eſt*, Lucius Sectanus.

Eructans ; virtutis iter monſtrare decorum
Audet , quae caſto tantum ſudore paratur!
Haec tu ? Haec hercle ego . Saxum certe offendis ad unum. [1]
Iſtud ais ? Lubet in rupes impingere , & imas ,
Praecipitem in valles devolvi , dummodo dictis
Aptis ſpurcitiem Sectani , & praemia digna
Expediam Feſcenninis . Par cauſa vetandi
Non eſt ; at praetextatis nunc gratia verbis ,
Materie faciente decus . [2] Verum ecce Liguſtus, [3]
Alter adeſt ſapiens , pictura & cortice tantum
Inductus ſophiae , penitam quum dente medullam
Mandere non valeat fragili , vixque extima labris
Attingat. [4] Viden ut caeco reſupinus in antro,
Cimmerias inter tenebras , Plutone magiſtro ,
Adlatret canis , & totis convicia plauſtris
Effundat ? Rabidis petit ut Philomaſtiga dictis ! [5]
Venuto minitans ferus ut blanditur! Acerbam [6]

1 *Obiectio eſt Poetae facta , quod & ipſe paulo ſuperius obſcenis vocibus utatur ; & dum Sectano obſcenitatem exprobrat , ipſe obſcenus deprehendatur .*

2 M. Thymoleon *prudenter reſpondet , ſibi paullo obſcenioribus verbis uti fas eſſe : primo quod minime aſceſim profiteatur , ut Ieſuita* S.ctanus ; *ſecundo , quia quum de huiuſmodi hypocritis , & nebulonibus traducendis agitur , apta & congrua ad miraculum huiuſmodi verba ſunt , meritis hominum impuriſſimorum id exigentibus : quod probe intellectum fuerat a Viro ſapientiſſimo & modeſtiſſimo* Ceſellio Philomaſt ge , *apud quem ideo turpiora quaedam interdum reperire eſt Quare neſcio quid ſibi velit* S ctinus Serm. V. *dum haec Ceſellio e probrat , et ſuum meritum non animadvertit .*

3 *Vereor ne hic ſit hybrida quidam , patre Ligure , & matre Hiſpana , genitus , ortu ignobili & obſcuriſſimo ſcilicet , ut in quodam Codice MS latrinae uſui inſerviente , & qui titulum praeſert :* De Vapparum & nebulonum origine, *nuper inveni .*

4 *Sufficit eius orationes Patavii editas legiſſe , ut quanta eius collo cucurbita haereat intelligatur ; in quibus inter alia hominum Liguriae montanorum barbariem cum Etruſci ſermonis nitore & elegantia homo ſtultiſſimus contendere non veretur . Apte & praeclariter de eo* Ceſellius *noſter :*

E in qualche orazione i ſoleciſmi
Conoſcer ſeo del ſuo penſar citrullo.

5 *Hoc eſt , Ceſellium Philomaſtigem , acerba morte nobis nuper praereptum , et cuius* memoria in benedictione eſt.

6 Philippus Venutus, *Patricius et Canonicus Cortonenſis , vir longe eruditiſſimus, et in praeſens Vicarius Capituli Lateranenſis in Provincia ſecunda , in Eccleſia videlicet Cleracenſi . Nec ab hoc quidem viro modeſtiſſimo invadendo falſis inducti ſuſpicionibus hypocritae inſolentiſſimi abſtinuerunt : et eum traducentes indicaverunt frigidiuſculo aenigmate , quod eius ſcilicet verbi hic eſſet praeteritum , cuius* Venturus *futurum eſt .*

Vt ſortem, caedemque, parat mihi Thymoleonti [1]
Delirus, verboſus, iners! Non uncia ſenſus
Huic communis ineſt. Verbis modo vana rotundis
Multa ſonet, nugaſque crepet ſine fine canoras
Prolixus; ſtrepitu modo luxurietur inani;
Rhetora ſe credit. [2] Sed tantum rhetor habendus,
Quantum is, qui valeat ſuſpendere Thymoleontem
Invictum, ſeu Venutum terrere tremendum,
Fatalemque ſibi Philomaſtiga noſcere. Sed quem
Intueor parte ex alia, qui fronte ſuperbus [3]
Adducta plebem obſcuram a ſe ſubmovet, atque
Septa colit matronarum, & delubra ſequentes
Ad ſacra deducit, bibulis fumantia miſcens
Pocula, dum cyathis penetralia faedat, & aras? [4]
Eſt alter balatro, Genuinus. Scilicet ille
Filius eſt terrae, verum quo aeruſcet agyrtes,
Marmoreum limen terit impiger uſque potentum
Civium, & adſentans faciles mulcere maritas
Scit palpo, adſiduoque ſinens haereſcere Amanti, [5]

In

1 *Quam ridiculae et ventoſae minae ſint, quibus* M. Philocardius, *hoc eſt* Hieronymus Lagomarſinius, *Thymoleontem noſtrum territare conatur, facilius ex Sermone V. intellectu eſt, quam ut pluribus expedire oporteat. Per contumeliam* Ranam Etruſcam *eum adpellat; ſed quae rana futura ſit inferius ipſe Thymoleon oſtendit.*

2 *Vt verboſum, inſulſum, & plane ſtolidum, blateronem eſſe* Lagomarſinium *quis intelligat, ſufficit ut eius ſtultas, & petulantiſſimas*, Enarrationes in Sermonem V Sectani *evolvat ac legat.*

3 *Horum hypocritarum ſuperbia magis nota eſt, quam exaggerare eam modo oporteat; & ſufficit evolviſſe libellum aureolum, qui inſcribitur:* La morale pratique des Ieſuites. *At in* quincto L. Sectani Sermone, *eiuſque ſeditioſis* Enarrationibus, *mirabiliter elucet atque eminet. Illic Reges ſecum foederatos iactant; quum ii ſaepe illos e ſuis regnis expulerint. Iisdem eſſe a conſiliis gloriantur; quum nulla adhuc de re ab iis praeclare geſta, Ieſuita duce, conſiliterit. Se iis eſſe a confeſſionibus obtrudunt; quaſi eos, ut quoslibet alios ſacrificulos, conſuetudini ſe accomodantes non adhibeant. Clara ſtirpe ortos ſe dicunt; quaſi ſtatim ac hypocritarum pallium induunt, nobilitatem omnem, & decus, non exuant. Familiares & amicos Viros Patricios opponunt; quaſi non paſſim mentiantur, & plerique eorum, quos amicos dicunt, illos vehementer non oderint & ehorreſcant.*

4 *Ieſuitarum Genuenſium mos eſt intra Eccleſiae parietes, primarias Matronas, magno cum divinitatis contemtu, potabili ac fumanti cocolate recreare.*

5 *De Chriſtiana morali a Ieſuitis corrupta, eorumque Theologia, ut ita dicam, adcommodatitia, tanta ac talia a piis & doctis hominibus declamata fuerunt, ut pluribus eam hic exponere ſuperfluum exiſtimem.*

In ſua vota trahit. Faſtu hinc tumet, atque petitas
Ad ſocios traducit opes, [1] & nomen inane
Aut ſancti, aut docti. Num credula femina iudex
Iuſtus erit? Thalami ſociae nec credat amatae
Simplex, & tracta ducendus nare maritus?
Haud equidem invideo; miror magis. Ipſe ne miror?
Quum non me aſtutae fugiant graviora catervae
Crimina? Sed fuſco ſub religionis amictu
Tuta latent, rituſque pios, & ſacra, profanant.
Audi igitur. Virides prope quos Florentia campos
Deſpicit, & vitreis Arnus praeterfluit undis,
Subdola gens quondam inſiſtens [2] clamore patentes
Incendebat agros. Stat circum pulpita plebes,
Matres, atque viri, pueri, innuptaeque puellae.
His igitur iactant ſe pandere limina coeli,
Claudereque immanis trepidantibus oſtia Ditis,
Se modo luſtrali purgent humore madentes
Virginis auſpiciis, quam, tamquam fonte Napaeam
Gaudentem, attonitis pingunt. Iam ſcena coruſcis
Arboribus figi, atque adſurgere mole iubetur
Frondenti. Excurrit certatim ruſtica pubes,
Iuraque contemnens, & quae ſit cura regundi [3]
Finis, & an paſſus praeſcribant quinque Solones,
Ignorans, agros, vicinaque praedia late
Invadit, tenditque altos diſcerpere ramos,
Vt ſe quiſque ferunt, nullo diſcrimine ſilvae,
Aut horti, vites, pinus, ceraſoſque, pyroſque,
Quercuſque, lauruſque, & coniferas cypariſſos,
Infabricata, atque informi, ſtrue congerit. Ergo
Templa latrociniis temere conſtructa nefandis

B 2 Fron-

1 Steph. Paſchaſius *in Senatu Pariſienſi vere dixit, Ieſuitas* gratuita puerorum inſtitutionis ſpecie graſſari, & inde familias captatis teſtamentis exhaurire. *Tuanus Lib. XXXII.*

2 *Villa quaedam indicatur, quam Florentini vocant* le Caſcine.

3 *Solon Athenienſis vacuum quinque pedum ſpatium inter conterminos agros preſcripſit. Adi* Alciatum, Petitum, Potterum, Meurſium, *& paſſim Iureconſultos. Cur poeta pro pedibus, paſſus poſuerit, ignoro. Vnum video, Poetam ſignificare voluiſſe nullam ab iis alieni ſoli rationem habitam fuiſſe.*

Frondea conſurgunt, fruſtra dum Myſta [1] reclamat;
Seducti gregis infelix, trepiduſque, magiſter;
Et, quod per ſcelera, & per deteſtanda paratur
Auſa, Deis donum ingratum docet eſſe beatis.
Interea umbratis praeſentia murmura lymphis
Muſſitat, & peragit ſacra interdicta [2] Cucullus,
Ore adflans, dextraque cruces imitante frequentes
Inſiſtens, Divoſque onerans & ſidera votis.
Iamque novo populus conſperſus ab imbre madeſcit
Credulus, infectoque putat ſe a crimine purum.
At nunc quid templo fiat? Mira orgia finem
Accepere; levi monſtrata piacula plebi;
Purgati populi; luſtralem ſancta liquorem
Plenis fert hydriis, plenis fert turba diotis;
Flumine quiſque natat ſacro? Ne lipſana ritus
Auguſti pereant manibus tractata profanis,
Lucripeta adgeſtos ramos, & ligna, Cucullus
Secum aufert vendens ardenti pabula furno [3],
Conraditque, ſitim quo inſanam mentis avarae
Temperet, argentum, quantum velit ipſe paciſci
Arſeſus, immenſa tumidarum nube comarum
Conditus, ut citius pituita liberet aegrum,
Torminibus, podagra; ſemper ſed morte ſequeſtra.
Sed ſcelus immane, & quod nulla piacula luſtrent;
Seu rapidis flammis, puris ſeu fluminis undis,
Inſiliant, agili ventos ſeu calce laceſſant
Suſpenſi [4], & dirum frangentes pondere truncum; [5]
Eſt quod famoſum carmen, [6] verſuſque malignos,

Et

1 *Parochi, qui finitimis Eccleſiis praeerant, rem adeo abſurdam indignantes, pro virili portione reſiſtere, ſed fruſtra. Praecipuus inter eos fuit Plebanus Septimi* Gambaſſinius.

2 *Sacra Rituum Congregatio vetuit dudum ne aqua ita conſecraretur.*

3 *Vendidit Ieſuita* Franchius *piſtori.*

4 *Tria purgationum genera apud antiquos.* Virgil. VI. AEneid.

———— aliae panduntur inanes
Subſpenſae ad ventos; aliis ſub gurgite vaſto
Infectum eluitur ſcelus, aut exuritur igni.

5 *Furcas ſcilicet.*

6 *Famoſum carmen apud Iureconſultos, eſt quod nos adpellamus*, Libello infamatorio.

Et ſera quae mores proſcindunt verba piorum
Doctorumque hominum, merito exſecrata ſeveris
Legibus, & ſemper ſaevis obnoxia poenis,
Impii & effrontes haudquaquam obferre verentur,
Vt ſanctum, & dignum Divis anathema [1] ſupernis,
Inſigni pietate Viro, [2] qui cultor honeſti,
Iuſtitiaeque tenax, admirandaque coruſcans
Virtute, inſiſtit patriae veſtigia [3] laudis
Heros iam Tuſcus, quondam quum regna teneret,
Quae gelidis foecunda rigat Moſella [4] fluentis.
Tauricae & admirer iam barbara ſacra Dianae? [5],
Quaeque cadat Byrſae [6] Saturno victima? Sive [7]
Quod Veneri faciant vulgato corpore [8] pulcrae
Cyprides? En iterum ſcelera, atque infanda ſacrantur
Coepta Diis: [9] nempe Heroi qui numinis inſtar
Ad liquidum egregiis factis adſurgit Olympum.
CAROLVS altus adeſt: procul hinc procul ite nocentes;
Deſinite incaſſum veſtras percurrere laudes [10],
Degeneres [11], iam non veſtras, nimiumque remotas,
Et quarum per vos aboleſcit gloria. Sed quid
Principis haud ſolium, maieſtatemque verendam,
Invadant homines, quibus una eſt ultio cordi?

Si

1 *Anathema Graecis, eſt idem ac donarium, munuſque Deo ſacrum, Latinis.*

2 Virgil. I. AEneid.
Insignem pietate virum.

3 Virgil. VI. AEneid.
Nulli fas caſto ſceleratum insiſtere limen,

4 *Moſella Germaniae flumen, quod Lotharingiam adluit.*

5 *Dianae Tauricae hoſpites immolabantur.*

6 *Carthago Byrſa adpellata eſt, quod corio bovis eam ponendam circumſcripſerint.*

7 Plato *in* Phaedone *ſcribit Carthagine homines Saturno mactari ſolitos.*

8 *Memoriae prodidit* Iuſtinus

9 *Carolus Sereniſſimus Princeps a Lotharingia & Etruria, numquam ſibi nuncupari Satiram in Florentinos huiuſmodi permiſiſſet profecto, ſi tanta probra, et nefaria maledicta, in ea contentum iri divinare potuiſſet. Adi ſuperius* pag. 7. not. 3.

10 *Laudes et ſui praeconia accumulant mortalium ſuperbiſſimi in* Serm. V. notis, *quae vel falſa ſunt, vel ad eos iam non pertinent. Falſa ſunt dum innumeros viros nobiles ſui familiares Florentiae in praeſens iactitant; quum nobiles, patriciique fere omnes, filios ſuos ad eorum indocta gymnaſia mittere maxime refugiant. Ad eos non pertinent, quum ſi qua vera ſunt, quoad praeterita tempora vera ſint.*

11 *Quantum ab Ignatiis, Franciſcis Borgiis, Aloiſiis Gonzagis, Indiae Martyribus, et ſi inter eos recenſendi ſunt, Franciſcis Xaveriis et Regis, et Stanislao Kctſcba, ali-*

Si per eos pietas patitur ludibria, ſanctum
Et nihil eſt, cui non oppedant? Scilicet alto
Impius incautis prodit de pectore ſenſus,
Dumque premunt fruſtra, manifeſto in lumine fulget.
Ecce Dei ſe, Sedis Apoſtolicaeque, miniſtros [1]
Iactant, ſed caecum impietas caput exſerit, atque
Arguit haereticos. Iudaei ſomnia vendunt,
Non ego. Sacrilegis potuere intexere chartis
Verba, quibus pravi teſtantur foedera ritus
Orgia damnatae faſſi communia ſectae [2].
Sic qui pigmenta, atque Arabes furatur odores,
Neſcius accuſat ſeſe, proditque nocentem,
Dum ſponte obductis animae de veſtibus halant.
Iam ſtolidi arcanos auſint traducere coetus,
Quaeque ipſi peragunt, exprobrent impia facta
Ignotis, quorum Telete eſt innoxia, recta
Sunt ſtudia, & mores. [3] Semper calumnia caecos
Auſus conſequitur. Liqueat prius, inde ſeverus
Condemnes iudex. Niſi ſis oculatus Epoptes [4]
Tuta per Italiam myſteria caelat Eleuſis [5].
Si tamen id ſervat, quod dicitis indice nullo,
Coniurata manus, veſtroſque odiſſe libellos

Quiſ-

aliiſque huiuſmodi heroibus degeneraverint, non tam ſexcenta alia, quam Satirae, quas contra maiorum inſtituta et exempla, ne dicam Chriſti praecepta, ſcribere audent, magno ſunt argumento.

1 *Homines ſuperbia tumidi, & inanis gloriae cupidiſſimi, in* Enarrationibus Sermonis V. L. Sectani *ſe adpellant* Dei, & Sedis Apoſtolicae miniſtros.

2 Lagomarſinius *Abr. Gronovio viro doctiſſimo, ſed haeretico, ſcribens ſe eius ad Deum precibus commendare non dubitat; tam parum Romanae Orthodoxae religioni confidit; immo adeo eam ludibrio habet. Eius verba ſunt in* Enarrationibus Sermonis V. Lucii Sectani pag. 18. Peto autem a te maiorem in modum, ut eumdem Ieſum Chriſtum meo etiam nomine roges, ne quidquam gravius contra auctorem talis libelli ſtatuat; ſed illi quae contra veritatem, contraque caritatem, admiſit, benigne condonet; tantumque illi tribuat boni, quantum ille mihi, meaeque exiſtimationi, mali exoptavit: tamdemque in caelis utrumque perpetua in pace coniungat. *O hominem impium!* O *hypocritam ſingularem!*

3 *Coetus eorum indicantur, quos* Liberi Muratori *ſeu* Frimelloos *vocant. quoſque traducere ſatiricus ſatagit* pag. 9. & 27. quis eſt Sermonis.

4 *Epoptes miniſter erat myſteriorum Eleuſiniorum inſpector.*

5 *Eleuſis oppidum Atticae, ubi myſteria Cereris maiora miro ſilentio celebrabantur. Adi* Io. Meurſium in Eleuſiniis.

Quiſquiliis gravidos, indoctos, tergere dignos
Excrementa olidis quae ſuccida natibus haerent, [1]
Inſtituit; iam grande aliquid movet, atque decorum
Ingreditur virtutis iter. Sapientia prima
Stultitia caruiſſe fuit. Iam criminis hoſtes,
Si veſtri. Linguas optare in carmina centum
Nunc opus, ex ferro, aut magis ex adamante, ſonoram
Vocem, atque aeterno properantes flumine verſus;
Omnia quo ſcelerum percurrere nomina poſſim,
Queis mundi turbata quies, regumque ſaluti
Inſidiae ſtructae, res verſae, & vita bonorum
Fuſa, & religio vaſtis ſubmerſa ruinis,
His ducibus. Memorant en deteſtanda Britanni [2].
Arma, ſacro capiti minitantia Principis. Horret
Gallus adhuc miſerans, obtruncatumque gemendo
Regnatorem, atrae recolit fera crimina turbae [3].
Sed quantam invidiam conflat, quod dedecus adfert,
Ante diem Eois moriens Tournonus in oris,
Iſtorum trepida dire vexatus ab ira? [4]
Impius hinc ritus ſubcrevit, Confuciuſque,
AEquos cum Chriſto retulit ſociatus honores. [5]
Scilicet in populos pergunt ſimulacra colentes?
Turpibus adſueſcunt ſacris. Si dedita ſectis
Diverſis illos gens accipit; ilicet haerent

Sci-

1 *Sufficit utplurimum Ieſuitae foetum eſſe cognoſcere, ut vere atque iuſte peſſimum librum eſſe quis cenſeat. Id praeclariter doctiſſimus* Ceſellius Philomaſtix *in opere aeterna laude digniſſimo, quod* I Piffari di montagna *inſcribitur, obſervabat.*

2 *De inſidiis vitae Britanniae Reginae a Ieſuitis ſtructis conſule* Tuanum Lib. III. Tom. IV. & Lib. LXXIV.

3 *Henrici IV. Galliarum Regis caedis Ieſuitae rei acti ſunt, de quo conſule* Tuanum Lib. III Tom. IV.

4 *Vt omnia primore adſpectu intelligantur, ſufficit legiſſe Epicedium elegantiſſimum a Clemente XI. recitatum in obitu Henrici Maillard de Tournon Cardinalis in Cardinalium conceſſu recitatum, & quae deinde in adiuncto libello de eius pretioſa morte referuntur; licet Ieſuitarum nomen uſque reticeatur.*

5 *Ritus religioſi, quos erga Confucium Sinenſium ſapientem, & alia quaedam, Sinenſes uſurpabant, & Ieſuitae impie permittebant, ſaepius a Sede Apoſtolica damnati & reprobati ſunt, ut in Epiſtolis diverſis Pontificum Maximorum dogmaticis videre eſt. Sed his numquam paruere Ieſuitae, & in idololatriam prolapſi, tamen ſe* Dei & Apoſtolicae Sedis Miniſtros *adpellare, mortalium impudentiſſimi minime verentur.*

Haereticis, unaque preces ad numina fundunt. [1]
Vſque adeo ſacris, & religionis abuſi
Praetextu, propria expiſcantur commoda. Saxis
Sic polypus ſimiles haerens trahit uſque colores,
Luditque incautos. Vos ergo expellite, Reges,
Fallacem gentem; vos, Pontificeſque, cavete
Infidam turbam. Monitis ſolertibus ardens
Latum limitem agit magnus Ceſellius. [2] Illa
Vos ſervate via; regnis, populique ſaluti,
Conſulite, & caecas horum deprendite fraudes.
Credite, vera ſacer vates cano. Nonne videtis
Vt caeci, rabidi, amentes, actique furore
Praecipiti, diris lacerent Philomaſtiga dictis?
Terrenteſque minis, ſocios & ad arma vocantes
Saeva, Mimalloneis percellant aera bombis? [3]
Vnde haec ſeditio? Tam turbidus unde tumultus?
Cur ſe deiectos, preſſos, victoſque, fatentur? [4]
Cur iam regales iras accendere tentant
Ridiculi? Quaſi cura Ducum, quaſi cura potentum
Regum, turpiculi & bardi ſint Cercopitheci?
Credite, ſic furiunt quod eis Ceſellius aures

Prae-

1 *Conſule ſuperius notam pag.*

2 *Ceſellius Philomaſtix, vir longe doctiſſimus, & ſaeculi noſtri decus & ornamentum, elegantiſſimis & feſtiviſſimi rhythmis Italicis editis refractarios & ſuperbos Ieſuitas ita contudit, ut prope in pulverem & auras evanuerint. Tanto plauſu eius verſiculi excepti ſunt, ut iam ter exiguo quindecim dierum ſpatio formis excuſi fuerint; eoſque viri eruditiſſimi Latine, Gallice, Hiſpanice, Britannice, vertant, in vulgus brevi emiſſuri.*

3 *Perſianum, ſeu Neronianum.*

4 *Tantum fuit Ceſellianorum carminum pondus & impetus, ut ſe conliſos, adflictos, trucidatoſque, ſuperbiſſimi Ieſuitae diſſimulare nequiverint. Audi eos loquentes in* Enarrationibus Sermonis V. L. Sectani pag. 19. Invaſit in utrumque [*Ceſellius*] deiecit, adflixit, contudit, conculcavit, raptavit. *Victoria Achillis fuit, qui*
Ter circum Iliacos raptaverat. Hectora muros.

4 *Stultiſſimi hominum* in Enarrationibus Sermonis V. L. Sectani, pag. 28. *et in ipſa* Satira pag. 13 & 14. *Regum iras interſerunt atque indicunt, quaſi Cercopithecorum Regibus, et Principibus, cura ſit; et ut plurimum eos non adhibeant, ut alios ſcurras, Gnatones, Paraſitos, hypocritas. Immo quando in Gallias tandem poſtliminio reverſi ſunt, ea conditio iis adpoſita eſt, ut Ieſuita perpetuo in Regio Palatio verſaretur, tamquam obſes et ſponſor, pro ſuorum ſociorum delictis.*

Praelongas potuit mordaci radere vero ;
Et ſcelera, & toti illorum probra pandere plebi, 1
Inſidaſque artes; doctrinam oſtendere veram
Funditus everſam, & vanis ſubſellia rixis 2
Fervida, non timuit. Tunc collo innexa catena eſt ;
Tuncque patens miſeris iniecit vincula verum.
Haec excuſſuri incaſſum clamoribus orbem
Incendunt, ſeſeque agitant, atque omnia vertunt
In latera, evinctique canes latratibus inſtant.
Scilicet inſontes temnunt maledicta, nec aures
Iratas falſis praebent rumoribus, inſtar
Flammiferas aquilae ſtellas ſubeuntis. Ab imis
Vallibus hanc corvi rauco clamore ſequuntur
Nequidquam, atque auras tantum nubeſque fatigant. 3
Sed rubet auditor, cui mens eſt frigida, & iras
Colligit, & totum rapidos ſe vertit in ignes.
Nempe facem verum admovit, nempe arida circum
Nutrimenta dedit ſcelera haud confiċta. Querelae
Iniuſtae hinc, rabies, furor, impetus, arma, tumultus;
Rurſus at impietas horum me provocat, iras
Exacuens. Chriſti ſpernunt mandata, profeſſi
Seſe ea nolle ſequi, placitaeque inhiare volentes

C Vin-

1 *Inter ea, quae prudenter ac ſagaciter* Ceſellius *fecit, primum locum obtinet, quod ſuum poematium Italice ſcripſit, ut illud plebs etiam infima legere & intelligere poſſet. Hoc bona fide doluerunt Ieſuitae, quum ſua facinora lippis etiam & tonſoribus nota fieri viderent; adeoque eo nomine Ceſellium vituperant, quum probe noſcant, ſi Latine ſcripſiſſet, ſaltem a familiaribus ſuis non omnino intellectum iri; adeoque minus ſibi detrimenti ex eo impendere.*

2 *Id non ſolum conſtat ex eorum ſtultiſſimis ſermonibus, quibus doctrinas, & bonas artes, exagitant; ſed etiam ex* Marianae *Ieſuitae doctiſſimi querimonia, dum eo libro, in quo de ſocietatis ſuae infirmitatibus, earumque cauſis & remediis agit,* Cap. VI. *in ſociis ſuis vehementer improbat, quod quum ipſi litteris & doctrinis omnibus utplurimum careant, tamen puerorum inſtitutionem ſuſcipere non vereantur. Memoratum librum Marianae eſſe foetum agnoſcit etiam Ieſuita* Alegambe.

3 *Audite religioſos viros, ut vocant, & exhorreſcite.* Sermone V. pag. 14. *Ieſuita* Sectanus *ita infit, alienam manſuetudinem, a Chriſto commendatam, condemnans:*

Libera ſed tandem vox exeat. Haec mihi virtus
Non placet. Admiror generoſa ſilentia, & idem
Indignor.

Et quum plures nobiles Ieſuitarum propin-

Vindictae. Ieſu ſtolidis ſic nomen inane
Praetendunt, Satanaeque fovent in pectore leges.
Nulla Evangelii, reverendi nulla pudoris
Cura, modo infames det Mareſcandolus [1] offas,
Sordida quas horum ſubigit conditque culina,
Luca venenatas dum Tuſcis obgerit eſcas. [2]
Ite igitur, fictoque libros ſub nomine ne quis
Edat, Pontifices ſancti, prohibete. Miniſtri
Sedis Apoſtolicae rident urgentia iuſſa,
Oſtenduntque crebras obſceno pollice vulvas. [3]
    Non ego iam ferrum Tuſco ſi foſſile Regi
Subripiat furax Ammonius, [4] atque ſacratas
Depopuletur opes, mirer; ſi ſcurra profano

Scom-

pinquos nominaſſet, ſubdit in Enarrationibus pag. 17. Minime mirandum eſſet, ſi quis eorum aut conſanguineus aut adfinis, aut propinquus aliquis de hoc oſſifragio ad familiae contumeliam vindicandam, cogitaret. O *homines Chriſti inimices, & Evangelio repugnantes Non mirum igitur ſi homines ultionis libidine furentes, tot immanibus facinoribus ſaevierint, quanta legere eſt in* Theatro Ieſuitico, Morali practica Ieſuitarum, Hexaplis, Alphonſo a Vargas, Tuba magna, Monarchia ſolipſorum, *et aliis huiuſmodi verae hiſtoriae libris utiliſſimis.*

1 *Salvator Mareſcandolus Typographus Lucenſis, qui omni pudore poſthabito, & extincta conſcientia, mortalium ſceleſtiſſimus, huiuſmodi propudia ab hypocritis indoctiſque hominibus, quos ego novi, inſtigatus, typis mandare non dubitat.*

2 *M. Thymoleon iam chriſtianae religionis contemtum in his hypocritis paulo ſuperius redarguerat; & hic iterum exagitare non ceſſat. Et certe id adeo verum eſt, ut Ieſuita* Melchior Inchoferus Cap. V. *de religione Ieſuitarum haec ſcripta reliquerit.* Elle s' accomode aux cotoumes, & aux ceremonies de toutes les nations, & ne laiſſe pas de les reietter toutes.

3 *Quam ludibrio habeant, quamque contemnant Pontificem Maximum hi* Sedis Apoſtolicae miniſtri, *iam ſuperius Thymoleon indicavit, atque hic iterum inculcat. Et profecto magno argumento ſunt eorum ſermones & famoſa carmina clandeſtinis typis, & ſub falſo nomine excuſa. Sed luculentiora exempla ſunt Ieſuitarum* Prot, Hurtado, & Danielis, *qui opiniones Ieſuitarum plurimas ab Alexandro VII. Innocentio* XI. *& Alexandro VIII. reprobatas atque reiectas, tamen ſuſtinere & defendere nihilominus auſi ſunt. Inſigne quoque eſt exemplum Ieſuitae* Iuvencii, *qui ceremonias Sinenſes a Clemente* XI. *damnatas impie tueri non eſt veritus; ut tot anonymos Ieſuitarum libellos, quibus idem fecerunt, ſilentio praeteream. Sed quod Colophonem imponit, eſt quod in actis proceſſus Pariſiis contra eos formati in cauſa libri* Sanctarelli *Ieſuitae* De haereſi, ſchiſmate &c. *Ieſuitae Galli adfirmarunt, ſe quidem a Sanctarello diſſenſuros, quandiu in Galliis moraturi ſint; in eius vero ſententiam diſceſſuros, ſi Romam petant:* nous ſerions, comme ceux qui y ſont, ſont. *Habent ſcilicet duplicem conſcientiam, Pariſinam & Romanam, qua pariter Regem et Pontificem ludant.*

4 *Res omnibus late notiſſima. Quum Sereniſſimus Magnus Etruriae Dux Coſmus III.*

fer-

Scommate praeſtringat Superos Blaſiuccius [1] atque
Cenſorum fugiat poenis obnoxius; audax
Vana ſibi ſingat miſeri ſimulacra magiſtri
Lagomarſinus, [2] quo deinde impune flagellet
Caſtigans, fatuo quae ſuderat ipſe cerebro,
Menda; furens teneri Membrinus amore puelli
Iurgetur, nec rivalem patiatur amicum;
Donec is inflictis vultum contundere pugnis
Rixanti eſt auſus, referens memorabile nomen
Redius; [3] aut facilem blando ſermone puellam
Decipiat, tentetque roſam decerpere, tutum
Qui vix Arreti evadens invenit aſylum,
Iuſte indignantis furiis, gladioque, petitus
Cognati. [4] At male iam pereant, atque in cruce corvos
Hi paſcant. Tantum lacrumor quod noſtra iuventus
Incaſſum ſtudet, atqae oleum cum tempore perdit,
Cogitur indoctos dum iſtos audire Cucullos,
Et terere ingenium nugis. [5] Quid tradere poſſit
Nempe aliis, verae qui non ſibi poſſidet ulla
Semina doctrinae? Qui vix bene grammata novit?
Qui rerum cauſas minime ſcrutatur, & ortus;
Nec coelum, ſoliſque vias, & ſidera diſcit? [6]

 Qui-

ferrum in Collegii fabricam Ieſuitis pro ſua pietate donaviſſet, ultra neceſſarium P. Ammonius Ieſuita pluſquam centum millia librarum ferri ſubripuit; adeoque E-truria exſulare coactus eſt.

1 *P. Biagiucci Ieſuita, ſcurra procax. ſacra profanis miſcens, omnia ſancta ludibrio habebat, ut eſt notiſſimum. Quare ſeveras legum poenas iam metuens fuga ſe ſubripere compulſus eſt.*

2 Hieronym. Lagomarſinus *quum Arretii eſſet, ludi magiſtrum quemdam ſibi confinxit, quem dicteriis & ſcommatis, quaſi indoctiſſimum impeteret, & ſibi criticei & doctrinae opinionem conciliaret. Typis edidit eam criticem ſub falſo de more nomine, & Paedagogi putidi titulum meruit. Egregie nunquam ſatis laudatus vir poſt Danthem primus* Ceſellius.

E nel Lagomarſin, che mai ſi ammira?
Scriſſe contro un pedante, e i barbariſmi
Fero dell' un con l'altro a tira tira.

3 Redius, *Presbyter Florentinus, qui Ieſuitae Membrinio propter puerum venuſtum rivali vultum pugnis optime ſubegit; de cuius manibus feſtiviſſimus Poeta,* Alex. Ghivizanius:

Voi che carontolaſte un Geſuita,
O ſante nocche! o benedette dita!

4 *Conſtat nuper Ieſuitam, quum in Vrbe Sancti Sepulcri flagitium quoddam admiſiſſet, Arretium fuga evaſiſſe, ubi eum ſicariis nequidquam adgreſſis, ſe ex eorum manibus ereptum D. Ignatio acceptum tulit.*

5 *Conſule notam num. 2. pag. 17.*

6 *Id tam verum eſt, ut ſodalem Centium, virum phyſica et mathematica inſtructum Flo-*

Quique deum temnit, nec iam coeleſtia curat? [1]
Dummodo famoſo iactet certamine victum
Lemoſium? [2] modo ſit victoria tanta Molinae,
Quanta ſigillorum ſcurrae [3] ſolet eſſe, vel alti
Venturi, [4] qui poſt clades epinicia cantant?
    Aſt hic barbati metuam cenſoris opacum
Antrum, atque aeratas portas, flammaſque voraces,
Quod verum dixi, & deliramenta Cuculli
Deriſi? An tanti ſunt ſomnia vana Molinae,
Caeleſtem dum temnit opem? Dum munera Divum
Elevat? Incaſſum, & profectu, credite, nullo
Has ſpes corde alitis, miſeri. Vel pauper, egenſque
Vos ſophos, & veſtras gerras traducit: opeſve,
Quas habet, haud hercle manibus rapietis aduncis,
Queiſque aliena ſolent haerere facillime. Avaram
Sic explere famem licuit, quum dira ſodalem
Innocuum circumvenit calumnia. Nempe
Dives erat, nec difficile ſpoliandus. Iniquis
Cauſa ingens Turcis, cur vulgo crimina fingant,
Et veſtro coetu. Defertur ut impius ergo,

Et

Florentia exegerint; et Pompeius Venturius *in Epiſtola ad quemdam Patricium Florentinum menſe martio proxime elapſo ſcripta, ſe nihil Geometriae, et diſciplinarum umquam attigiſſe, liquide et ſancte iuraverit; quod tamen etiam iniurato credendum fuerat; Et luculente arguitur ex diſciplinarum irriſione perpetua, ex qua ſermones L. Sectani toti coagmentantantur.*

1 *Vt de hoc quis perſuadeatur, ſufficit ut legat Librum cuius titulus:* Morale pratique des Ieſuites.

2 L. Sectanus *Lemoſium irridet* pag. 8. *quaſi victus in cauſa de gratia & libero arbitrio coram Clemente VIII ſuccubuerit, atque Interpres* pag. 26 *qui aliter ſentiunt, decipi ab hiſtoria Auguſtini le Blanc, hoc eſt* Hyacinthi Serrii. *Sed quid ſi idem adfirmet* Calmetius Prolegom. in Epiſtolam ad Romanos, *ut alios ſexcentos ſilentio praeteream?*

3 *Vulgo* Pulcinella. *Adagium:* La vittoria di Pulcinella.

4 *Ridiculus* Venturius *in ſuo* Sermone V. *& exſibilandus plane eſt. Nam triumphum ſe agere iactat, quum ſe turpiter victum fateatur. Audi* Enarrationum Auctorem. Invaſit in utrumque [*hic eſt Ceſellius*) deiecit, adflixit, contudit, conculcavit, raptavit. *Et tamen* Venturius *haec inſonare non veretur:*

Meus erat Arcadio ſuſpendere ſpicula trunco,
Spicula, victoremque arcum, ſatiataque multo
Vulnere, adhuc tepidis & tincta cruoribus arma.

Quis Italus non exclamet: La vittoria di Pulcinella?

Et vinctus tremit ante ſacrum palletque tribunal, [1]
Pictoſque in tunica nigrantes daemonas alba,
Suggeſtumque altum horreſcit, ſcriptamque tabellam,
Praeſagus. Vos interea congeſta talenta
Diripitis, tectum populantes. Omnia fiſco
Debita ſunt veſtro. Modo nummis arca redundet,
Sit verum ſcelus, an fictum quis in hoſte requirat?
Haec vidit Sena, [2] & per cunctas didita gentes
Sparguntur merito, dum RANA ETRUSCA COAXAT; [3]
Quae muta in patrio reticeret gurgite, veſtra
Crimina ni facerent haud diſſimulanda loquacem.
Num tanto duram AEgyptum adflixere flagello
Ranae olim? Sic ne haec ſemper fatalis iniquis
Stirps erit? Et rurſum aequabit virtute Gigantes? [4]
O miſeros, urget quos ſic maleſuada libido
Vexandi innocuos uſque, & nil tale merentes!
Quoſque iuvat famam, mores, & geſta, piorum
Carpere laxatis frenis, ſanctoque Senatu,
Et procerum turbae, genuinum infigere dentem!
Perfricta dum fronte lubet mordacia vulgo
Carmina circumferre ſalitis debita ſcombris,
Ni faciam patulae cunno obſidiana Marullae?
Quam melius veſtris potuiſſent crimina telis
Saeva peti, & quantis gereretis digna triunfis
Bella, malos mores, atque iſtud vivere turpe,

Mor-

1 *Videtur eſſe tribunal Inquiſitorum haereticae pravitatis, cuius cenſuram et poenas, quibus merito caſtigandus eſſet L. Sectanus, et H. Lagomarſinus, ipſe Sectinus orthodoxis Viris, Ieſuitarum haereſim arguentibus,* Sermone V. *impudentiſſime minatur.*

2 *Ieſuitae Senenſes ſodalem Cavalchinium, quod dives eſſet, et plurima nomine cuiuſdam congregationis poſſideret ad Inquiſitorem haereticae pravitatis quaſi delatum urbe nuper expulerunt; atque ita miſerum opibus, et poſſeſſionibus omnibus iniquiſſime ſpoliarunt.*

3 *Irridet Thymoleon L. Sectanum, et H. Lagomarſinium, quod ille Virum doctiſſimum* Ioſ. Clementem Binium, *qui Ieſuitas mirabiliter Plautino ſale perfricuit,* Ranam infenſam; *hic vero,* Ranam Etruſcam *adpellaverit; virum certe immortalem, et fatalem hypocritis, qui quum publico in conſeſſu Satira elegantiſſima in Florentinorum defenſionem recitata eos exagitaviſſet, hoc Epitaphio a V. Cl.* Philippo Venuto *feſtive commendari meruit:*
Il Bini giace in queſta tomba buia,
I Galantuomin dicon, Requiemme,
I Geſu ti dicono, Alleluia.

4 *Adludit Poeta ad id quod de ranis habetur in Homeri* Batrachomyomachia.

Mordentes ! Recte conlimaſſetis , & arcus
Plenam exhauſiſſet multa cum laude pharetram .
Ergo impune ſubans tabulata Pecurius alta
Franget , & evertet tegetem , impurumque cubile ,
Dum ſubitis praeceps invadit ſcorta ruinis ?
Incolet Oenopotes madidas impune tabernas,
Ac noctes vino longas producet ? Et arte
Fallaci , tectiſque dolis , dare verba clienti
Stauragius poterit , ſua dum mendacia vendit ,
Pupilloſque capit miſeros , matreſque trucidat ,
Et viduas ſpoliat , litem de paupere cenſu
Conteſtans , ſibi quem cum iudice dividat ? Alter
Prodiget iniuſto quaeſitos foenore nummos ,
Vel quos heredi largus , ſibi parcus Abulus ,
Stultus utrique tamen , tabulis legare ſupremis
Cogitur ? in cantus & hiantia prodiget ora
Thaidis ? aurato inſultat quae pulpita ſocco ,
Dum criſſat clune , & mammoſo pectore turget ,
Et ſimulat magnum criſta minitante Siphacem ?
Hos ſinit illaeſos , & iniquus ſpicula cenſor ,
Vibrat in immeritos ; & magni nominis hoſtes ,
Quos ſibi confinxit , ſtulto clamore laceſſit ,
Inſignes pietate viros , dilectaque muſis
Pectora , & illuſtres animas , virtutis amicas ,
Infenſas vitiis , quas aequat gloria caelo ,
Quas merito cunctus dignis fert laudibus orbis .
Nec pudet , infami at gaudet bacchata flagello
Impia gens , exſultatque , & iactat ſale multo
Defricuiſſe urbem . Caelum attrectaſſe videtur
Nempe ſibi , & ſuperum laetis accumbere menſis ,
Hoc merito , quo uno conſcendere nititur aſtra ;
Debita quum Stygio caeno , & flammis Phlegetontis ,
Turba ſit , & lacrumis , Acheron quas volvit . At illa
Quum de ſe loquitur , ſegetem ſibi laudis inanem
Adglomerat , celebratque ſuos ventoſa ſodales ;
Atque ait : O tu qui ſophiae contingere metam
Per loca mortali obſtructa , atque impervia greſſu ,

Ma-

Magna relaturus virtutis praemia , tentas ,
Auſculta , (fruſtra repetas oracula Delphis
Certa magis , Lybici vel ſancta Ammonis ab ara ,
Quaque Trophonii hiat ſpecus) & fac mente recurſent
Sub memori mandata , bonus tibi quae Alvarus obfert ;
Et quae Sarbievus cantillat ſcire memento ;
Hoſchrius , aut elegos , quos condidit , excipe ; Naſo
Dicitur aetatis noſtrae , ſed caſtior illo
Virgineas cecinit laudes . Stephonius inde
Mirandus tibi iam venit , atque Iuvencius haerens
Pharnabio , niſi iam longo praeit intervallo .
Vni prae cunctis , quo non praeſtantior alter ,
Sed Pulcarello ſtudeas . Hos aequus amavit
Iuppiter, atque altam his adflavit ab aethere mentem .
Quin ſi quando vacat , magnis atque otia curis
Inſerit , aureolos horum legit ipſe libellos ;
Nec quod Cecropius Plato deliravit , amuſſim
Expendit , radioque trigonon , priſma , cylindrum ,
Pyramidem , ſcribit ſpatioſi in pulvere caeli .
O ſaevos fraudum artifices ! En gemma cicutam ,
Et ſcyphus auratus per vos aconita propinat .
Mellitis verbis occiditis . Eia age tandem
Diſcite iuſtitiam moniti , & non fallere gentes :
Diſcite magnorum venerari verba ſophorum ,
Et ſtudiis haerere bonis , nec temnere fortes ,
Qui numquam ob veſtros latratus coepta relinquent
Grandia : vos ſpernent , totumque abitura per orbem
Scripta edent , veluti , queis , fulminis igne triſulco
In cinerem miſeros redigent ; facilique triunfo
Terribilis rapiet ſpargens folia arida turbo .
Non ſecus Alcides naſo dum ſternuit unco
Pygmaeam ridens gentem , populoſque bilibres
Excutit , & vaſtas late diſpergit in oras .
Et certe excelſos inter Pygmaea Gigantes
Natio qualis erat , tales ſunt Cercopitheci
Dum ſcribunt , aut rancidulum de nare loquuntur
Balba aliquid , ſi quis repentes comparet altis ,

Quos

Quos naſuta viros iactat Florentia doctos.
Nam ſtomachum, an riſum moveant, quae pendula nuper
Poſtibus e ſacris Inſcriptio ſtulta [1] ferebat?
Caeruleum inſperſo licet auro fulgeret aequor,
Aureaque inſanos ſervaret littera ſenſus?
Cecropiis [2] certe raphanis, contextaque betis
Frigidulis, ni urticis malis, ſerta merebat;
Sive auctor potius; fatuum cui ſinciput ornat
Braſſica, iamdudum quae crinibus Archipoetae [3]
Decidua, atque olim Aonio ſubſtrata caballo,
Et multum tepido mingentis lota liquore,
Rite cucullato ſtabilivit vertice ſedem.
Barbara, trita, rudis, Geticis ea conſona ſaeclis,
Praeque ferens Geticum ſcriptorem. Et quis, niſi talis
Praedari adſuetus, grataſque errore rapinas
Exercere vago, praedonem fingeret illum,
Qui iam deſpiciens nubes & ſidera, Divus
Votivas humili meret a cultore tabellas?
Barbare, Franciſcum decet hunc excurſio? Sed quid
Haec miror? Superis minus eſt illudere, quam ſi
Iniuriis ſuperum rex & pater ipſe petatur.
Quid? Non aeterni titulos horrenda triumphi
Abſtulit impietas Chriſto? Nempe ille ſalutis
Vnicus humanae vindex, adſertor, & auctor;
Barbarus at ſcriptor (quidni magis impius?) auſus
Praeripere hanc laudem Chriſto eſt; hominique meraco
Attribuens, paribus titulis & honoribus iſtum
Auget. At immeritas dum laudes aggerat, ecce
Sede locoque movet male cautus, diptycha & albo
Sufficit, hiſtoriae plane rudis, atque vetuſti
Moris. Barbariae liceat ſed fingere. Sed cur

Tam

1 *Quum Ioannis Franciſci de Regis Sanctorum albo nuper adſcripti honori feſtum ageretur, ſupra Eccleſiae Ieſuitarum portam Inſcriptio aureis litteris exarata pendebat, quae an magis barbara, vel ridicula, vel impia, vel nec emendata eſſet, non facile eſt diiudicare.*

2 *Num Cecropios raphanos vocat, ad legem Atticam reſpiciens, quae adulteris in podicem raphanos adigi iubebat?*

3 *Camillus Quernus, cognomento Archipoeta, Leonis X. iuſſu braſſica atque hedera in convivio coronatus eſt.*

Tam multis quum ſe oſtendat neſcire Latine ;
Attica naufragiis invadere littora tentet ?
Nonne vides errans ut Graeca vocabula paſſim
Corrumpat , [1] primaeque ignarus originis omne
Evertat decus ? Anne tuis miſeranda ruinis ,
Graecia, & hoc deerat , famae , quae ſola ſuperſtes,
Doctrinae , & quam vel reveretur Thracius hoſtis ,
Vt iam barbarior peiorque haud parceret hoſtis ?
Attamen hoc video (tanta eſt inſcitia , tantus
Quorumdam furor) edicam ? Praeconia caeci
Ingeminant , ſi quid petaſatus verba Liguſtus
Auſonio de fonte ſonat ; lutulentaque paſſim
Vnda per obſcurum perrumpens guttur hiantum
Sorbetur . Nempe hos fallit pede regula varo ,
Nec naris ſatis , inſano licet alta cerebro
Haereat Antiſti , [2] & Maſuri , rubrica , [3] vel exeors
Iulius expulerit vacuo de pectore Divos [4]
AEgroti veteris meditatus ſomnia . Quis non
Obſtupeat , dum Brandani [5] fraterculus , una
Anticyra non ſanandus , licet obferat omne
Helleborum , Fontis periturum gurgite Brandae ;
Provocat invitas Muſas , & carmina furtis
Compilata vagis , [6] maleſartaque , fundit , & omnes
Mirantur , laudant , ſcelerata & ſtulta canentem , [7]
Et medium oſtendentem unguem , ſi ſyllaba peccet ,
Ricciolo , [8] & Latias Stephani contemnere gazas

D Gau-

1 *Sed non tantum minus recte docem* diptycha *adhibuit auctor , verum etiam male ſcripſit , omiſſo h* ; diptycis *enim ſcripſit in inſcriptione breviſſima .*

2 *Antiſtius Labeo aevi Auguſtei Iureconſultus .*

3 *Maſurius Sabinus Iureconſultus , de quo* Perſius :
Excepto ſi quid Maſuri rubrica vetavit

4 *Iulius Caeſar Vaninus , de quo* Thomaſius in hiſtor. Atheiſmi .

5 *Brandanus , nomen inſani & fanatici cuiusdam Senenſis , cuius ridicula vaticinia circumferuntur . Fons Branda Senae eſt.*

6 *Reſpicit heic* L. Sectani *Satiras , ex laciniis variorum poetarum male conſarcinatas .*

7 *Recte* ſcelerata & ſtulta canentem *L. Sectanum dicit , qui nefario auſu virtutem , doctrinam , diſciplinaſque , impie ac ſtulte vituperare veritus non eſt .*

8 *Ieſuita Ricciolius Proſodiae leges ſcripſit, & ſyllabarum quantitatem late docuit , quam plerumque non ſervat* Sectanus , *& ſuis verſus claudicare paſſim cogit .*

Gaudentem, modo clamor eat vel barbarus, atque
Rudentes late in pratis imitetur aſellos? 1

Ite

1 *Multa ſunt in* L. Sectani ſermonibus, *quae Ieſuitam ſcriptorem arguant, & rerum quidem ignorantia potiſſimum, bonarumque artium contemtus, quas fruſtra maledictis adoritur; quamquam* Sermone V. *palinodiam canere quodammodo ſatagit, & ſe non litteras diſciplinaſque adgreſſum dicit, ſed eos, qui, quum illis deſtituantur, tamen verborum offuciis atque praeſtigiis fucum facere, et imponere ſimplicioribus tentant. Sed quicumque caeco in Ieſuitam adfectu minime feratur, & optimum, ſi deo placet, Ieſuitarum genium noverit, & Latina intelligat, quam fruſtra opprobria recantet, & quam in hac e cuſatione mendax ſit, facillime deprehendet. At non minimo etiam argumento L. Sectanum, eiuſque Enarratorem Ieſuitas eſſe, profecto fuerit, ſermonis eorum barbaries, minus Latinae loquutiones, quantitatis ſyllabarum neglectus, craſſa Graecarum litterarum inſcitia, prava orthographia, & id genus alia, quae illius ordinis ſcriptorum propria, ut plurimum, reperiuntur. Adridet itaque quaedam huiuſmodi heic recenſere Paedagogos iſtos pudore ſuffuſuris, ſi tamen fieri poteſt ut meretriciis frontibus pudor unquam obfundatur; atque ea quidem animadvertemus in L. Sectani ſermonibus primae editionis. Itaque ab orthographia initium faciemus, qua quidem mirabili ſcribit* pag. 1. adcede 6. adcipe 27. adcuſat &c. *et ſic perpetuo in verbis compoſitis ante C ſervat D contra regulas omnes. Audi* Cellarium: Ad cedit ante C conſenſu omnium. Dicimus enim accendo, accipio. Pag. 13. Caconſynteton, *quum* Cacoſyntheton *ſcribendum ſit; quod quidem mendum typographi incuriae tribui non poteſt, quum* Sectanus *in Graecis vocabulis fere ſemper conſtanterque peccet.* Pag. 14. Cithiſus, *quum rectum ſit* Cytiſus. Pag. 16. Endecaſyllabos. *Scribendum autem* Hendecaſyllabos. Pag. 24. νεφέλαι *quum dici debeat* νεφέλαι Pagin. 27. Lycaeum *ſcribendum autem* Lyceum λυκεῖον Pag. 28. & 34. Pixide, *quum dicendum ſit* Pyxide. πύξις Pagin. 33. Muſaea. *Rectum autem* Muſea μουσεῖον Pag. 40. Faemina. *Scribendum autem* Femina, *ut* Manutius & Cellarius *docent.* Pag. 43. Amalthaea; & *ſcribi debuit* Amalthea ἀμάλθεια Pagin. 54. Mydaque. *Scribendum ſine* . *In Prolegomenis autem* Sermonis V. *monſtroſa illa extat Orthographia*, adcoeperant, ſuſcoepit, decoeptus & *paſſim ſimilia, ut* pag. 3. 11. 15. &c. *videre eſt, contra omnes canones, cum ab antiquis, tum a recentioribus* Manutio & Cellario, *traditos. Ipſo autem* Sermone V. pag. 1. Lycambaeo, *quum* Lycambeo *ſcribendum eſſet.* Pag. 3. Maechas, *quum dicendum ſit* Moechas μοιχός. *His quidem Orthographiae mendis tota illa ineptiſſima carmina faedantur, & quidem ab eo, qui in alios virgulam cenſoriam adſumit, & ſe Paedagagorum principem iactat. At non mirum ſi Poeta frigidiuſculus & indoctus orthographiam ignoraverit nominum plerorumque Graecorum, quum contra linguae Graecae peritos ſuam maledicentiam ignorantiſſimus acuat; quare iam adparet id ab eo blaſphemari quod neſcit. Sed nec ſyllabarum quantitatem novit diobolaris hic vates. Ecce* Pag. 4 *ſecundam in* Geometras *corripit, quum longa ſit,* γεωμέτρης; *Fruſtraque* Iuvenalis *auctoritate ſe tueretur, quum in eius verſu ſynhaereſis ſit.* Pag. 7. *ſecundam in* Paedagogus *producit, quum ſit brevis.* Pag 16. *ait* Philocardius, *ſe* Ethicisque *in heroo verſu ponere non potuiſſe, quum primam productam habeat. Sed numquam dixiſſet, ſi Graece ſciviſſet, noviſſetque tam ſcribi* ἦθος, *quam* ἔθος; *adeoque tam eſſe brevem, quam longam, eam ſyllabam.* Pag. 2 . *ſecundam in* Thucidides *corripit, quum longa ſit.* Pag 27. *e contra producit ſecundam in* ſyllogiſmos, *contra omne exemplum & rationem.* Pag. 42. *corripit ſecundam in* Myopum, *quum longa ſit, ſcribaturque* μυώπων; *adeoque longam eam recte adſerit Ieſuita* Ricciolius, *ut brevem perperam* Iac. Fac-

cio-

Ite modo, o miſeri, & Graias contemnite Muſas,
Ferte nec Auſonios liquidum ſuper ethera vates
Laudibus, & Tulli puris ne adſueſcite dictis.
Hinc quid erit? Si ſtulta hebetes in pectore ſenſus
Carmina percellent, ſi ruſtica verba ſonabunt,
Syllaba praeciſo ſi poplite claudicet, atque
Nexu incompoſito luxata oratio, late
Sive ſupervacuo ſpatians errore, vagetur:

 Ro-

ciolatus *in ſuo* Calepino. *Recurret forſan Poeta inſulſus ad ſuas licentias, quas nemo doctus admittit; & quae tantum in ſcholis Ieſuiticis iactantur, ut omnem ſcribendi carminis rationem corrumpant, quemadmodum barbariſmis ſuis & ſoloeciſmis eloquentiam corrupere. Et quidem nec ab his abſtinet hoc Poetarum propudium. Itaque nitidae Latinitatis nullam rationem habens* Pag. 5 Matricula *vocem infimae Latinitatis uſurpat.* Gymnade *pro loco exercitii & ſchola ponit, quum id non ſignificet.* Pag. 11. Muſivum *interſerit.* Pag. 15. aedis Pantheon *Philocardius ſcribit, quaſi* Pantheon *indeclinabile ſit; & non* Pantheonis *dicendum fuiſſet,* πάνθεον pag 25. Bulgas *ſenſu, quo Latini non uſurpaverunt, adhibet.* pag. 27. Sigla *uſurpat, voce plane barbara.* 34 Muſcoſae trullae, *ſenſum* Muſcoſae *ſubiiciens, quem Latini ignoraverunt.* pag. 40. Turbine *utitur perverſe ad metae formam ſignificandam, quam habet* il guardinfante. pag. 52. Intenſius & extenſius. *Ex his omnibus non tantum eminet, L. Sectani & M. Philocardii, Graearum litterarum ignorantia ſumma, ſed eorum etiam barbaries, et omniiugis Latinitatis inſcitia, negligentia, et rectae ſcriptionis contemtus. Eant modo et innata ſua ſuperbia ſtultiſſime glorientur, ſe Criſpi, Liviique elegantiae ac nitoris aemulos eſſe, illis mendaciſſimis verſibus* Serm. I.

Mi ſatis eſt igitur, poſſim ſi promere voces,
Quas Criſpus Liviuſque ſuas non peieret, & quas
Lividulus cenſor non auſit rodere.

In quibus verbis ſtatim etiam ſyllaba peccat, quum prima in Livius *longa ſit, ſi Ieſuitae* Ricciolio *credimus. O mortalium impudentiſſimi, Criſpuſne et Livius veſtram illam omnem barbariem, quam hactenus luculente expoſuimus, ſuam eſſe adfirmabunt? Et non per omnes deos deaſque iurabunt potius, talem inter ſe et L. Sectanum ac M. Philocardium ſimilitudinem intereſſe, qualem inter lucem et tenebras, inter aurum et caenum, deprehendere eſt? Cur cum Satirico Florentino non exclamem?*

Se Saluſtio qui foſſe e vivo e freſco,
Perdio che vi darebbe ſulla teſta
Vna qualche alabarda da Tedeſco.

Audi, ſodes, alia quaedam verba pag. 16. *Criſpo et Livio, ſi deo placet, digna:* Probabiliſticae Probabilioriſticaeque: *verba quidem daemonibus malis averruncandis aptiſſima. Eant modo Florentini, et ad iſtorum aſellorum orthographiam, ſyllabarum quantitatem, Latini ſermonis proprietatem, Graecas litteras, diſciplinas omnes, quas vituperant, ignorantium ſcholas filios ſuos erudiendos mittant: numquam tam vecordes crediderim. Contendant deinde cum barbaris horum ſermonibus elegantiſſimam M. Thymoleontis ſcriptionem, Latinitatem ſelectam, exactam proſodiam, poeſin illuſtrem; & videant quis iuſtius cum Criſpo et Livio, cum Virgilio et Ovidio, concertet. Quod ſi quid minus rectum fortaſſis exciderit, cogitent breviſſimo unius hebdomadis tractu id omne ab eo fuiſſe elaboratum; nec amplius recenſitum, quum peregrino Dynaſtae traditum fuerit, Cl. V. Paul. Rullo reddendum. Exploratae autem fidei eſt, primos IV. Sermones L. Sectani longo duorum annorum ſpatio fuiſſe perfectos.*

Virgilius melius vobis minime ſonet, aut qui
Romam ob cantatos Ponto mutavit amores:
Non Cicero, & Latiae hiſtoriae Salluſtius auctor.
At ſunt qui ſapiant, hebetes nec naris obeſae
Damna ferant, tumido trutinantes verba labello,
Atque aequo caſtigantes examine quidquid
Scribitur. Haud ego diffiteor. Verum hi tua rident,
Barbare, ſeu numeris ludis, ſeu lege ſolutas
Das voces, ſannis nec cedunt Rhinoceroti.
Iſta mihi? Certe. Viden ut Peribonius? Ecquis
Dic, ſodes, hic eſt? Peribonius adprobat illa,
Quae damnanda putas. Sed quis Peribonius hic eſt
Dic prius. Et perſtas? Num Graeculus ille, magiſtri
Cui ceſſit miſero recutiti curta ſupellex?
Qui me ſaepe manu prenſat? Vultuque ſereno
Adflat, corde dolos verſans, metuenſque ne tergus
Illi atra vibice notem, dum verbere multo
Saevio? Qui technis, falſoque numiſmate, fretus
Conſulis incertos docet Elagabalis annos,
Cornicans grave quid? Crambe qui ſaepe recocta
Occidit, libri quo ſit Gerſenius auctor
Ambigui? Naſum iſtius contemno, terunci
Nec facio, & quemcumque via cubito urſeris arcta
Suſpendet lances melius. Quam rectius iſte
Curet aqualiculum, ac vitae traductus inerti
Circuat hircoſos manicatus Centuriones.
At non te doctus moveat Reavanius? Ille
Conſentit mecum. Quid dicam? Mite precabor
Numen ut aegroto ſanet caput. Anne putabis
Hunc primum quem ſic delectet Morio? Seu qui
(Di meliora piis) perverſo accenſus amore
Formoſam ſpernat Fabiam, ſcabiemque Perillae
Ardeat, & coxas turpes ſanieque fluentes
Impetat indomita rigidus tentigine nervos?
Et mentem certe laevam permulta, nec acre
Iudicium evincant hominis. Confuſa volutat
Verba, male haerentes ſine calce daturus arenas,
Seu loquitur, ſeu ſcribit. Habes in luminis oras

AEter-

AEterni dudum producta pathemata Chriſti ,
Et cribris agitata vagis . Nunquid Chaos , atque
Materies rerum ſic indigeſta fluebat ,
Quum litem antiquam melior natura diremit ?
Num ſic bullatis Iuveneti pagina nugis
Turgeſcit ? Verum ne Themis Parnaſſia laurus
Huic dederit ? Quaerant alii . Namque ordine nullo
Errantem , & vulgo miſcentem ſacra profanis ,
Non ſequor. Haud Theſeus ego ſum, nec filum Ariadnes
Duco , nec implexo committo me Labyrintho .
Quam ſatius ridere, cupit dum te abſolvere Pyrrhus,
Neve liquere ait, & pendens animi ampliat? Auctor
Ignotus Satirarum, exclamat . Non ego miror;
Quum idem dubitet quis ſit genitor ſuus , atque
Fruſtra interpellet matrem, quae ſaepe trecentos
Obfert larga patres, atque inquit, Delige. Mirer
Ipſe magis quosdam, naſo quorum inſidet orbis
Vitreus, & geminis viſus ſpecularibus auget,
Caecutire tamen, & vicinam cernere Turrim
Non poſſe. At ſeſe dudum ſpectare ferebant
In ſcirpo nodum, & ſacratum in fonte liquorem
Quae Janſeniaci faedaret ſtilla veneni.
Quorſum adeo perverſa acies? Suntne iſta ferenda?
Aut magis impactis decet illis depſere pugnis
Perfrictam frontem, & reverendi inſignia naſi?
Ergo ſapii, & meliora volens te bardocucullo
Involve, &, quamquam reſponſum diſplicet, audi:
Arma fero accitus, nec me labor improbus arcet:
Bella placent, nullaque ſimul formidine tactus
Adgredior pugnam ; & cavea revocatus ab uda ,
Vt Cincinnatus quondam revocatus aratro
Hoſtili Auſonios faedavit ſanguine fines ,
Excutio ſomnum, obcurro, vibro tela , repugno,
Caedo laceſſentes. Non me quaſſare fritillum
Expoſitum ſemper cernes , aleaeque vacantem .
Vos meus urgebit calamus, vos dedecus aevi,
Vos hominum labem; donec cruor undique rivis
Effluat, atque recens figatur vulnere vulnus.

Nec

Nec ſatur abſcedam; prius his niſi caedibus inſtans
Exitialem orbi penitus delevero gentem.
Non ſecus ingeminat morſus, atque artubus haeret
Non miſſura cutem niſi plena cruoris hirudo.
Sed quid ego haec minitor? Iam iam, clariſſimus aſtris
AEthereis Vindex veluti delabſus, Etruſcos
Inviſat populos, & praeſens Numen amicas
Exhilaret gentes, FRANCISCVS. Scilicet ardens
Pannonici ad trepidas ripas modo fulminat Iſtri;
Atque relaturus ſuperato ex hoſte triumphos
A noſtro infeſtos avertit limite Thraces:
Tunc vero Alcides alter, monſtra horrida paſſim,
Egregiis ſtudiis, Tuſcaeque inimica quieti,
Sternet, & invictus patria virtute domabit.
Tunc Phoebum, & doctas foveat pax alma Camoenas;
Atque renaſcentes orbis mirabitur artes
Eximias, tanto demum ſub Principe tutas.
Scilicet ut Xenophon, atque admiranda Dionis
Virtus, aut Epaminondas, proleſque Philippi
Tygridos & Gangis domitrix, Caeſarque Latinus,
Non tam bella gerit, Martiſque incenſus amore
Aſpera collatis invadit praelia ſignis;
Quam dulces curat conceſſa per otia Muſas,
Et pacis ſtudia, atque artes amat ille decoras,
Principibus grande exemplar. Sed dicere laudes
Nunc tantas vetor, & vitio praefigere theta
Adridet nigrum, triſteſque expellere fucos,
Crabroneſque agitare feros, quo dulcia poſſint
Condere apes Pindi ſecuro in vertice mella
Interea; & miſeris abſinthia tetra propino,
Atque illud, cauto quod carmine dicere nolo.

Quum non omnia, quae opus erat, ſcholiis ex tempore fuſis inſeri potuerint; ea huc reiecimus, quibus Enarrationes caſtigentur, ſuppleantur, & illuſtrentur; oſque ſtolidis & impudentibus obſtruatur, qui nos forte & M. Thymoleontem calumniae inſimulare non vererentur.

1540. Barth. Guidiccionius Cardinalis Lucenſis Ieſuitarum ſocietatis inſtitutioni per haec tempora ſe opponit. *Iac. Aug. Thuanus Lib. XXXVII. Hiſtor. Orlandinus Hiſt. Societ. Lib. II.*

1544 *Gulielmus Poſtellus, ob errores notiſſimus. inter Ieſuita cooptatur.* Orlandinus Hiſtor. Societ. Ieſu Lib. V.

1548. Melchior Cano, Epiſcopus Canarienſis, doctrina & pietate celebris, de Ieſuitis intelligit verba Pauli Apoſtoli *Epiſt. II. ad Timoth. Cap. III.* quae habent: *Hoc autem ſcito quod in noviſſimis diebus inſtabunt tempora periculoſa: erunt homines ſeipſos amantes, cupidi, elati, ſuperbi, blaſphemi, parentibus non obedientes, ingrati, ſceleſti, ſine adfectione, ſine pace, criminatores, incontinentes, immites, ſine benignitate, proditores, protervi, tumidi, & voluptatum amatores magis quam Dei: habentes ſpeciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes.* Id quod Ieſuita *Orlandinus* in Hiſtoria Societatis Libro VIII. non diffitetur.

1554. *Theologica ſchola Pariſienſis cenſet, ſua ſententia ſcripto edita, ſocietatem Ieſu non admittendam, ut adpellatione inſolita Ieſu nomen ſibi vindicantem; licenter quaslibet perſonas etſi illegitimas, facinoroſas, & infames nullo delectu admittentem; monaſtici ordinis honeſtatem violantem; ſtudioſum, pium & neceſſarium virtutis, abſtinentiae, ceremoniarum, & auctoritatis exercitium enervantem; debitam praeſulibus obedientiam ſubſtrahentem; dominos & Eccleſiaſticos & alios ſuis iuribus iniuſte privantem; perturbationem in civili & ſacra adminiſtratione, querelas, lites, diſſidia, contentiones, aemulationes, rebelliones, variaſque ſciſſuras inducentem; in religionis negotio periculoſam, ut quae pacem Eccleſiae conturbet, monaſticam diſciplinam evertat, & magis ad deſtructionem, quam ad aedificationem pertineat. Thuanus Lib.* 37.

1555. Ieſuitae Ceſarauguſtae, quum alienum ſolum occupaſsent, alienaque iura turbarent, excommunicantur ab Archiepiſcopo, & maledictis ac contumeliis adpetiti ex urbe expelluntur. *Orlandinus Hiſt. Societ. Lib. XV.*

1560. *Euſtachius Bellaius Epiſcopus Pariſienſis rogatus ſententiam, pronunciat Ieſuitarum Societatem ſumme eſſe periculoſam, & iis temporibus ad motus potius concitandos, quam Eccleſiae concordiam ſarciendam inſtitutam: Ieſuitarum autem nomen in primis adrogantiae eſſe plenum; et ad Turcarum et Infidelium inſtructionem, in eorum tantum finibus Ieſuitas eſſe collocandos.* Thuanus Lib. XXXVII.

1564. Quum Ieſuitae Pariſiis publice docere coepiſſent, Ioannes Praevoſtus Univerſitatis Rector, hoc munere eis interdicit. *Sacchini Hiſtor. Societ. Ieſu Lib. VIII. Thuanus Lib. XVII.*

1565. *Ieſuitae quum contra Univerſitatem ad Parlamentum Pariſiis provocaſſent, Stephanus Paſchaſius contra eos concionem habens ait, Ieſuitas* gratuitae puerorum inſtitutionis ſpecie graſſari, & inde familias captatis teſtamentis exhaurire, inde iuventutem ſpecie religionis corrumpere, & faſcinatis per ſuperſtitionem puerorum ingeniis iam nunc ſeditiones & defectiones in regni perniciem aliquando erupturas moliri. *Et deinde ad ſenatores converſus dixit:* Vos qui nunc Ieſuitas toleratis, aliquando ipſi ſed ſero, credulitatem veſtram accuſabitis, quum conniventia veſtra effectum videbitis, ut horum aſtu, dolis, ſuperſtitione, diſſimulatione, praeſtigiis, ac malis artibus, publica tranquillitas non ſolum in hoc regno, ſed etiam per univerſum orbem Chriſtianum periclitetur. Thuanus Lib. XXXVII. *Ieſuitae quum in Iaponiam penetraſſent, tamquam impoſtores, et ſeditionum bellorumque auctores a Iaponibus habentur: qui quidem de Franciſcanis idem non iudicant.* Aloyſius Guſmanus Ieſuita Hiſt. general. Iaponiae.

1569. San-

1569. Sanctus Carolus Ieſuitarum ambitionem averſatus, in ſua Dioeceſi Mediolanenſi Seminariorum curam Ieſuitis ablatam Sacerdotibus ſaecularibus committit; & Theatinos Ieſuitarum loco ſubſtituit. *Thuanus Lib. CXXVI. Fleurius Hiſt. Eccleſ. Lib. CLXXI.*

1575. *Guillelmus Parrius Eliſabetham Angliae Reginam occidere meditatur, et in propoſito a Ieſuitis confirmatur.* Ducheſnius Hiſtor. Anglic. Lib. XXI.

1578 Ieſuitae Antuerpia exiguntur. *Thuanus Lib. LXVI.*

1581. *Edmundus Campianus, Alexander Briant, et Rodulphus Cherwinus, Ieſuitae extremo ſupplicio in Anglia adficiuntur, quod contra Reginae edictum Regnum illud ingreſſi fuiſſent.* Ducheſnius Hiſtor. Anglic. Lib. XXI. *Ieſuitae in Tertia inſula tamquam patriae proditores a plebe tumultuante adpetuntur.* Thuanus Lib. LXXIII. *Ieſuitae per haec tempora Gaſparem de Quiroga Cardinalem Toletanum, et Hieronymum Manrique a Philippo II. Hiſpaniarum Rege eorum viſitatorem conſtitutum, variis iniuriis adficiunt.* Hieron. Baptiſta de la Nuza in Expoſit. Prophet. S. Hildegardis.

1583 Robertus Parſonus Ieſuita clancularíis ſuis machinationibus, ſeveris contra Catholicos ab Eliſabetha Angliae Regina conditis edictis cauſam praebet, & periculo expoſitis fratribus mature ſibi fuga conſulit. *Thuanus Lib CXXIX.*

1589. *Iacobus Commoletus Ieſuita cum aliis, Galliae populos exacerbat, et inimicitias inreconciliabiles inter Regem et ſubditos accendit.* Thuanus Lib. XCV. *Ieſuitae coniurationis adverſus Matignonum auctores Burdigala exiguntur, et ſeditio compeſcitur.* Idem Lib. XCIV. *Henricus III. Galliae rex occiditur, et Ieſuita Guignardus librum ſcribit, quo eum iure occiſum fuiſſe demonſtrare contendit.* Harlaius in Relatione Parlamenti.

1590. Ieſuitae vulgi animos in Gallia ſollicitant, & praetextu religionis rebellionum incendia excitant. *Thuanus Lib. CI.*

1591. *Patavii Ieſuitarum Collegium Senatus iuſſu clauditur.* Thuanus Lib. C.

1593. Varada Ieſuita Sodalitii Pariſini Rector Petrum Barrerium in propoſito Henricum IV. occidendi confirmat, omnemque ſcrupulum animo eximit, & per Ieſuitam alium ſacra confeſsione, & viatico prius muniri curat. *Thuanus Lib. CVII.*

1593. *Imperator Iaponiae Ieſuitas e ſuo Regno expellit, et Franciſcanos admittit. Non igitur religionis cauſſa expulſi ſunt.* Guſmanus Lib. II. Cap. III. *His circiter temporibus Regem Omurae in Iaponia Chriſtianum et amicum Ieſuitae produnt, Imperatori Iaponiae ut Portum Nangazam ei tollat perſuadentes.* Ex libello ſupplici Chriſtianorum Iaponenſium Regi Hiſpaniarum, & Pontifici Maximo oblato.

1594 Ieſuitae in Henrici IV. Galliarum Regis verba iurare recuſant, nec tamquam legitimum Regem adgnoſcunt. *Thuanus Lib. CIX.* Ioannes Caſtellus Ieſuitarum alumnus Henricum praedictum occiſurus cultro ferit. *Idem Lib. CXII.* Ieſuitae ex Regno Galliae eiciuntur Pyramide in monumentum Pariſiis erecta Lib. CXXXIV.

1598. *Senatus conſultum contra Ieſuitas in Gallia renovatur*, quod in damnata & deteſtanda doctrina, quam pueris inſinuant, *perſeverarent; quo Senatus nequi pueros in eorum ſcholas ſtudiorum gratia mitterent, denuo ſancitis poenis inhibuit*, Thuanus Lib. CXX. *Congregatio de Auxiliis divinae gratiae a Clemente VIII. Romae inſtituitur.* Turretinus Hiſtor. Eccleſ. Saecul. XVII. ſect. I.

1600. Per haec tempora Hieronymus Baptiſta de la Nuza Albarazini, et Balbaſtri Epiſcopus, cuius vitae ſanctitas maxime celebratur in Actis Capituli generalis Dominicanorum habiti Romae anno 1629. de Ieſuitis accipit S. Hildegardis prophetiam, quae profertur *a Bzovio Tom XV. Annal Eccleſ.* ad annum 1415 in qua inter alia leguntur haec: *Inſurgent gentes, quae comedent peccata populi, tenentes ordinem mendicum, ambulantes ſine rubore, invenientes nova mala, ut a ſapientibus, & Chriſtifidelibus ordo perverſus maledicatur. Sed diabolus radicabit in eis quatuor vitia, ſcilicet; Adulationem ut eis largius detur; Invidiam, quando datur aliis, & non ſibi; Hypocriſim, ut placeant per ſimulationem; & Detractionem, ut ſeipſos commendent & alios vituperent &c.*

1601. *Ieſuitae inter Catholicos Sacerdotes An-*

Anglos magnas turbas & motus excitant, eoſque paſſim iniuſte adfligunt & opprimunt, impedita iis etiam ad Sedem Apoſtolicam appellatione. Thuanus Lib. CXXVI. *Litteris pariter ſeditioſis per Angliam ſparſis in cauſa ſunt ut Catholici non religionis, ſed reipub. cauſa diras perſequutiones patiantur.* Idem Lib. CXXIX. *Variis modis Clementem VIII. ne in controverſiis de divinae gratiae auxiliis definiat territant, quum ſuam ſententiam reprobatum iri cognoſcant.* Hier. Bapt. de la Nuza.

1604. Ieſuitae pernicioſe docent Clementem VIII. qui tunc Romae ſedebat, credere legitimum B. Petri ſucceſſorem, non eſſe ex articulis fidei. *Thuanus Lib.* CXXXI.

1606. *Ieſuitae Gedano in Polonia, & Thoruna in Boruſſia, expelluntur, quod aliena iura uſurparent, & pacem Eccleſiae turbarent.* Thuanus Lib CXXXVI. *Garnetus Ieſuita tamquam pulvereae contra Iacobum I. Angliae Regem proditionis auctor extremo ſupplicio adficitur; Hall quoque Ieſuita coniurationis ſocius deprehenditur; & Ieſuita Holdcornus, qui Garneti auſa laudabilia fuiſſe adfirmabat, ſupplicio pariter adfectus eſt.* Mezeraeus Compend. Chronolog. *Ieſuitae ex Veneta ditione, utpote Senatui minime parentes, exiguntur.* Thuanus Lib. CXXXVII. *Idem Poloni facere tentant, regni quieti conſulturi.* Idem Lib. CXXXVIII. *Paulus V. Pontifex Maximus Congregationi de Auxiliis finem imponit, ſed graviſſima controverſia cum Republ. Veneta implicatus, decretum contra Ieſuitas iam exaratum promulgare non vult.* Calmet. Prolegom. in Epiſt. ad Roman. Graveſon. Hiſt. Eccleſ. Tom. VIII. Turretinus Hiſtor. Eccleſ. Saecul. XVII. ſect. I.

1607. Pax inter Paulum V. & Rempub. Venetam inita eſt; ſed Veneti revocare in urbem Ieſuitas noluerunt; quod tamen anno 1657. factum eſt. *Graveſon. loco citato.*

1609. *Bohemi ſupplicem libellum contra Ieſuitas Imperatori offerunt, quod brevi temporis ſpatio ampliſſimas hereditates adquiſiſſent, nec aliorum Eccleſiaſticorum onera ferrent.* Contin. Thuani Lib. *II.*

1610. Franciſcus Ravaillacus Henricum IV. Galliae Regem occidit, quum antea cum Albignio Ieſuita colloquutus eſſet. Hac occaſione Rex Britanniae Ieſuitas e toto regno exigit. *Continuator Thuani Lib. III.* Liber Marianae Ieſuitae *De rege & regis inſtitutione*, qui docet fas eſſe reges occidere, & blaſphemias exſecrandas contra regem Henricum *III.* continet, ex Senatus conſulto Pariſiis a carnifice comburitur. *Ibidem. Sub Fortunii Galindi Cantabri nomine prodit libellus* De cauſis publici erga Ieſuitas odii, *in quo quam merito odio habeantur in propatulo collocatur.*

1611. Factionibus & diſſidiis inter Bohemos exortis, & Praga tumultuante, in Ieſuitarum collegio magna omnis generis armorum, pulveris pyrii, & glandium plumbearum copia, ſexcenti ſclopeti, ut vocant, & aliquot minores machinae reperta fuerunt. *Idem Lib. IV. Trecenſes Ieſuitas in ſua urbe recipere renuunt, & res prope in ſeditionem erumpit: adeoque ii minime admittuntur.* Contin. Thuani Lib. IV. Epiſtola S. Franciſci Borgiae *ad Patres et Fratres ſocietatis* editur, in qua ſanctus ille ita vaticinatur: *Veniet tempus quo ſe ſocietas multis quidem occupatam litteris, ſed ſine ullo virtutis ſtudio, intuebitur: in qua tunc vigebit ambitio et ſeſe efferet ſolutis habenis ſuperbia, nec a quo contineatur et ſupprimatur habebit, etc.*

1616. *Sultanus Turcarum cum Caeſare Matthia convenit, ut nulli Ieſuitae Conſtantinopoli commorentur.* Contin. Thuani Lib. IX.

1618. Ieſuitae, tamquam omnium malorum & calamitatum, quae in Bohemia, & multis aliis regnis, & provinciis, orbis Chriſtiani eveniſſent, cauſa ex univerſo Bohemiae regno eiiciuntur. *Contin. Thuani Lib.* II.

1619. *Paulus V. Pontifex Maximus Epiſcopum Sergianenſem legatum in Germaniam mittit, ut mores Eccleſiaſticorum quorumdam, qui Ieſuitarum alumni erant, corruptiſſimos reformet.* Alphonſ. de Vargas Relat. de ſtrateg. Ieſuit. Cap. XX.

1624. Ludovicus Satelus Franciſcanus, Martyr ſanctiſſimus literas quum in Iaponia in carcere detineretur, ad Vrbanum V*III.* dat, quibus malas Ieſuitarum artes in India detegit, & fraudes exponit.

1625. *Sanctarellus Ieſuita edit Librum* De Haereſi, Apoſtaſia &c. *qui carnificis manu anno inſequenti Pariſiis crematur.*

1630. *Galilaeus Galilaei Mathematicus celeberrimus Florentinus a Ieſuitis perſequutionem paſſus, ſacrorum Cenſorum ſeveritati ſubiicitur ob opinionem de terrae motu.*

1633 *Ieſuitae Sodalem* Ximene*ſium Matriti occidunt, quod quum diviti viduae a confeſſionibus eſſet, ei ut omnia ſua Ieſuitis relinqueret, non perſuaſerat. Circa eadem tempora multos fallunt, eorumque pecuniam & reditus in Hiſpania uſurpant, ut in* Theatro Ieſuitico *videre eſt. Bernardinus de Almanſa Archiepiſcopus Sanctae Fidei in India ordinatur, eumque Ieſuitae omni iniuriarum genere adficiunt.* Petrus De Solis in eius vita. *Qui tamen Ieſuitae dei iudicio omnes male pereunt.* Bruno *etiam* de Valenzuela *Carthuſianus & Petri de Solis frater, ſcripſit Vitam Sancti illius Archiepiſcopi, in qua ait Ieſuitas quoſdam in India docuiſſe,* Duos eſſe deos; unum pauperum, alterum divitum: primum ab Archiepiſcopo; ſecundum a Regis praeſide coli.

1634. *Daniel Hoſpitalius, conſultatione Regibus & Principibus propoſita, Societatem Ieſu reformandam, & quomodo, oſtendit.*

1636. *Mena Ieſuita puellam, quam in aſceſi dirigebat, corrumpit, & deinde Iudaiſmum amplectitur, ex Hiſpania evadens.* Theatr. Ieſuit. *Ieſuitae in Oceagna Hiſpaniae urbe in ſuis Theſibus publice propugnant, Monachos alioſque Sacerdotes ad divini Officii breviarium recitandum ſub ullo peccato non teneri.* Ibid. *Ieſuita Salas* Lib. *II.* Tract. VIII. Diſput. unic. ſect. V. num. 51. *docet religioſum profeſſum, ſi ex divina revelatione probabiliter cognoſcat Deum voto caſtitatis eum ſolvere, poſſe matrimonium inire.*

1638. *Ieſuitae in India Orientali quemdam Franciſcum Matthaeum Cyprianum pariter Ieſuitam pro ſancto venditant; & deinde hic callidus impoſtor, & hypocrita adgnoſcitur.*

1639. *Ieſuitae Carolum Zani Bononienſem, qui anno 1627. ſocietati nomen dederat, e ſua ſocietate dimittunt, ut amplam ſuorum hereditatem cui iam renunciaverat cernere valeat; exacto ab eo voto & iuramento iterum ad ſocietatem revertendi, ut ad eam opulentam illam hereditatem traduceret.*

1643 *Ieſuitae, quum eorum avaritia iam amplius ferri non poſſet, ex Melita Inſula eiiciuntur.* Ex Theatro Ieſuitico.

1645. *Ieſuitae Collegii S. Hermenegildi Hiſpalenſis, quum 450000 aureos mutuos accepiſſent, ſolvendo ſe non eſſe ſimulant, creditoreſque defraudant; quod omne atteſtatur Ieſuita de Villar.* Ex ſupplice libello Onuphrii de Salazar creditoris, Regi oblato. *Ieſuitae Romani, quum libellus* De Monarchia ſolipſorum *paruiſſet, auctorem Melchiorem Inchoferum Ieſuitam Germanum ſubſpicati, curru eum ex Collegio Germanorum adſportant Tibur; ſed Pontifex eos ad illum reſtituendum cogit. Ieſuitae dire perſequuntur Matthaeum de Caſtro AEthiopem Epiſcopum in India Orientali, qui Indos Mauros mira facilitate ad Chriſtianam religionem convertebat.* Ex Io. Baptiſta De Morales. *Innocentius X. Ritus Sinenſes damnat, decreto edito.*

1649. *Ieſuitae Metenſes in contractu Emptionis & venditionis ſanctimoniales Vrſulinas turpiſſime circumveniunt; quare ex Parlamenti decreto contractus reſcinditur anno* 1661. Ex Actis Parlamenti. *Carthuſianis Granatenſibus poſſeſſiones quaſdam Ieſuitae auferre moliuntur ut iacturas in rebellione Luſitaniae factas compenſent. Ex Theatro Ieſuitico. Ioannes de Palafox & Mendoza Epiſcopus Angelopolitanus in America datis ad Innocentium X. litteris turbas et ſeditiones excitatas contra ſe a Ieſuitis, eorum fraudes, & nefaria auſa late diſſerit.*

1653. *Ieſuitae ſaevam ac barbaram perſequutionem in Fernandum Guerrerum Manillae in Inſulis Philippinis Archiepiſcopum exercent, nulla divinarum aut humanarum legum ratione habita.* Ex Epiſtola ab eiuſdem Archiepiſcopi nepote ſcripta. *Per eadem tempora Cochino in India Orientali Ieſuitae expulſi ſunt, quod pauperes illius urbis Indos ad extremam egeſtatem redegiſſent, ablata eis mercaturae margaritarum cum Luſitanis occaſione; quum ipſi ſoli eas emere & vendere vellent.* Ex Theatro Ieſuitico.

1654. *Per haec tempora Ieſuitae diverſa Mo-*

naſte-

naſteria & Abbatias Benedictinorum in Germania iniuſte invadunt. Haius Benedictinus *in* Aſtro inextincto *&* Horto Cruſiano.

1656. *Ieſuita Martinius Alexandrum VII. falſa expoſitione decipiens, decretum, quo Ritus Sinenſes permittuntur, ab eo extorquet.*

1659. *Plures pernicioſae Ieſuitarum opiniones morales a Clero Gallicano reprobantur; & a Ieſuita ſub larvato Pirotii nomine libello edito defenduntur. Sed Alexander VII. hanc Apologiam damnat ac prohibet.* Graveſon Tom. VIII.

1665. *Alexander VII. quasdam laxiores Ieſuitarum opiniones decreto promulgato damnat atque improbat.* Idem.

1666. *Alexander VII. alio decreto alias eiuſmodi propoſitiones damnat.* Idem.

1669. *Clemens IX. declarat Innocentii X. ſuper Ceremoniis Sinenſibus definitionem, non obſtante Alexandri VII. decreto, adhuc vigere.*

1678. *Innocentius XI. varias Ieſuitarum opiniones pernicioſas ac pravas condemnat.* Idem.

1700. *Facultas Theologica Pariſienſis damnat librum, in quo adſerebatur apud Sinenſes ante Chriſtum natum. veros fideles fuiſſe, plenos Dei ſpiritu, qui vero Deo ſacrificaverint, quorumque ſanctitatem Deus miraculis etiam confirmaverit.* Graveſon. Tom. VIII. *Clerus Gallicanus in Conventu Sangermanenſi plures Ieſuitarum pravas opiniones reprobat* Ibidem. *Imperator Sinarum, Ieſuitis flagitantibus, Ritus Sinenſes explicat & declarat.*

1701. *Ieſuita Ammonias Magno Etruriae Duci Coſmo III. centum millia librarum ferri ſubripit, & fuga ex Etruria evadit.*

1703. *Bernardinus ab Eccleſia Epiſcopus Techinenſis, ad Maigrottium Cononenſem Epiſcopum ſcribit, & adfirmat, mentiri eos, qui Maigrotti contra Ieſuitarum errores zelum a ſe improbatum adſeverarunt.*

1704. *Clemens XI. Librum Launoii doctrinam S. Auguſtini de Gratia impugnantem condemnat, flammiſque comburi iubet.* Graveſon. Tom. VIII. Hiſt. Eccleſ. Calmet. in Epiſt. ad Roman. *Idem Pontifex ceremonias cultus Sinenſium a Ieſuitis permiſſas, tamquam ſuperſtitioſas & idololatricas damnat; & in Sinas Patriarcham Antiochenum Carolum Thomam Tournonum, poſtea Cardinalem, mittit, ut pontificium decretum executioni mandari curet.* Graveſon. Ibidem.

1706. *Cardinalis Thomas Tournonus Ieſuitarum opera e toto Sinenſium imperio faceſſere ab imperatore iuſſus eſt: ac multis aerumnis adfectus, in carcerem in urbe Macao conicitur.* Idem. *Ieſuitae Pekini Cardinalem Turnonium relatione, ſeu verius Satirico libello edito, & Romam miſſo traducunt, & tamquam miniſterii Apoſtolici ludibrium repraeſentant. Eamque relationem contra expreſſam Pontificis Maximi, prohibitionem typis e cudunt ac divulgant anno* 1709. Ex Io. Iacobo Fatinello. *Carolus Maigrotus, Epiſcopus Cononenſis, a Ieſuitis in ſuo Collegio Pechini tamquam in cuſtodia, detinetur, quod eorum Idololatricis ritibus adverſaretur. Interim ad eum ſcribit Cardinalis Tournonius & conſolatur, de Ieſuitis multa conquerens, & impietatem eis exprobrans.* Ex Mediafalce *qui Maigrottum martyrem incruentum adpellat.*

1707. *Cardinalis Turnonus decretum edit ritus ſuperſtitioſos Sinenſium reprobans.* Idem. *Clemens XI litteras ad Regem Luſitaniae dat, quibus queritur latenter a Ieſuitis falſis rumoribus Sinarum Imperatorem contra Cardinalem Turnonium irritatum fuiſſe, quaſi non Pontificis mandata, ſed ſua decreta exequeretur.* Ex ipſa Epiſtola. *Carolus Thomas Cardinalis Tournonius edicto Nankini edito Ceremonias Sinenſes in Sinarum regno damnat; & Ieſuitae ei obedire recuſant.* Ex Mediafalce. *Cardinalis Tournonius ad Epiſcopum Cononenſem litteras iterum dat, Ieſuitis, qui Pechini erant, iniquitatem & ſaevitiam pariter exprobrans. Idem Card. Tournonius Ieſuitis Pechinenſibus ſcribit, & eis ſanctae ſedi inobedientiam, mendacia, & impudentiam merito pariter exprobrat. Atque inter alia haec dicit:* Damnata eſt praxis veſtra a ſuprema ſede; ſed magis deteſtandus immoderatus agendi modus, quo pudorem veſtrum cum everſione miſſionis ſepelire contenditis; ſanis conſilii auditum non praebuiſtis, modo ad horrenda confugitis.

1708. *Regulus Imperatoris Sinarum filius die 18. Februarii edictum edit, quo Cardinali Tournonio reditum in Europam impedit, & Ieſuitarum ſeditionem contra Pon-*

Pontificis auctoritatem confirmat. Die autem 24. Iulii, Ieſuita Philippo Grimaldo inſtigante & ſuggerente, edictum aliud promulgatur, quo Miſſionarii omnes, niſi Ieſuitarum errores ſequantur, e Sinarum regno diſcedere coguntur.

1709. *Carolus Maigrottus Epiſcopus Cononenſis publica declaratione Ieſuitas palmaris mendacii arguit.*

1710. *Ioannes Donatus Mediafalc Vicarius Apoſtolicus et Miſſionarius in Regno Sinarum, calumniae Marcum Silverium Shattium Ieſuitam Romae revincit, edita typis hoc anno contra eius mendacia atteſtatione.* Ex ipſo Inſtrumento. Item Maigrottus Ieſuitas mendacii revincere pergit, publicis atteſtationibus in contrarium editis.

1713. *Ieſuitae in cauſſa ſunt ut Clemens XI. Conſtitutionem* Vnigenitus *edat, et lacrimabiles motus in Eccleſia Gallicana excitentur.*

1715. Clemens XI. decretum, quod circa Ceremonias Sinenſes anno 1704. ediderat, alio condito decreto confirmat, & eos ritus iterum damnat. *Idem.*

1719. *Ambroſius Mediobarbus Patriarcha Alexandrinus a Clemente XI. ad Sinas mittitur, ut refractarios Ieſuitas ad obedientiam ſedi Apoſtolicae debitam revocet, ſed re infecta anno 1723. in Europam redit.*

1725. Ieſuita de la Briga publicos diſciplinarum in Piſana Academia Profeſsores in quadam Praefatione maledictis proſcindit, & a Guidone Grandio uno ex illis Profeſsoribus Satira eximia merito vapulat, & ab omnibus irridetur atque contemnitur.

1726. *Ieſuitae Genuenſes murum Carmelitarum Diſcalceatorum ſuo Collegio confinem nocte intempeſta, trabibus aliiſque machinis adactis, demoliuntur; ſed eorum iniuſtum auſum a Senatu reprobatur ac coercetur; nihilque aliud ex hoc referunt quam univerſi populi vituperia, ſatiras, ſibila, et irriſiones. Ieſuita Biagiuccius, ſanctimonialibus impudicitiae cum in Romana Curia accuſantibus, a Cardinali Ptolomaei admonitus, fuga improviſa Florentia ſe ſubripit.*

1731. Ioannes Baptiſta Girard Ieſuita Rector Collegii Tolonenſis a Catharina Cadiere Tolonenſi, ſortilegii, inceſtus, abortus, aliorumque criminum accuſatur. *Ex Actis.*

1737. *Ieſuitae ſub L. Sectani nomine IV. Sermones, ſeu Satiras Latinas edunt, et Viros doctos ac probos, qui Florentiae ſunt, ex mera invidia acri maledictis proſcindunt.*

1738. Ieſuitae ſub L. Sectani nomine V. Sermonem edunt, quo in doctiſsimos Florentinos invadunt & omni conviciorum genere proſcindunt; hocque famoſum carmen auſu nefario Carolo Principi a Lotharingia nuncupare non dubitant.

Sexcenta id genus alia commemorari ac recenſeri potuiſſent.

Verum hac ipſe equidem ſpatiis excluſus iniquis
Praetereo atque aliis poſt me memoranda relinquo.

QVANDOQVE ALIQVIS ENVNTIAT MALVM ALICVIVS AD NOTIFICANDVM NECESSARIAM VERITATEM, ET SIC DICIT MALVM SVB RATIONE VERI NECESSARII, QVOD EST BONVM; VNDE EST LICITVM.
S. Thomas Aquinas in Epiſtol. ad Roman.

ERRATA CORRIGE

P. 5. l. 2. Pygmaeum. 10. l. 14. foedat. 13. l. 12. Quodque cadit Burſae. 15. l. 2. Clunibus. l. 39. Caroli Thomae Maillard. 16. l. 30. Quaſi Cercopitheci regibus & principibus curae ſint. l. 33. Gnathones. 19. l. 1. perſtringat. 25. l. 11. quoties petaſatus. 26. l. 21. foedantur. l. 23 Paedagogorum. 27. l. 34. Graecarum. 29. l. 14. Quando idem dubitat. l. 15. interpellat. 29. l. 22. foedaret l. 26. Sapi. 30. l. 20. Tigridos. 31. l. 11. Ieſuitas. l. 40. Subſtrahentem.

In voce *Philomaſtiga* penultimam corripit Thimoleon, accentus ratione habita: cuius rei exempla plura vide apud Ieſuitam *Gretſerum Graecar. Inſtit. Lib. III. Cap. XXXV.*

LL
C7941kz

113027

[Cordara, Giulio Cesare]
L. Sectani Q. Fil [pseud.] Ad Gajum
Salmorium sermo quintus.

DATE. | NAME OF BORROWER.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED